اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۱۰ دی ۱۴۰۲
• ۱۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵
• ۳۱ دسامبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۹۷ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۷۹ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

تعیین‌تکلیف ثبت‌نام‌کنندگان خودروهای وارداتی

به‌گفته وزیر صنعت، معدن و تجارت، تا ۲ ماه آینده و قبل از پایان سال، افرادی که برای دریافت خودروهای وارداتی ثبت‌نام کرده بودند، تعیین‌تکلیف می‌شوند. به‌گزارش مهر، عباس علی‌آبادی در حاشیه سومین رویداد صنعت دانش‌بنیان با محوریت صنایع کوچک و زیست‌بوم فناوری بااشاره به وضعیت خودروهای وارداتی، گفت: تا ۲ ماه آینده و قبل از پایان سال، افرادی که برای دریافت خودروهای وارداتی ثبت‌نام کرده بودند، تعیین‌تکلیف می‌شوند. اکنون ۱۷هزار نفر تعیین‌تکلیف شده‌اند و تعدادی از خودروها در مسیر استاندارد هستند که رسیدگی و مشکلات شماره‌گذاری حل می‌شود؛ ازاین‌رو مشکل اساسی در این زمینه نداریم.
۲

صمت دلایل چندنرخی بودن دارو در داروخانه‌ها را بررسی کرد

خطای سیستمی، توجیه تخلف انسانی

درد کمبود دارو بر تن بیماران کم بود که حال زخم گرانی دارو را نیز باید به جان بخرند. مشکلات بازار دارو همچنان ادامه دارد و هر بار قصه‌ای تازه با همان بازیگر اصلی آغاز می‌شود. این بار وقتی برای تهیه دارو به سراغ داروخانه‌ها می‌روید اگر کمبودی وجود نداشته باشد، با گرانی دارو روبه‌رو خواهید شد. کافی است برای تهیه دارو سری به داروخانه‌های اطراف بزنید تا متوجه تفاوت نرخ داروهای مشابه شوید. براساس اطلاعات به‌دست آمده شربت سرماخوردگی، دیفن هیدرامین، قرص استامینوفن، ایبوپروفن و... با قیمت‌های مختلف در داروخانه‌ها دیده می‌شود. بر همین اساس برخی معتقدند رقابتی که در همه کسب‌وکارها وجود دارد این بار به داروخانه‌ها نیز سرایت کرده و برخی ارزان‌فروشی می‌کنند، اما برخی هم معتقدند که گاهی داروخانه‌ها بسته به موقعیت مکانی خود دارو را با قیمتی بالاتر به فروش می‌رسانند. این در حالی است که معیار نرخ دارو، سامانه تی‌تک سازمان غذا و دارو است.
۸

صمت از وضعیت بازار خودرو در نیمه دوم سال گزارش می‌دهد

رکود در بازار پاییزی خودرو
۴

عکس: صمت

چهره

گرانفروشی اینترنت را به ۱۹۵ اعلام کنید
۲

گفت‌وگو

نابازیگران فروش نفت ایران
۱۰

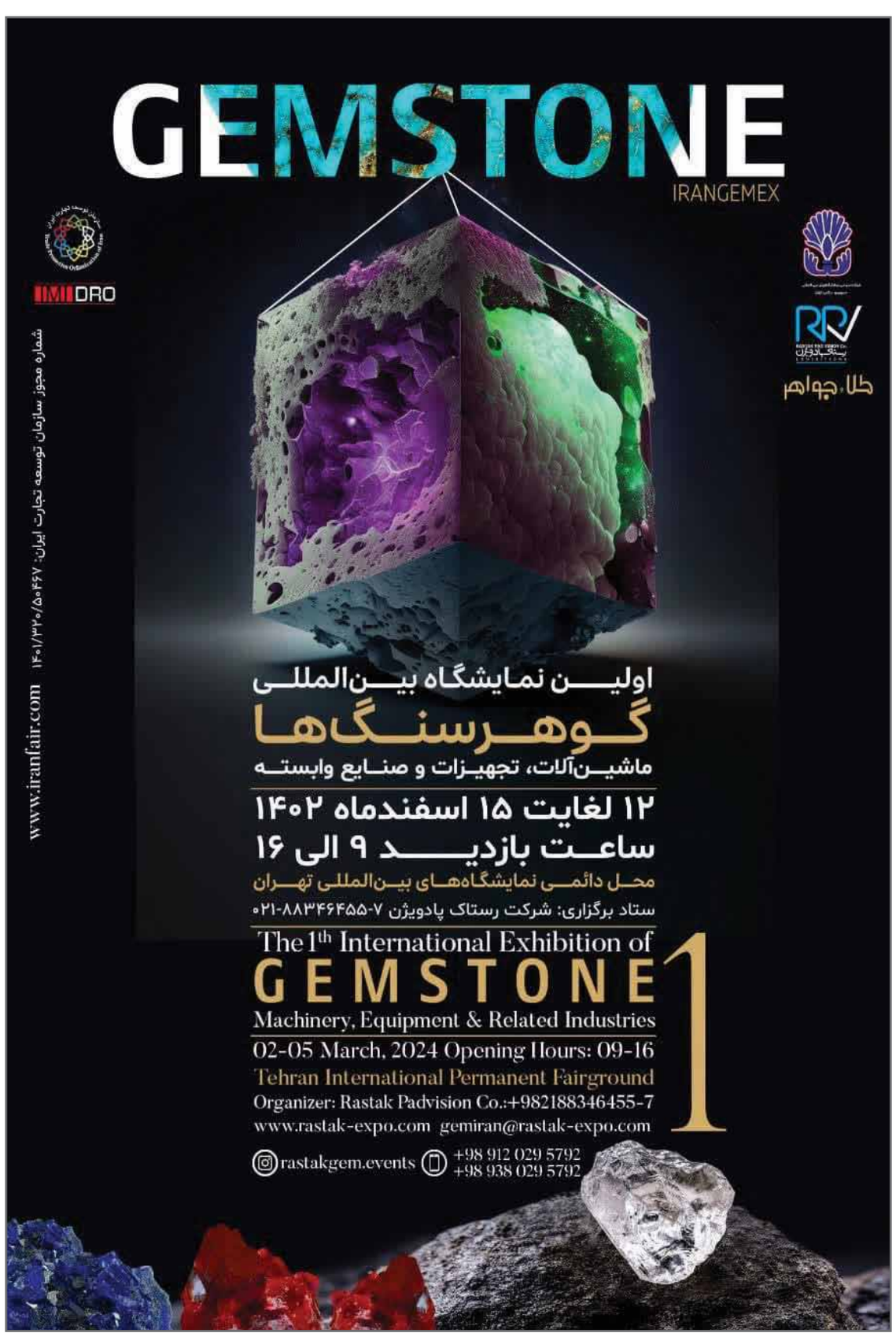
گزارش‌های روز

خودکفایی با توان دانش‌بنیان‌ها
۱۳

تب فولاد هنوز آغاز نشده است

آغاز فصل زمستان و واهمه از بروز محدودیت‌های بیشتر در تامین گاز صنایع فولادی کشور، ظرف هفته‌های اخیر زمینه رشد بهای انرژی را در کشور ما فراهم کرده است. به‌این‌ترتیب، شاهد رقابت ۱۵ تا ۲۰ درصدی برای خرید آهن‌اسفنجی بودیم و بهای فروش این محصول نیز در کانال قیمتی ۱۳هزارتومانی تثبیت شد. میانگین نسبت نرخ آهن‌اسفنجی به شمش در آذر امسال به ۶۹ درصد افزایش یافت. البته به‌اعتقاد فعالان بازار، این پایان راه نیست و روند رو به رشد نرخ آهن‌اسفنجی ادامه دارد. این رشد قیمتی به بازار شمش و مقاطع فولادی نیز منتقل شده است، بااین‌وجود، رکودی که به‌طورسنتی بر بازار این محصولات سایه انداخته، مانع رشد قیمتی این محصولات همپای آهن اسفنجی بوده است، اما فولادسازان، این مسیر رشد قیمتی را پایان کار زمستان و اثرات آن بر بازار فولاد نمی‌دانند.
۶

چهره

تعیین‌تکلیف ثبت‌نام‌کنندگان خودروهای وارداتی

به‌گفته وزیر صنعت، معدن و تجارت، تا ۲ ماه آینده و قبل از پایان سال، ۳۱ هزار نفری که برای واردات خودرو ثبت‌نام کرده بودند، تعیین تکلیف می‌شوند. به‌گزارش مهر، عباس علی‌آبادی در حاشیه سومین رویداد صنعت دانش‌بنیان با محوریت صنایع کوچک و زیست‌بوم فناوری با اشاره به وضعیت خودروهای وارداتی، گفت: تا ۲ ماه آینده و قبل از پایان سال، ۳۱ هزار نفری که برای واردات خودرو ثبت‌نام کرده بودند، تعیین تکلیف می‌شوند. اکنون ۱۷ هزار نفر تعیین تکلیف شده‌اند و تعدادی از خودروها در مسیر استاندارد هستند که رسیدگی و مشکلات شماره‌گذاری حل می‌شود؛ ازاین‌رو مشکل اساسی در این زمینه نداریم. وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه آزادسازی قیمت‌ها به‌طور کلی ایده اصلی ما است، گفت: این امر نیازمند سلسله‌اقداماتی است. باید انحصارها را شکست و شرایط رقابتی فراهم شود. تا زمانی که رانت در اختیار بنگاه‌ها و شرکت‌ها است باید مدیریت و کنترل کنیم. هدف از اختصاص رانت‌ها، بهبود وضعیت و فرصت بهتر برای مردم است؛ ازاین‌رو در قیمت‌گذاری ورود می‌کنیم. وی تاکید کرد: در آینده نزدیک درباره خودرو به شرایطی نزدیک می‌شویم که نیاز به قیمت‌گذاری دستوری نیست، تولید در حال افزایش است و دولت در تعرفه واردات خودروهای برقی تجدیدنظر کرده است. این امر فرصتی را فراهم می‌کند تا مردم بدون محدودیت و انحصار نیاز خود را فراهم کنند. علی‌آبادی با بیان اینکه رهبر معظم انقلاب بارها بر تولید داخلی و صنعتی کردن تاکید کردند، گفت: در همین راستا، باید از ظرفیت‌های کشور در راستای صنعتی شدن با تکیه بر دانش‌بنیان‌ها استفاده کرد. در صنعت خودرو باید به‌سمت تولید دانش‌بنیان‌ها رفت؛ چون شغل و حداکثر بهره‌وری ایجاد می‌کند، ضمن اینکه صنعت خودرو دانش‌بنیان و صادرات‌محور است. وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: در یک رویداد دائمی قرار داریم که تلاش می‌شود شهرک‌های صنعتی را به دانش‌بنیان‌ها متصل کند و این هدف اصلی است؛ ازاین‌رو در این رویداد مسائل صنعت به شرکت‌های دانش‌بنیان سپرده می‌شود تا به‌سمت حل مسائل کشور حرکت کنند و نیازهای فناورانه را پاسخ دهند. وی عنوان کرد: شهرک‌های صنعتی را به شهرک‌های تخصصی تبدیل خواهیم کرد و شهرک فناوری ایجاد می‌شود که نیازهای فناورانه را حل کنند؛ شهرکی که از حیث فناوری و تجهیزات به سایر صنایع و شرکت‌ها کمک کند. این شرکت‌های دانش‌بنیان و کارگزاران فناوری هستند که ایده‌ها را تبدیل به محصولات فناورانه می‌کنند.

گرانفروشی اینترنت را به ۱۹۵ اعلام کنید

پایان هفته گذشته بود که در نهایت پس از چندین سال تکلیف تعرفه بسته‌های اینترنتی مشخص شد. در واقع، پس از جلسه اپراتورها در رگولاتوری و پذیرش تعهدات مرتبط با افزایش کیفیت شبکه توسط آنها مقرر شد که تعرفه اینترنت اپراتورهای ارتباطی حدود ۳۰ درصد افزایش یابد. اما به‌دنبال انتشار برخی خبرها مبنی بر افزایش چندبرابری و اعلام برخی کابران که تعدادی از بسته‌های اینترنتی حذف شدند، از سوی رگولاتوری اعلام شد که هیچ بسته موجودی مجوز حذف شدن ندارد و حداکثر افزایش نرخ این بسته‌ها حدود ۳۰ درصد است.

امیر محمدزاده لاجوردی، معاون وزیر ارتباطات اعلام کرد: طبق بررسی مجدد همکارانم در سازمان در ساعت ۷:۱۳ صبح شنبه، هیچ بسته‌ای (اعم از بسته‌های عادی، شبانه و...) که تا روز پنجشنبه در اختیار مردم بوده، حذف نشده و تنها ۳۴ درصد افزایش یافته است. وی از کاربران درخواست کرد هرگونه افزایش نرخ بسته اینترنت بالاتر از ۳۴ درصد اعلامی و رسمی را به شماره ۱۹۵ سازمان تنظیم گزارش کنند.

برخورد با اپراتورهای متخلف

در همین حال، معاون راهبردی و توسعه بازار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی گفت: مانند همه تعهداتی که اپراتورها دارند، در صورتی که تعهدات خود را انجام ندهند با آنها برخورد می‌شود و جرایم سخت و سنگینی برای آنها در نظر گرفته شده است. به‌گزارش ایسنا، مهدی روحانی‌نژاد در پاسخ به این سوال که باتوجه به تغییر و افزایش تعرفه‌ها، آیا تضمینی برای شروط مطرح‌شده وجود دارد یا خیر، اظهار کرد: ما در وزارت ارتباطات و سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، نظارت دقیق و لحظه‌ای روی کیفیت شبکه داریم و اگر مردم شکایتی در این زمینه دارند، با ما تماس بگیرند و رصد را انجام می‌دهیم. وی افزود: اپراتورهای تلفن‌همراه متعهد شده‌اند که در مدت ۶ ماه سرعت خود را ۳۰ درصد افزایش دهند. ما هم گزارش خواهیم داد که به‌طورمثال وضعیت دی ۱۴۰۲ به چه صورت و در ۶ ماه بعد از آن، چگونه بوده است. روحانی‌نژاد با تاکید بر نظارت بر فعالیت اپراتورها گفت: در صورتی که اپراتورها تعهدات خود را انجام ندهند، با آنها برخورد می‌شود و جرایم سخت و سنگینی برای آنها دیده شده است. معاون راهبردی و توسعه بازار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در ادامه گفت: افزایش تعرفه دلایل متعددی دارد و این موضوع را با افزایش کیفیت مرتبط کردیم، بنابراین این نکته مهم است که مردم مطمئن باشند که افزایش کیفیت را رصد خواهیم کرد.

دستور ویژه رئیس‌جمهوری به بانک مرکزی:

بانک‌هایی که اضافه‌برداشت دارند، تعیین‌تکلیف شوند

رئیس‌جمهوری گفت: چند بانک و موسسه مالی در کشور وجود دارند که از بانک مرکزی اضافه‌برداشت دارند؛ پرونده این بانک‌ها و موسسات باید سریعا تعیین‌تکلیف شود. به‌گزارش ایرنا، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، به‌منظور شرکت در شصت و سومین اجلاسیه سالانه مجمع عمومی و فوق‌العاده بانک مرکزی به برج شیشه‌ای میرداماد رفت و پس از استماع گزارش عملکرد هشت‌ماهه بانک مرکزی از سوی فرزین و همچنین گزارش هیات‌نظارت، به بیان نکاتی درباره ارتقای کیفی عملکرد بانک مرکزی پرداخت و دستورات مهمی نیز در این زمینه صادر کرد. وی در این جلسه، حفظ ارزش پول ملی را از جمله وظایف اصلی و محوری بانک مرکزی برشمرد و بر جهت‌دهی همه تصمیمات و اقدامات این نهاد مهم مالی و پولی برای حفظ و ارتقای ارزش پول ملی کشور تاکید کرد. رئیس‌جمهوری در ادامه محوریت اصلی در اقتصاد مقاومتی، اشتغالزایی و رشد اقتصادی را امر مهم عنوان کرد و بکارگیری اهرم نظام بانکی در مسیر افزایش سرمایه‌گذاری و حمایت از تولید را از دیگر وظایف مهم بانک مرکزی دانست. آیت‌الله رئیسی با تاکید بر توجه ویژه به مهار پایدار تورم و کنترل نقدینگی به‌دلیل تاثیر مستقیم این دو پدیده اقتصادی در نظام بانکی و پولی کشور و همچنین عملکرد کارآفرینان و سرمایه‌گذاران، مهار پایدار تورم و کنترل نقدیگی را زمینه‌ساز ثبات‌بخشی به بازار و پیش‌بینی‌پذیر شدن اقتصاد کشور و اطمینان‌بخشی به کارآفرینان و سرمایه‌گذاران دانست که باید موردتوجه مدیران و مسئولان بانک مرکزی باشد. وی ضمن قدردانی از اقدامات بانک مرکزی در راستای کنترل رشد نقدینگی تصریح کرد: باید مهار تورم و کنترل نقدینگی نه با ایجاد رکود، بلکه از طریق رشد تولید محقق شود، چراکه رکود هم به‌میزان تورم و رشد نقدینگی برای اقتصاد کشور مضر است.

رئیس‌جمهوری ایجاد ثبات در بازار ارز را از دیگر وظایف و مسئولیت‌های بانک مرکزی برشمرد و افزود: همه تصمیمات و اقدامات در بخش نظام ارزی باید در راستای منضبط کردن بازار ارز و هدایت آن به‌سمت تبعیت از سیاست‌های بانک مرکزی باشد. رئیس‌جمهوری همچنین بانک مرکزی را مکلف کرد میزان اثربخشی امهال تسهیلات بانکی از سوی بانک‌ها در تولید را بررسی و در صورت عدم‌تحقق اهداف موردنظر نسبت به تجدیدنظر در این زمینه اقدام کند. رئیسی بر ضرورت رفع تعهدات ارزی از سوی همه دستگاه‌ها و موسسات تاکید کرد و گفت: هر تصمیم بانک مرکزی در نظام ارزی لازم‌الاجرا است و همه دستگاه‌ها، موسسات و شرکت‌ها باید در راستای تمرکز مدیریتی و ضابطه‌مندی نظام پولی و بانکی کشور خود را موظف به تبعیت از این تصمیمات بدانند. «توجه ویژه به حسابرسی و نظارت و همچنین نظرات حسابرسان»، «تاکید موکد بر نظارت بدون استثنای بانک مرکزی بر تراستی‌ها»، «تلاش ویژه در راستای کاهش و رفع ناترازی بانکی»، «تعیین دقیق فهرست اقلام و کالاها مشمول ارز نیمایی»، «معطوف کردن تصمیمات به‌سمت حفظ ذخایر بانک مرکزی به‌عنوان پشتوانه اصلی نظام پولی و مالی کشور»، «لزوم برنامه‌ریزی برای افزایش سرمایه در کشور با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بهره‌گیری از ظرفیت بازار سرمایه با هدف تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی»، «توجه به تقویت حکمرانی ریال»، «لزوم همکاری ویژه بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی در سامانه مودیان مالیاتی»، «تسریع در پرداخت تسهیلات ازدواج، مسکن و اشتغال و کاهش مدت زمان انتظار متقاضیان به‌ویژه متقاضیان وام ازدواج به‌عنوان اولویت‌های محوری و اصلی دولت» و «لزوم سیاست‌گذاری در راستای خارج کردن سرمایه‌های منجمد بانک‌ها و تزریق آن به بخش تولید» از دیگر محورهای مهم سخنان رئیس‌جمهوری در شصت و سومین اجلاسیه سالانه مجمع عمومی و فوق‌العاده بانک مرکزی بود.

تشریح سیاست تثبیت اقتصادی بانک مرکزی

پیش از سخنان رئیس‌جمهوری، فرزین، رئیس کل بانک مرکزی ضمن ارائه گزارشی تفصیلی از عملکرد هشت‌ماهه اخیر، به بیان برخی اقدامات انجام‌شده در راستای رویکرد سیاستی تثبیت اقتصادی بانک مرکزی از جمله در زمینه کنترل و مدیریت رشد نقدینگی، تنظیم‌گری و مدیریت بازار ارز، تقویت نظارت و اصلاح نظام بانکی، تقویت حکمرانی ریال، تقویت دیپلماسی ارزی و پولی، تنظیم مناسبات مالی میان بانک مرکزی و شبکه بانکی و آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی درباره موضوعات ارزی و بانکی پرداخت.

به‌گزارش ایرنا، پیش از این نیز، رئیس‌جمهوری در سومین بخش از نظارت ستادی در تاریخ ۱۳ شهریور ۱۴۰۱ به برج شیشه‌ای میرداماد رفت و از بانک مرکزی بازدید کرد؛ آیت‌الله رئیسی در این بازدید، علاوه بر نظارت بر متولی بخش پولی و بانکی کشور، از برخی سامانه‌های بانک مرکزی نیز بازدید کرد.

براساس قانون جدید بانک مرکزی مصوب ۳۰ خرداد امسال مجلس و ابلاغی ۱۱ آذر امسال از سوی رئیس‌جمهوری به رئیس کل بانک مرکزی، رئیس‌جمهوری ریاست مجمع عمومی عادی سالانه و فوق‌العاده بانک مرکزی را برعهده دارد.

صدور مجوز نخستین شهرک غیردولتی فناوری صادر شد

معاون وزیر صمت از صدور مجوز نخستین شهرک غیردولتی فناوری برای نخستین‌بار در کشور خبر داد. به‌گزارش ایسنا، فرشاد مقیمی، معاون وزیر صمت در سومین رویداد ملی «صنعت دانش‌بنیان با محوریت صنایع کوچک و زیست‌بوم فناوری»، گفت: با برنامه‌ریزی‌های انجام‌گرفته، ۲۶۰ هکتار به زیست‌بوم علم و فناوری کشور افزوده می‌شود که توسط وزارت صمت و علوم و تحقیقات شکل خواهد گرفت و شناسایی و معرفی ۲هزار و۱۱۸ نیاز فناورانه هم انجام شده‌اند و ۴۵ محصول منتخب در نمایشگاه را در معرض دید می‌گذاریم.

وی افزود: لیست فهرست ۵۷۰ نیاز فناورانه و رفع آنها آماده شده و انعقاد ۱۷ قرارداد و تفاهمنامه با محورهای استقرار در شهرک‌ها و نواحی صنعتی در قالب انتقال فناوری، هوشمندسازی، بهینه‌سازی مصرف انرژی بین شرکت‌ها مختلف مبادله شده که این قراردادها بین شرکت‌های دانش‌بنیان با دانش‌بنیان و شرکت‌های دانش‌بنیان با شرکت شهرک‌های صنعتی است که سبب می‌شود اجرای فعالیت‌ها به بخش خصوصی واگذار شود.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران ادامه داد: حدود ۲۷۰ شرکت دانش‌بنیان در قالب فناور و خوشه‌های کسب‌وکار مشغول کار هستند که به مجموعه‌های صنعتی وصل شده‌اند که در آینده هم تعدادی به صنایع افزوده می‌شوند. مقیمی اضافه کرد: ایجاد و توسعه شهرک‌های فناوری و مراکز خدمات فناوری، ایجاد و توسعه فن بازار و مراکز مبادله فناوری، ایجاد و توسعه مرکز نوآوری خوشه‌ها و آماده‌سازی بنگاه‌ها برای ورود به صنعت از موضوعاتی است که سازمان صنایع کوچک در دستور کار قرار داده است که در این مدل‌ها سازمان وارد نمی‌شود و ارکان و زیرساخت‌های موردنیاز را برای بخش غیردولتی فراهم می‌کند و عمده خدمات توسط شرکت‌های دانش‌بنیان و ارائه می‌شود.

تضمین ارائه تسهیلات به صنایع کوچک

مدیرعامل صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک گفت: براساس ماده ۵ اساسنامه، مصوب سال ۱۳۸۴ هیات‌وزیران، ضمانتنامه‌های صادره تاکنون تنها ۷۰ درصد اصل و سود تسهیلات اعطایی نظام بانکی را تضمین می‌کرد که با اصلاح این بند اساسنامه، صندوق از این پس می‌تواند ۱۰۰ درصد آن را تضمین کند.

به‌گزارش ایسنا، محمدحسین مقیسه اظهار کرد: با تصویب هیات‌وزیران و در راستای حمایت از صنایع کوچک و تسهیل فرآیند ارائه خدمات صندوق به متقاضیان، پوشش ضمانتنامه‌های اعتباری صندوق از ۷۰ به ۱۰۰ درصد اصل تسهیلات افزایش یافت.

به‌گفته وی، بر اساس ماده ۵ اساسنامه، مصوب سال ۱۳۸۴ هیات‌وزیران، ضمانتنامه‌های صادره تاکنون فقط ۷۰ درصد اصل و سود تسهیلات اعطایی نظام بانکی را تضمین می‌کرد که با اصلاح این بند اساسنامه، صندوق از این پس می‌تواند ۱۰۰ اصل و سود تسهیلات اعطایی به صنایع کوچک را نزد نظام مالی و اعتباری کشور تضمین کند.

مقیسه با بیان اینکه صدور ضمانتنامه‌های اعتباری به مبلغ ۵ میلیارد تومان با پوشش ۷۰ درصدی، چالش‌هایی را برای واحدهای صنعتی و همچنین نظام بانکی ایجاد کرده بود، تصریح کرد: با افزایش پوشش به ۱۰۰ درصد، مسیر تامین مالی از طریق ضمانتنامه‌های اعتباری صندوق، برای تولیدکنندگان مشمول تعریف صنایع کوچک کوتاه‌تر و آسان‌تر شده است. حذف مسیرها و فرآیندهای موازی در صندوق و بانک به‌ویژه در بخش‌های تشکیل پرونده، ارزیابی و وثیقه‌سپاری زمان انتظار را برای مشتریان کوتاه و دریافت تسهیلات را آسان‌تر از گذشته کرده است.

عکس روز

تشییع و تدفین شهید «سید رضی موسوی»

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

آغاز صادرات ریالی به افغانستان و عراق

رئیس کل بانک مرکزی گفت: طرح ریال برون‌مرزی ماه‌های زیادی است که در بانک مرکزی در حال بررسی است و با اجرایی شدن آن، درخواست صادرکنندگان برای صادرات ریالی به افغانستان و عراق حل می‌شود. به‌گزارش مهر، محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی در حاشیه نشست شورای دولت و بخش خصوصی خراسان‌رضوی، گفت: این موضوع یکی از درخواست‌های تجار مشهدی برای صادرات به افغانستان بود که با اجرایی شدن طرح ریال آف‌شور پاسخ داده شده و تجار می‌توانند به‌جای ارز خارجی برای صادرات از ریال برون‌مرزی بهره گیرند. وی ادامه داد: مقررات طرح ریال برون‌مرزی در بانک مرکزی تدوین شده است و تاکنون یک یا ۲ بانک اجرای این طرح را آغاز کرده‌اند و به‌زودی در کل بانک‌های کشور عملیاتی خواهد شد.

رئیس کل بانک مرکزی به سایر توافقات در این نشست اشاره کرد و افزود: به‌طورقطع تکالیف این بانک درباره تسهیلات ازدواج و تسهیلات فرزندآوری تا پایان سال به‌طور کامل اجرا خواهد شد و سیستم بانکی تمام تسهیلات را خواهد پرداخت، از آنجا که تعداد متقاضی مانده در صف این تسهیلات در خراسان‌رضوی زیاد است، مقرر شد که از حجم متقاضیان در صف‌ها کاسته و تسهیلات به همه آنها پرداخت شود. فرزین اضافه کرد: مشکل دیگر مطرح‌شده در این نشست درباره تعیین وثایق سنگین برخی روسای بانک‌ها برای تسهیلات خرد بود که این موضوع در بانک مرکزی بررسی شده و درباره متخلفان که در برابر پرداخت تسهیلات خرد وثایق سنگینی طلب کرده‌اند، پیگیری جدی انجام خواهد گرفت.

رشد تولید و ارتقای بهره‌وری با توسعه اینترنت

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: راهبرد ما، رشد تولید و افزایش بهره‌وری است و در این زمینه، توسعه شبکه اینترنت و ارتقای شاخص‌های ارتباطی مولفه‌ای مهم به‌شمار می‌رود. به‌گزارش ایرنا از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سید صولت مرتضوی در بازدید از طرح توسعه شبکه خصوصی تلفن‌همراه نسل پنجم شرکت خدمات ارتباطی رایتل، اظهار کرد: استکبار جهانی با استفاده از قدرت رسانه و فضای مجازی، حمله به آرمان‌های مقاومت و آزادیخواهی را در دستور کار قرار داده است. وی با تاکید بر ضرورت توسعه اینترنت در کشور گفت: زیرساخت‌های این عرصه، متناسب با برنامه‌ریزی‌ها نبوده و ضروری است تا ارتقا یابد. مرتضوی بیان کرد: اینترنت امروزه یکی از ابعاد مهم و جدایی‌ناپذیر جامعه است و می‌تواند بستری برای افزایش بهره‌وری در حوزه‌های اداری و صنایع باشد. وی، ایجاد شبکه ارتباطی نسل پنجم تلفن‌همراه را بستری برای رشد تولید در صنایع کشور دانست و اظهار کرد: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سهم قابل توجهی از حوزه پالایشگاهی کشور را در اختیار دارد و رایتل می‌تواند سرمایه‌گذاری مناسبی در زمینه توسعه این حوزه و ایجاد اشتغال داشته باشد.

برنامه‌های دولت برای کنترل بازار تایر ادامه دارد

از لغو محدودیت فروش تا ازسرگیری فروش اینترنتی

نیمه آذر، خبری به نقل از سخنگوی انجمن تولیدکنندگان تایر مبنی بر توقف فروش اینترنتی لاستیک منتشر شد. در این خبر از خریداران خواسته شده بود تا برای تهیه لاستیک با نرخ مصوب با در دست داشتن کارت ملی و کارت ماشین به نمایندگی‌های فروش لاستیک مراجعه کنند.به فاصله چند ساعت، جمال میرزایی، رئیس انجمن صنفی صنعت تایر در مصاحبه‌ای خبر توقف فروش اینترنتی لاستیک را تکذیب کرد. او دلیل بسته شدن سامانه فروش اینترنتی فروش لاستیک از روز گذشته را تکمیل ظرفیت اختصاص‌یافته برای عرضه از طریق این سامانه عنوان کرد. با وجود گذشت حدود ۳ هفته، فعالیت این سامانه همچنان متوقف است و در تازه‌ترین خبر دستیار ویژه وزیر صمت از ازسرگیری فروش اینترنتی لاستیک و لغو محدودیت فروش ۲ حلقه، در آینده نزدیک را نوید داده‌است.

عکس: آیدا فریدی

لغو محدودیت عرضه دوحلقه‌ای لاستیک

دستیار ویژه وزیر صمت گفت: محدودیت عرضه دوحلقه‌ای لاستیک را برمی‌داریم تا آرامش بیشتری در بازار حاکم شود.

به گزارش مهر، مجتبی صفایی، رئیس اتاق اصناف ایران در نشست هم‌اندیشی نظارت و توزیع لاستیک سواری از طریق سامانه جامع تجارت با اشاره به دغدغه‌ها و نقطه‌نظرات روسای اتاق‌های اصناف سراسر کشور در حوزه عرضه لاستیک گفت: زمانبر بودن پروسه ثبت درخواست که مستلزم درج شماره شاسی، شماره موتور و تطبیق آن با کد ملی افراد است و همچنین قطعی‌های گاه و بیگاه سامانه جامع تجارت برای این کار، یکی از چالش‌های جدی مطرح‌شده از سوی همکاران ما در سراسر کشور بوده است.

▣ جلوگیری از تحمیل خرید سبدی لاستیک

وی با اشاره به نیاز مبرم بازار به یک سایز خاص از لاستیک، از اقدام کارخانه‌ها برای تحمیل خرید سبدی لاستیک در سایزهای مختلف انتقاد کرد و گفت: با اینکه عمده تقاضای بازار برای تامین لاستیک سایز ۱۳ و ۱۴ است، کارخانه‌ها باوجود آگاهی به این موضوع، لاستیک‌های سایزهای کم‌تقاضای خود را نیز در قاب سبد خرید به متقاضیان تحمیل می‌کنند، این فروش سبدی و اجباری باعث شده است انبار فروشندگان مملو از لاستیک‌هایی شود که تقاضایی برای آنها وجود ندارد و این موضوع بیم احتکار را از سوی سازمان‌های ناظر ایجاد می‌کند، این در حالی است که فروشندگان اگر ۸۰ درصد از این سبد خریداری‌شده خود را به فروش نرسانند و خارج نکنند، امکان ثبت خرید جدید را ندارند.

رئیس اتاق اصناف ایران در بخش دیگری از سخنان خود درباره سکوها و پلتفرم‌های فروش مجازی نیز گفت: مدیران این پلت‌فرم‌ها عنوان می‌کنند که کار ثبت سفارش و خرید لاستیک توسط واحدهای صنفی در پلتفرم‌ها انجام می‌شود؛ اما متاسفانه کارخانه این کالاها را در اختیار واحدهای صنفی قرار نمی‌دهد. موارد متعددی از این دست شکایت‌ها به اتاق اصناف ایران و تهران رسیده که موجبات نارضایتی مردم را نیز فراهم کرده است.

صفایی با تاکید بر لزوم فراهم کردن بسترهای لازم برای عرضه لاستیک از طریق پلتفرم‌ها گفت: نباید اجازه دهیم عده‌ای حتی به‌صورت سهوی، زحمات شبانه‌روزی همکاران ما در اتاق‌های اصناف ایران و وزارت صمت را با سهل‌انگاری پایمال کنند.

گسترش عرضه و توزیع لاستیک در بازار

سیدعلی لطفی‌زاده، مشاور عالی و دستیار ویژه وزیر صمت نیز در این‌باره گفت: اصناف امین‌ترین و مورد اعتمادترین اعضای هر جامعه هستند. به‌طبع مشکلات به وجود آمده در بازار لاستیک ناشی از عدم تناسب عرضه و تقاضاست، بر این اساس تلاش داریم به‌اتفاق اتاق اصناف ایران «عرضه» را به‌صورت گسترده انجام دهیم و در ادامه «توزیع» را نیز از طریق همه بسترهای ممکن در اختیار مصرف‌کننده قرار دهیم؛ چه از طریق کاسبان محلی و چه از طریق سکوهای فروش مجازی.

وی یادآور شد: با توجه به نزدیک شدن به روزهای پایانی سال باید ارتباط بهتر و نزدیک‌تری با اصناف ایجاد کنیم تا کالاها و آنچه برای شب عید و ماه مبارک رمضان مورد نیاز مردم است به‌وفور در اختیارشان قرار گیرد. نباید اجازه دهیم افراد قلیلی که با نیت سودجویی در لباس عمده‌فروش یا خرده‌فروش وارد صحنه می‌شوند، به مردم اجحاف و به اعتبار اصناف، این قشر شریف خدشه‌ای وارد کنند.

مشاورعالی و دستیار ویژه وزیر صمت گفت: خوشبختانه بر اساس گزارشات رسیده وضعیت تولید و واردات ما خوب است و دلیل اصلی آن این است که ارز بدون وقفه و محدودیت چه برای تولیدکننده و چه برای واردکننده تامین می‌شود، به این صورت به‌مرور کسری بازار در حال جبران شدن است و در ادامه با تدبیری که جناب آقای صفایی و سایر افراد در اتاق اصناف ایران به‌خرج می‌دهند، محدودیت عرضه دوحلقه‌ای لاستیک را هم برمی‌داریم تا آرامش بیشتری در بازار حاکم شود.

▣ افزایش ۸ برابری واردات لاستیک

لطفی‌زاده در ادامه به ارائه گزارشی از واردات لاستیک پرداخت و گفت: واردات لاستیک سایز ۱۳ نسبت به سال گذشته ۸ برابر افزایش یافته و این لاستیک‌ها به‌زودی و به‌وفور وارد بازار خواهد شد. امیدواریم با این حجم واردات، تقلیلی که در سود بازرگانی و گمرکی ایجاد شد و اقداماتی که در جهت تامین ارز انجام گرفت، هرچه زودتر به قیمت مطلوب برسیم، چراکه قیمت ما هنوز با قیمت مصوب فاصله دارد و این موضوع نشان می‌دهد که اقدامات ما همچنان باید با جدیت ادامه پیدا کند.

وی درباره مشکلات اصناف برای استفاده از سامانه جامع تجارت نیز گفت: طبق توافقات انجام‌شده برای ثبت درخواست‌ها در سامانه جامع تجارت الزامی به ثبت اطلاعات به‌صورت برخط نیست و واحدهای صنفی می‌توانند مدارک و اطلاعات را از خریدار دریافت کنند و در زمان مناسب آن اطلاعات را در سامانه ثبت کنند؛ بنابراین درج اطلاعات در سامانه مانعی ایجاد نمی‌کند.

مشاورعالی و دستیار ویژه وزیر صمت تاکید کرد: درباره سبد فروشی کارخانجات لاستیک، حتما پیگیری می‌کنیم که اصلا بحث سبد فروشی مطرح نباشد و هر سایزی که خود عمده‌فروشان تقاضا می‌کنند در اختیارش قرارشان بگیرد، به این ترتیب مشکل ثبت سفارش پس از خروج ۸۰ درصد از کالاهای خریداری‌شده هم برطرف خواهد شد.

سیدعلی لطفی‌زاده ادامه داد: قطعی سامانه به مشکلات اینترنت بازمی‌گردد، اما برخی موارد به سامانه مربوط می‌شود که پیشنهاد کردیم یکی از همکاران بخش سامانه در اتاق اصناف مستقر شود تا در صورت بروز مشکل با ایجاد یک خط ارتباطی، مشکل واحدهای صنفی برطرف شود.

چرا فروش اینترنتی لاستیک قطع شد؟

سخنگوی انجمن تایر ضمن اشاره به توقف موقتی فروش اینترنتی لاستیک به دلیل نبود زیرساخت‌های لازم، گفت: قیمت و تقاضای لاستیک نسبت به دو ماه پیش کاهش یافته و صفی برای خرید تشکیل نشده است.

مصطفی تنها، سخنگوی انجمن صنفی صنعت تایر ایران در مورد نحوه فروش لاستیک، اظهار کرد: در حال حاضر به دلیل مشکلاتی که در فروش اینترنتی لاستیک وجود داشت، متقاضیان برای خرید این محصول باید با حضور در نمایندگی‌های فروش نسبت به خرید اقدام کنند.

وی در مورد مشکلات فروش اینترنتی لاستیک گفت: مشکل اصلی در مورد نحوه جا به جایی پول بود. اینکه پول پرداخت شده توسط خریدار با چه سازوکاری باید به دست فروشنده و در ادامه به دست تولیدکننده برسد. در حالت طبیعی وقتی توزیع کننده تایر می‌فروشد، پول دریافتی را به تولیدکننده تحویل می‌دهد. تولیدکننده با این پول نسبت به خرید مواد اولیه و باقی مایحتاج خود اقدام می کند. با این حال پلتفرم اینترنتی که عامل فروش خرده‌فروشان نیز است در مورد جابه‌جایی پول با مشکل مواجه شد. اصناف نتوانستند با این پلتفرم کار کنند.

تنها تصریح کرد: اینکه خرده فروش دو حلقه لاستیک بفروشد و پول دو حلقه را به تولیدکننده بدهد کار تولید را با مشکل مواجه می‌کرد. نظام تولید با این شیوه نمی‌تواند کار کند.

وی افزود: از سوی دیگر، خرده فروش هم پول تایر را داده و بعد از فروش می‌خواهد پول خود را مدیریت کند. اما امکانات و زیرساخت‌های لازم در پلتفرم اینترنتی فراهم نبود. بنابراین فروش اینترنتی لاستیک به صورت موقت متوقف شد تا این مشکلات برطرف و زیرساخت‌ها تامین شود. سامانه به لحاظ مالی هم پاسخگو باشد. بر این اساس در حال حاضر نمایندگی‌های فروش با اخذ مدارک و احراز هویت متقاضیان، تایر را به صورت حضوری می‌فروشند.

سخنگوی انجمن صنفی صنعت تایر ایران در مورد برخی از خبرها مبنی بر تشکیل صف برای خرید لاستیک هم گفت: تا جایی که خبر داریم در بازار میزان تقاضا و فروش لاستیک کاهش یافته و صفی تشکیل نشده. حتی قیمت نیز نسبت به دو ماه پیش با کاهش مواجه شده است.

وی درباره لغو محدودیت‌های فروش لاستیک از اول دی ماه تصریح کرد: این موضوع توسط اتاق اصناف ایران اعلام شده. ما اصلا نمی‌دانیم جریان چیست و دقیقا قرار است چه اتفاقی بیفتد. اتاق اصناف باید توضیح دهد که دقیقا منظورشان از لغو محدودیت عرضه چیست.

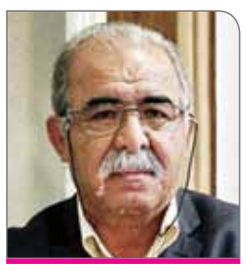
مصطفی تنها با اشاره به کاهش عرضه تایر به خودروسازان گفت: از نیمه آبان به بعد بخش اعظم تولیدات لاستیک خودرو روانه بازار می‌شود. با این اقدام بازار تایر خودرو از التهاب خارج شده است.

▣ مشکل تامین ارز بازار را به هم ریخت

وی بیان داشت: از اواخر سال ۱۴۰۱ ارز تخصیصی کارخانجات تایرسازی تامین نشد و به صورت قطره‌چکانی در موارد محدودی ارز برای خرید مواد اولیه کارخانجات تایرسازی تامین شد، لذا مشکلات ناشی از کمبود ارز در نیمه اول سال جاری و به‌ویژه پنج‌ماهه ابتدای امسال موجب کاهش تولید و عرضه تایر به بازار شد.

سخنگوی انجمن تایر گفت: اما از شهریور امسال تامین ارز تولیدکنندگان صنعت تایر سرعت بیشتری گرفت و در ماه‌های بعد یعنی مهر، آبان و آذر سرعت تامین ارز بیشتر شد و تولیدکنندگان توانستند تولید و عرضه بیشتری داشته باشند و لذا بازار از التهاب خارج شد.

تنها با بیان اینکه با کاهش عرضه همواره تقاضا بیشتر می‌شود، گفت: مردم به محض اینکه احساس کنند در کالایی کمبودی ایجاد شده متقاضی خرید آن کالا می‌شوند تا تاثیرات تورمی گرانی آن کالا را به تاخیر بیندازند، بنابراین در شرایطی که عرضه و توزیع کالا در بازار کم شد تقاضای تایر نیز تقریبا ۲ برابر شد

وی در مورد میزان تولید و واردات اظهار داشت: سالانه حدود ۲۳ تا ۲۴ میلیون حلقه تایر نیاز کشور است و حدود ۲۲ میلیون حلقه تایر نیز تولید می‌شود اما تامین نیاز، بسته به این دارد که چه اندازه و سایزی تولید شود اما در مجموع ۷۰ درصد از تولیدات کشور را حلقه‌های تایر با سایز ۱۳، ۱۴ و ۱۵ اینچ تشکیل می‌دهند و لذا تولیدکنندگان نیز ۷۰ درصد ظرفیت‌شان را در شرایط عادی به تولید این سایزها اختصاص می دهند. سخنگوی انجمن تایر در مورد واردات خودرو، اظهار داشت: معمولا تایرهای وارداتی از چین وارد می‌شود و ارز واردات تایر با ارز واردات مواد اولیه صنعت تایر یک نرخ است.

سخن پایانی

با افزایش عرضه تایر به بازار و کاهش تعرفه واردات، بازار تایر به آرامش رسیده و لطفی‌زاده، دستیار ویژه وزیر صمت نیز با تاکید بر تلاش دولت برای رفع مشکلات بازار لاستیک گفت: طبق برنامه‌ریزی توزیع این کالا از طریق همه بسترهای ممکن از جمله عرضه در بازار و سکوهای فروش مجازی از سر گرفته خواهد شد. به نظر می‌رسد در صورت اجرای برنامه‌های یاد شده آرامش بیشتر در بازار حکمفرما شود.

پیش از این، رئیس انجمن صنفی صنعت تایر با ارسال نامه‌ای به مدیران عامل شرکت‌های تولیدی تایر اعلام کرد که دستورالعمل آزادسازی قیمت تایر سواری ابلاغ نشده است، بنابراین فروش با قیمت‌های جدید متوقف شود.

یادداشت

برای هوشمندسازی خیلی زود است

مسیح فرزانه
کارشناس حوزه خودرو

صحبت از انقلاب صنعتی و هوش مصنوعی و... که در شرایط کنونی جهان را دربرگرفته، عجیب نیست، اما در مقابل اگر به صورت کلان به موضوع نگاه کنیم در بسیاری از زمینه‌های اقتصاد و صنعت هم عقب مانده‌ایم و باید بر آنها متمرکز شویم. در یک نگاه جامع‌تر، واقعیت این است که ما اصول اولیه، نه‌تنها تولید، بلکه مونتاژ خودرو را هم نمی‌دانیم. وقتی صحبت از اصول اولیه مونتاژ می‌شود در این مسیر حلقه‌های گوناگونی مانند واردات مواد اولیه، طراحی و تولید قطعه، زنجیره تامین... در کنار هم تشکیل یک زنجیره را تشکیل می‌دهند که بخش قابل‌توجهی از این حلقه‌ها به‌دلیل تحریم‌ها و همچنین سوءمدیریت دچار مشکل هستند. وقتی درباره خودروهای معمولی داخلی و چینی که تکنولوژی چندان پیشرفته‌ای هم ندارند، دچار مشکل هستیم، صحبت از هوشمندسازی صنعت خودرو دور از دسترس می‌نماید. پس وقتی صحبت از هوشمندسازی می‌کنیم، بهتر است قدری تامل کنیم و ببینیم کجا هستیم. ما در صنعت خودرو نخست باید اصول پایه مونتاژ یک خودرو را به‌درستی پیاده کنیم. وقتی می‌توانیم از مرحله مونتاژ عبور کنیم و به تولیدکننده خودرو تبدیل شویم که طراحی صفر تا صد تمام قطعات و تکنولوژی‌ها از خودمان باشد و در صنعت خودرو مولد باشیم. در شرایطی که مونتاژکار هستیم و برای خودروهای که سال‌هاست در داخل تولید می‌کنیم، نیازمند واردات مواد اولیه و قطعات هستیم، تولیدکننده محسوب نمی‌شویم. در این شرایط، صحبت از هوشمندسازی صنعت خودرو و تولید خودروهای هوشمند، عجیب و دور از دسترس است.

بین خواستن تا فراهم شدن ابزار و زیرساخت برای تحقق خواسته، فاصله بسیار است. هوشمندسازی و تولید خودرو هوشمند خوب است، اما آیا ابزار آن را در اختیارداریم؟ خیر نداریم. اینکه می‌خواهیم به وضعیت خوب و مدرنی برسیم و نگاه‌مان تحول‌گرایانه باشد، جنبه مثبت موضوع است، اما در این شرایط، با وجود ناکافی‌بودن زیرساخت‌ها برای توسعه صنعت، بدهی و زیان صنعت خودرو و وضعیت تحریم‌ها و مشکلات ارز، تحقق آن بعید به نظر می‌رسد. از زمانی که ای‌سی‌یو به خودروها اضافه شد، به‌نوعی هوش به صنعت خودرو راه یافت که دست‌کم به بیش از ۲۰ سال گذشته بازمی‌گردد. هر قدر گذشت، بر تعداد ای‌سی‌یوهای مورداستفاده در خودروها اضافه و برای خودروهای جدید، سیستم الکترونیکی پیشرفته‌تری به‌کار گرفته شد. این رویکرد چه برای خودروهای بنزینی و چه برقی، کاربرد دارد. هوشمندسازی کلمه کلی است که هم آپشن‌ها از فنی تا ایمنی و هم استانداردهای خودرویی را در برمی‌گیرد. این روندی است که در جهان دنبال می‌شود. هوشمندسازی صنعت خودرو و همچنین تولید خودروهای هوشمند در کشورمان، در شرایط تحریم و با کمترین ارتباطات بین‌المللی به‌ویژه در ارتباط با کشورهایی که در صنعت خودرو برتر هستند، امکان‌پذیر نیست. برقراری ارتباطات یکی از ابزارهای بسیار کلیدی در هوشمندسازی خودروهاست تا بتوانیم به دانش جهانی این بخش دسترسی داشته باشیم. وقتی به اینترنت جهانی و یک‌سری اپلیکیشن‌ها دسترسی نداریم، قطعا نمی‌توانیم قدم در این مسیر بگذاریم. هر وقت پیش‌نیازها را توانستیم فراهم کنیم، می‌توانیم از حوزه‌های های‌تک و پیشرفته‌تر و حتی خودروهای برقی صحبت کنیم. فراهم نبودن زیرساخت‌ها، در دسترس نبودن تکنولوژی، تامین نشدن قطعات و عدم‌باورپذیری، موانع بزرگی در مسیر حرکت صنعت خودرو ما به سمت هوشمندسازی است. با شرایطی که داریم شاید تا ۲۰ سال دیگر، تولید خودروهای هوشمند به مرحله اولیه برسد. به‌طور کلی، هر تکنولوژی در هر زمینه‌ای وارد کشور شود، یکی از اصول اولیه آن، تامین‌کنندگان قطعات یدکی و قطعه‌سازان هستند، چون فروش خودرو بدون خدمات پس از فروش معنایی ندارد. ما در این بخش نیز در حال حاضر ضعف‌های بزرگی داریم که نباید نادیده گرفته شود. وقتی در سطح کلان و زیرساختی حرکت جدیدی در صنعت خودرو نمی‌بینیم صحبت از برقی‌سازی هم آرمانی دور به‌شمار می‌رود. اینکه وزیر صمت رویکرد تحول‌گرایانه دارد، اتفاق خوبی است، اما حرکت واقعی نیازمند ابزارهای کلانی است که فراهم‌سازی بخش قابل‌توجهی از آنها به اقتصاد سیاسی بستگی داد؛ اینکه بتوانیم ارتباط گسترده با کشورهای جهان داشته باشیم، بتوانیم سرمایه‌گذار خارجی جذب کنیم، بستر صنعت خودرو را بروزتر کرده و ضمن گسترش دادن آن، از تکنولوژی‌های صاحب سبک صنعت خودرو استفاده کنیم. در شرایط تحریم و نبود روابط بین‌المللی، صحبت از هوشمندسازی تیتر جذابی است که گذاراست و به نتیجه خاصی منجر نمی‌شود.

در نهایت اینکه گام نخست برای حرکت صنعت خودرو در مسیر جدید همگام با تغییر و تحولات جهانی، پذیرش این واقعیت است که باید از واردات و مونتاژ اصولی خودروهای برقی و هوشمند شروع کنیم. اگر گام نخست را اصولی برداریم تا حدودی از آنچه در صنعت خودرو جهان می‌گذرد، عقب نخواهیم ماند و از سوی دیگر، کم‌کم مسیر را برای داشتن صنعت خودرویی مدرن و در عین حال توانمند و مولد باز خواهیم کرد.

صمت از وضعیت بازار خودرو در نیمه دوم سال گزارش می‌دهد

رکود در بازار پاییزی خودرو

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

به‌دنبال نابسامانی که در یکی دو سال اخیر بر بازار خودرو کشورمان سایه افکنده بود، اقداماتی از سوی متولیان امر برای بازگشت آرامش به این بازار انجام شد که تا حدودی تاثیرگذار بودند و از ابتدای سال جاری، هیجانات موثر بر بازار خودرو تا حد زیادی تعدیل شد و در سه‌ماهه سوم سال، قیمت‌ها در این بازار بر مدار ثبات چرخید، به‌طوری که مجموع خودروهای مونتاژی و داخلی تقریبا بدون تغییر قیمت بودند. البته بدون احتساب مونتاژی‌ها و اگر تنها داخلی‌ها را مدنظر داشته باشیم، شاهد رشد قیمت جزئی بودیم.

در این میان، اینکه بسیاری از متقاضیان خرید خودرو از مدت‌ها پیش در سامانه یکپارچه فروش خودرو ثبت‌نام کرده و به مرور زمان در حال تحویل خودروهای خود هستند نیز بر بازار خودرو در نیمه دوم سال بی‌تاثیر نبود. یکی از پیامدهای عرضه منظم خودرو از طریق سامانه، خروج دلالان و کاهش میزان تقاضای کاذبی است که در چند سال گذشته به بازار ورود کرده بود. وقتی تقاضای کاذب در بازار نباشد، حتی در دوره افزایش تقاضا برای خرید خودرو هم بازار دچار بهم ریختگی نخواهد شد و مهم‌تر اینکه بازار خودرو نسبت به گذشته بسیار آرام‌تر خواهد بود، آنچنان که در حال حاضر شاهد این آرامش آمیخته با رکود در بازار خودرو هستیم.

صمت در این گزارش وضعیت بازار خودرو را در نیمه دوم سال از کارشناسان این حوزه جویا شده که در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

بازار رو به بهبود می‌رود

ابراهیم شجاعت، کارشناس حوزه خودرو درباره وضعیت بازار خودرو در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ به صمت گفت: بازار خودرو در نیمه دوم سال با موضوعات گوناگونی روبه‌رو بود. البته مهم‌ترین فاکتور در بازار خودرو کشور ما به نرخ ارز و نوسانات آن بر می‌گردد و از آنجایی که در سال جاری و به‌ویژه از نیمه دوم سال، تغییرات و نوسانات چندانی در نرخ ارز شاهد نبوده‌ایم و حتی می‌توان گفت نرخ ارز ثبات نسبی داشته، به تبع آن بازار خودرو هم وضعیت به نسبت ثابتی، البته همراه با رکود و ریزش قیمت‌ها داشته است. ناگفته نماند که رکود کنونی در بازار خودرو دلایل دیگری هم دارد. یکی از عواملی که منجر به وضعیت کنونی بازار خودرو ما در بخش خودروهای داخلی شده به این موضوع برمی‌گردد که خودروسازان پس از مدت‌ها عدم‌تغییر قیمت محصولاتشان در نهایت موفق شدند از شورای رقابت دستور تغییر قیمت برخی از محصولاتشان به‌عنوان خودروهای جدید و بهینه‌سازی شده بگیرند و در مقابل براساس مشکلات قانونی که فعالیت سامانه یکپارچه فروش خودرو و به عبارتی سامانه نوبت‌دهی داشت، توانستند عرضه این خودروها را جایگزین خودروهایی که در سامان عرضه می‌شد، کنند. از آنجایی که کلاس این خودروها بالاتر از خودروهای قبلی بود، باعث شد رکود دیگری شکل بگیرد و خودروسازان ظرفیت‌شان را به نوبت بفروشند و همین نیز عاملی شد تا قدری رکود در بازار خودرو بیشتر شود.

شجاعت ادامه داد: بازار خودروهای خارجی یا بهتر است بگوییم مونتاژی هم متاثر از واردات خودرو بود. ما در نیمه دوم سال شاهد واردات کمی از خودروهای خارجی بودیم، اما به هرحال به نوعی واردات خودرو اتفاق افتاد که در نهایت هم پلاک شدند، این موضوع بازخورد مثبتی در بازار خودرو کشور داشت و این سیگنال را به این بازار داد که به احتمال زیاد خودروهای خارجی با قیمت مناسب وارد و عرضه خواهند شد. این امر یکی از مواردی بود که باعث شد قدری وضعیت بازار خودرو تغییر کند. در کنار این موضوع، افزایش تیراژ تولید در بخش خودروهای مونتاژی در کشور بالاتر از برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت، که حتی در پایان آذرماه از تولید ۲۰۰ هزار خودرو هم عبور کردند، باعث شد بازار خودروهای مونتاژی نیز به‌شدت ریزشی باشد.

کارشناس بازار خودرو با اشاره به اینکه قیمت اغلب خودروهای داخلی در بازار به قیمت کارخانه نزدیک شده، اظهار کرد: واردات و افزایش تولید خودروهای مونتاژی از عمده دلایلی است که منجر به ریزش قیمت خودروها و به‌نوعی تشدید رکود بازار خودرو شده است. ریزش در بازار مونتاژی‌ها حتی عرضه‌کنندگان این خودروها را به سمت فروش اقساطی سوق داده است. با تمام اینها، اگر فاکتور اصلی که سیگنال بسیار قوی به بازار خودرو ما می‌دهد یعنی ارز همچنان نرخ ثابتی داشته باشد، شرایط بازار خودرو بهتر خواهد شد.

ریزش قیمت‌ها ادامه‌دار است

شجاعت در پاسخ به این پرسش که آیا ریزش قیمت‌ها ادامه‌دار خواهد بود یا خیر، اظهار کرد: این موضوع به‌شدت متاثر از نرخ ارز است و اگر شاهد شوک ارزی و نوسانات نرخ ارز نباشیم، روند ریزشی قیمت‌ها در بازار خودرو ادامه‌دار خواهد بود.

وی درباره علت رکود بازار خودرو در سال جاری گفت: رکود کنونی در بازار خودرو به‌دلیل این بود که مدت زمان طولانی بین میزان عرضه و تقاضا فاصله زیادی داشتیم. در این شرایط، عرضه جوابگوی تقاضای بازار خودرو نبود که به نابسامانی در این بازار دامن زد. در سال جاری به‌واسطه اقدامات انجام‌شده بازار خودرو تا حدی کنترل و میزان عرضه و تقاضا به نوعی به هم نزدیک شده است. تولید خودرو در دو سال گذشته، از یک میلیون خودرو در سال عبور کرده و توانسته بخش قابل‌توجهی از تقاضای بازار خودرو را پوشش دهد. از سوی دیگر با توجه به اقدامات انجام شده در نهایت دلالان و واسطه‌گرانی که در زمان افزایش فاصله قیمت خودروها در بازار و کارخانه وارد بازار خودرو شده بودند، از این بازار خارج شدند که از میزان تقاضای کاذب در بازار خودرو کاست و در حال حاضر بازار بیشتر پاسخگوی تقاضای واقعی است. این در حالی است که اغلب مصرف‌کنندگان واقعی خودروهای موردنیازشان را از کارخانه، با اختلاف قیمت کمتری با بازار، خریداری کنند. انتظار برای تحویل خودروهای ثبت‌نامی از سوی سامانه و همچنین خروج دلالان باعث وضعیت کنونی و به نوعی کاهش خرید و فروش در بازار خودرو و رکود آن شده است.

زنگ خطر برای صنعت خودرو

شجاعت با اشاره به اینکه بازار برای خرید خودرو از سوی مصرف‌کنندگان واقعی وضعیت خوبی دارد، ادامه داد: اگر در بازار خودرو عرضه و تقاضای کنونی ادامه یابد، در بلندمدت منجر به آرامش نسبی در این بازار می‌شود. البته در حال حاضر خودروسازان در بحث تامین نقدینگی تحت‌فشار هستند که این امر بر رفتار آنها در قبال بازار تاثیرگذار است. اگر این نگرانی برطرف شود، سیگنال مثبتی برای بازار خودرو ما خواهد بود. ادامه این چشم‌اندازهای مثبت در بازار خودرو باعث نزدیک‌تر شدن قیمت خودرو در کارخانه و بازار طی سال آینده خواهد شد و وضعیت این بازار را بهتر خواهد کرد.

وی در پاسخ به این پرسش که وضعیت بازار در ماه‌های باقیمانده از سال را چگونه ارزیابی می‌کند، اظهار کرد: تا اسفند ماه و در هفته‌های پایانی سال به نظر شاهد اتفاق خاصی در بازار خودرو نباشیم، اما بعد از انتخابات امکان دارد بازار خودرو با افزایش قیمت حدود ۱۰ درصدی یا حتی کمتر قیمت‌ها روبه‌رو شود. البته اگر دولت مدیریت درستی بر بازار خودرو داشته باشد و به‌خوبی بر بازار ارز نظارت و کنترل کند، افزایش قیمت خودرو کمتر از این هم خواهد بود.

کارشناس حوزه خودرو در پایان گفت: با وجود اینکه افزایش تولید خودرو تاثیرات خوبی بر بازار خودرو داشته و بازار تا حدی کنترل شده، اما مشکل اصلی در صنعت خودرو است که دچار چالش‌های جدی است. به جرأت می‌توان گفت خودروسازان داخلی ما به‌واسطه زیان انباشته و مشکلاتی که دارند از مرزهای ورشکستگی عبور کرده‌اند. اوضاع نامناسب صنعت خودرو، بیشترین سیگنال منفی را به بازار خودرو می‌دهد. موضوع دیگر اینکه برخی از مونتاژکاران ما امسال برای نخستین‌بار از نظر ارزشی از خودروسازان داخلی عبور کرده‌اند که اتفاق خوبی برای صنعت ما نیست. واقعیت این است که تنها اگر با هدف داخلی‌سازی مونتاژ انجام شود برای صنعت ما مفید خواهد بود که باید این موضوع موردتوجه متولیان امر قرار گرفته و از آن غافل نشویم. صرف بالارفتن ارزش‌افزوده و تولید خودروهای مونتاژی و به عبارتی مونتاژکاری، زنگ خطر جدی برای صنعت خودرو است که در نهایت منجر به نابودی آن خواهد شد.

واردات و افزایش تولید خودروهای مونتاژی منجر به تشدید رکود بازار خودرو شده است

نظارت بر عملکرد خودروسازان بیشتر شود

فیروز نادری، کارشناس بازار خودرو درباره وضعیت کلی بازار خودرو در نیمه دوم سال جاری به صمت اظهار کرد: تا حدود یک ماه قبل تا حدودی قیمت خودروها در بازار کنترل شده بود، اما بعد از آن مقداری افزایش قیمت را در بازار شاهد بودیم که بیشتر هم از سوی شرکت‌های خودروساز داخلی این اتفاق رقم خورد. یکی از مواردی که باعث این افزایش قیمت در بازار خودرو شد، عدم‌تحویل برخی از خودروها مانند پژو پارس بود. این کارشکنی باعث شد وضعیت بازار تغییر کند و شاهد افزایش قیمت در برخی از خودروهای تولید داخل باشیم. به نظر من، این نوع کارشکنی عمدی است و با این هدف انجام می‌شود که در نهایت افزایش قیمت خودروها اتفاق بیفتد.

نادری با اشاره به اینکه تلاش خودروساز برای افزایش قیمت محصولاتشان فقط همین مورد نیست، گفت: در مواردی هم شاهد بودیم که با نصب گیربکس‌های جدید در قیمت خودروهای تولید داخل افزایش قیمت رخ داد. متاسفانه شاهد نظارت و کنترل چندانی بر عملکرد خودروسازان نیستیم و همین کار باعث شده در یک ماه گذشته قیمت پرشیای معمولی از ۵۰۰ میلیون تومان به ۵۷۰ میلیون تومان برسد. عدم‌تحویل و دیر پلاک شدن برخی خودروها بر بازار تاثیر مستقیم داشت. وقتی عرضه خودرو به‌ویژه خودروهایی که مورداستقبال بازار هستند کم شود، به طبع قیمت‌ها افزایش خواهد یافت این روندی عادی است که براساس وضعیت عرضه و تقاضا در هر بازاری رخ خواهد داد.

افزایش قیمت، تقاضا را بالا برد

کارشناس بازار خودرو اظهار کرد: بازار مدت‌ها بود در رکود و قیمت‌ها ریزشی بود که به تبع آن شاهد خرید و فروش چندانی هم در این بازار نبودیم، اما با افزایش قیمت‌ها در یک ماه اخیر، خرید و فروش در بازار بیشتر خودرو شده است. به‌طور معمول، وقتی در بازار عرضه خودرو متناسب با تقاضا نیست و از سویی هم در بازار خودروها گران‌تر شوند، خرید و فروش افزایش پیدا می‌کند و در مقابل با ارزان شدن خودروها و رکود بازار، کسی خریدار خودرو نیست.

وی ادامه داد: نوسانات نرخ دلار تاثیر زیادی بر بازار خودرو دارد و از آنجاکه نرخ دلار مدتی است ثابت مانده، وضعیت بازار خودرو به نسبت در آرامش است، البته با افزایش قیمت خودروهای داخلی که به تبع آن خودروهای چینی هم افزایش قیمت داشتند، برخی خودروها در بازار به سمت افزایش قیمت حرکت کردند.

نادری درباره وضعیت بازار خودرو در ماه‌های پایانی سال نیز گفت: اگر خودروسازان داخلی سریع‌تر نسبت به تحویل خودروها اقدام نکنند، روند افزایش قیمت‌ها تا عید ادامه خواهد داشت. در مقابل اگر عرضه خودروها به موقع انجام شود، افزایش قیمت‌ها همین‌جا متوقف خواهد شد. به عبارتی تنها عاملی که در حال حاضر می‌تواند مانع افزایش قیمت خودروها در بازار شود، عرضه مناسب از سوی خودروسازان داخلی است.

کارشناس بازار خودرو در پایان خاطرنشان کرد: واقعیت این است که متولیان امر و نهادهای ناظر، نظارت و کنترل‌شان را بر خودروسازان چه در بخش تولید داخل و چه مونتاژکاران کم کرده‌اند. بازار خودرو همچنان چشم‌انتظار تصمیمات متولیان امر است، تصمیماتی که متاسفانه گاه به ضرر مصرف‌کننده نهایی تمام می‌شود. با تمام اینها نبود نظارت، وضعیت بازار خودرو را پیچیده و نابسامان کرده است.

تنها عاملی که مانع افزایش قیمت خودروها می‌شود، عرضه مناسب است

سخن پایانی

بنا بر این گزارش و به عقیده کارشناسان، بازار خودرو همچنان در رکود نسبی به‌سر می‌برد و اگر چه در برخی خودروها شاهد افزایش جزیی قیمت‌ها بوده‌ایم، اما در کل چون عرضه به میزان مناسب و به‌موقع انجام نمی‌شود و برنامه‌های تولید و واردات خودرو مشخص نیست، فعلا این بازار در یک ثبات همراه با رکود روزگار می‌گذراند. فعالان بازار خودرو معتقدند دولت باید بر وضعیت عرضه خودرو از سوی خودروسازان، چه بخش تولید داخل و چه مونتاژی‌ها، نظارت دقیق‌تر و سخت‌گیرانه‌تری داشته باشد، چراکه عدم‌هماهنگی در همین عرضه اندک خودروها و کارشکنی در عدم‌تحویل خودروهای ثبت‌نامی در سامانه یکپارچه، خود به‌عنوان عاملی در جهت تضعیف بازار خودرو عمل خواهند کرد و گاه منجر به افزایش قیمت برخی از خودروها و ضرر مصرف‌کنندگان واقعی می‌شوند. بازار خودرو به‌واسطه حساسیتی که برای ذی‌نفعان دارد، این روزها چشم‌انتظار است. این بازار بیشتر ماه‌های سال جاری را در رکود گذرانده، اما هنوز آرامش نسبی خود را نیافته و عرضه و تقاضا در این بازار به وضعیت عادی و مناسب نرسیده است.

فرصت‌ها و چالش‌های ۳ تریلیون دلاری معادن افغانستان

افغانستان یک کشور معدن خیز با ظرفیت بالا است؛ اما در دهه‌های گذشته به دلیل تنش‌های سیاسی و نبود امنیت، بخش معدن افغانستان نتوانسته به‌درستی توسعه پیدا کند. اعداد و ارقامی که پس از سال ۲۰۱۰ انتشار یافت، حکایت از آن دارد که افغانستان بالغ بر ۳ تریلیون دلار ذخیره قطعی معدنی دارد. این اعداد بدون در نظر گرفتن ذخایر قطعی عظیم لیتیوم در افغانستان است. در زمان اشغال افغانستان توسط امریکایی‌ها چنین هم‌افزایی و تقاضای بالای جهانی برای لیتیوم چون زمان حال وجود نداشت و به‌نوعی اولویت اول نبوده است، بنابراین اگر این ذخایر هم اضافه می‌شد قطعا میزان ذخایر افغانستان به بالغ‌بر ۳هزار و ۵۰۰ میلیارد دلار هم می‌رسید. فرصت‌های بسیار زیادی در حوزه معدن افغانستان وجود دارد و مهم‌ترین عاملی که باعث عدم بهره‌برداری صحیح در این حوزه شده، نبود عدم امنیت کافی و نبود ثبات قوانین بحث قاچاق این منابع است.

کیوان جعفری طهرانی، تحلیلگر ارشد بازارهای جهانی معدن و صنایع معدنی در رابطه با آخرین وضعیت معادن افغانستان گفت: قدیمی‌ترین کشوری که در بحث معدن افغانستان فعال بوده یک شرکت بزرگ دولتی چین است که در سال ۲۰۰۷ با عقد قراردادی به مبلغ ۴ میلیارد دلار با دولت وقت، اکتشاف و استخراج از معدن مس عینک را آغاز کرد. معدن مس عینک در ۵۳ کیلومتری جنوب شرق کابل در ایالت لوگر قرارگرفته و بزرگ‌ترین ذخیره مس افغانستان با ذخیره قطعی ۶۹۰ میلیون تن با عیار ۱.۶۵ درصد است. فعالیت این شرکت تا سال ۲۰۱۳ ادامه داشت تا اینکه حمله و تهدیدی از جانب داعش و نیروهای نظامی مستقل به کمپ معدنی چینی‌ها در ایالت لوگر اتفاق افتد و باعث شد چینی‌ها فعالیت خود را عملا متوقف کنند.

ثروت معدنی افغانستان

به گزارش معدن‌نیوز، جعفری‌طهرانی گفت: بر اساس قرارداد همکاری که بین دولت افغانستان و کنسرسیوم هندی به رهبری شرکت SAIL در سال ۲۰۱۲ به امضا رسید، ۷ عضو این کنسرسیوم که تحت نام AFISCO (کنسرسیوم آهن و فولاد افغانستان) شناخته می‌شدند عملیات استخراج و بهره‌برداری از ۳ معدن از ۴ معدن سنگ‌آهن حاجی گک را طی مناقصه‌ای به عهده گرفتند. کنسرسیوم آهن و فولاد افغانستان قرار بود کنار بهره‌برداری از معدن سنگ‌آهن حاجی گک نسبت به تاسیس یک کارخانه فولاد در ۲ فاز ۳.۱ میلیون تنی و مجموعا ۶.۲ میلیون تن و همچنین ایجاد یک نیروگاه برق ۸۰۰ مگاواتی جهت تغذیه کارخانجات فولاد مذکور کلا به ارزش ۱۰.۸ میلیارد دلار اقدام کند. هرچند جهت جلوگیری از آسیب‌پذیری این پروژه توافق شد فاز نخست فولادسازی در مقیاس بین ۱.۲ تا ۱.۵ میلیون تن و نیروگاه برق با ظرفیت ۱۲۰ مگاوات و با سرمایه‌گذاری ۲.۹ میلیارد دلار اجرا و سپس با افزایش ظرفیت به ۳.۱ میلیون تن فاز اول تکمیل و متعاقبا فاز دوم با ظرفیت مشابه ایجاد شود. خوراک معادن ۱، ۲ و ۳ سنگ‌آهن حاجی گک برای تغذیه ۴۰ سال کارخانجات فولاد ۶.۲ میلیون تنی کافی بود. جالب است که بدانید در مناقصه انجام‌شده در ماه نوامبر ۲۰۱۱ جهت استخراج و بهره‌برداری از معادن سنگ‌آهن حاجی گک، شرکت‌های «سنگ‌آهن گل‌گهر» و «بهین‌صنعت دیبا» نیز از ایران حضور داشتند ولی به دلیل فشارهای امریکا در مرحله ارزیابی مورد تایید قرار نگرفتند.

طهرانی افزود: سومین کشور سرمایه‌گذار در بخش معدنی افغانستان از کانادا بوده است. معدن شماره ۴ سنگ‌آهن حاجی گک با سرمایه‌گذاری ۳.۸ میلیارد دلار به شرکت کانادایی KILO GOLD MINES واگذارشده بود. بدین ترتیب کل حجم سرمایه‌گذاری توسط سرمایه‌گذاران خارجی در معادن سنگ‌آهن ۱، ۲، ۳ و ۴ حاجی‌گک بالغ‌بر ۱۴.۶ میلیارد دلار بوده است هرچند به علت ترک سرمایه‌گذاران خارجی عملا پروژه معدن حاجی گک از سال ۲۰۱۵ متوقف شد. جهت تکمیل مطالب لازم به ذکر است معدن سنگ‌آهن حاجی گک را دوقلوی معدن سنگ‌آهن کودرموخ در ایالت بنگلور هند می‌دانستند. هرچند معدن سنگ‌آهن کودرموخ که قبل از انقلاب ۵۰ درصد آن در تملک دولت ایران جهت تامین خوراک آینده فولاد خوزستان بود، در سال ۲۰۰۷ میلادی به علت مسائل زیست‌محیطی تعطیل شد، هرچند هیچ‌وقت ایران نتوانست بعد از انقلاب از سنگ‌آهن غنی این معدن بهره‌برداری کند و در همان زمان سهم ایران با مبلغ ناچیزی به‌طرف هندی واگذار شد.

وی خاطرنشان کرد: هندی‌ها تا سال ۲۰۱۴ در معدن سنگ‌آهن حاجی گک حضور داشتند و به دلیل مسائل امنیتی و حمله به مهمانسرای هندی‌ها در کابل، فعالیتشان به‌طور کلی در افغانستان متوقف شد. به‌طور کلی چینی‌ها و هندی‌ها و کانادایی‌ها در گذشته در معادن افغانستان فعالیت داشته‌اند گرچه در دوره‌ای در اسفند ۱۳۹۹ نیز شرکت استرالیایی فورتسکی با اشرف غنی قراردادی برای بهره‌برداری از معادن افغانستان ازجمله سنگ‌آهن و لیتیوم امضا کرد که از زمان حضور طالبان در تابستان ۱۴۰۰ این پروژه نیز متوقف شد.

حضور ایران در معادن افغانستان

جعفری طهرانی در ادامه گفت: نقش حضور ایران در تاریخچه معدنی افغانستان یک حضور مناقصه‌ای در معدن سنگ‌آهن حاجی گک بوده است که در بالا به آن اشاره شد و این علاقه‌مندی در بیش از ۱۵ الی ۲۰ سال گذشته همیشه وجود داشته است. یکی از بحث‌هایی که در رابطه با حضور هندی‌ها در افغانستان مطرح بوده (هندی‌ها خود ذخایر زیادی سنگ‌آهن هماتیتی نیز دارند) به دلیل وجود سنگ‌آهن مگنتیتی حاجی گک بوده است و قرار بود یک خط راه‌آهن از محل این معدن تا مرز زرنج در ایران به طول ۴۵۰ کیلومتر با سرمایه‌گذاری هندی‌ها و نیز خط ریل دومی از زرنج تا بندر چابهار به مین طول از محل مطالبات ایران بابت صادرات نفت در زمان آقای احمدی‌نژاد که پول ایران در یوکوبانک قرار داشت، کشیده شوند و از این طریق این معدن به‌جای ترانزیت زمینی از طریق پاکستان، از طریق ایران به دریا متصل شود.

اتفاقات زیادی ازجمله حضور طالبان و دستیابی هندوستان به ذخائر جدید مگنتیت در سال ۲۰۲۰ (افزایش ذخیره قطعی سنگ‌آهن هند از ۲۲ میلیارد تن به ۳۳ میلیارد تن) باعث شد این خطوط ریلی به سرانجام نرسند. هندی‌ها در سال ۲۰۱۷ طرح جامع و هدف‌گذاری تولید ۳۰۰ میلیون تن فولاد در افق ۲۰۳۰ را برنامه‌ریزی کردند که با تمسخر بسیاری از فعالان این صنعت روبه‌رو شد که چطور می‌توان به ۴ برابر تولید فعلی (در آن زمان تولید فولاد هند حدود ۷۸ میلیون تن بوده است) با این ذخائر سنگ‌آهن دست پیدا کرد، ولی امروزه شاهدیم هندوستان با پشت‌سر گذاشتن امریکا و ژاپن، با تولید ۱۲۰ میلیون تن در سال رتبه دوم جهانی تولید فولاد را به خود اختصاص داده است.

هند در ادامه برنامه جاه‌طلبانه خود برای تولید فولاد، طرح جامع دومی نیز در سال ۲۰۴۷ برای تولید ۵۰۰ میلیون تن فولاد در سال را اعلام کرده است و برای تولید این حجم از فولاد نیاز به سنگ‌آهن دارد و برای تحقق این هدف مطالعات گسترده‌ای انجام داد و به ذخایر جدیدی دست پیدا کرد و باعث شد ذخایر افغانستان دیگر برای هندی‌ها جالب‌توجه نباشد و متعاقبا هندی‌ها علاقه‌مندی خود را جهت سرمایه‌گذاری در بندر چابهار از دست دادند. در این حوزه نمی‌توان با اخبار فیک و غیرواقعی تحلیل درستی انجام داد و باید واقعیت‌های داخلی کشورها نیز بررسی شود.

سخن پایانی

در افغانستان یک پهنه معدنی به نام غوریان وجود دارد که امروزه به ۴ پهنه معدنی تقسیم شده است. در مزایده‌ای که اخیرا برگزارشده حدود ۶۰ شرکت ایرانی و خارجی در این مزایده شرکت کردند. معدن غوریان در استان هرات قرار دارد و این خبرهایی که در رسانه‌ها مطرح می‌شود که ذخیره سنگ‌آهنی که در سنگان وجود دارد مقدار کمی است و بیشترین ذخیره، آن‌طرف مرز در افغانستان وجود دارد صحیح نیست. بزرگ‌ترین معدن سنگ‌آهن افغانستان با عیار بالا، معدن حاجی گک است که فاصله بسیار زیادی با ایران دارد که ازنظر عیار و ذخیره متفاوت است.

در دوره کرونا بازار جهانی تشنه زغال‌سنگ شد و کشورهایی مانند هندوستان و چین تولید زغال‌سنگ خود را افزایش دادند و افغانستان ذخایر خوب زغال‌سنگ در این کشور دارد و به پاکستان صادرات انجام می‌داد اما در زمان حضور طالبان عوارض صادراتی بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ دلار در تن وضع شد که زمینه توقف این تجارت را فراهم کرد. نبود ثبات قوانین سیاسی و اقتصادی و به رسمیت نشناختن طالبان توسط کشورها از مشکلات مهم سرمایه‌گذاران در کشور افغانستان است.

تجدیدفراخوان مناقصه عمومی دومرحله‌ای باارزیابی کیفی (یکپارچه)خرید ۲۰۰تن رنگ ترافیک واجرای ۲۰۰هزارمتر مربع خط کشی سطوح پروازی

شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران در نظر دارد تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای همزمان با ارزیابی کیفی (یکپارچه) خرید ۲۰۰ تن رنگ ترافیک واجرای ۲۰۰ هزارمتر مربع خط کشی‌سطوح پروازی به‌شماره ۲۰۰۲۰۰۱۰۱۰۰۰۰۰۸۲ را از طریق‌سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.

کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

تاریخ انتشار مناقصه درسامانه روزیکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰ می باشد.
مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۱۹ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۸
مهلت زمانی ارسال پیشنهاد: ساعت ۱۶ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲
زمان بازگشایی پاکتها: ساعت ۸ صبح روزسه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۳
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکتهای الف، آدرس فرودگاه مهرآباد- خیابان معراج- ساختمان اداره کل تدارکات و تأمین تجهیزات‌شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران ۶۳۱۴۷۲۲۷

شناسه آگهی: ۱۶۳۰۰۵۹ م الف / ۳۷۷۱

«آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای انتخاب پیمانکار «انجام عملیات برق رسانی به فنس و ساختمان اداری کارخانه فولادآلیاژی بردسیر بصورت EPC شرکت جهان فولاد سیرجان»

«مناقصه شماره ۰۲۱۰۱-خ-م»

شرکت جهان فولاد سیرجان در نظر دارد نسبت به انتخاب پیمانکار انجام عملیات برق‌رسانی به فنس و ساختمان اداری کارخانه فولادآلیاژی بردسیر بصورت EPC از طریق برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای اقدام نماید؛ لذا از تمامی پیمانکاران معتبر که دارای توانایی مناسب، سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت به عمل می‌آید اسناد مناقصه را از طریق مراجعه به آدرس اینترنتی WWW.SJSCO.IR دریافت نمایند.

شرایط:

۱- آخرین فرصت تحویل پاکات: پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۷.
۲- تضمین شرکت در مناقصه مبلغ ۳،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (سه میلیارد و پانصد میلیون) ریال مطابق اسناد مناقصه.
۳- محل انجام کار: کارخانه فولاد آلیاژی بردسیر شرکت جهان فولاد سیرجان واقع در استان کرمان، شهرستان بردسیر، جاده بردسیر - نگار.
۴- محل تحویل پاکات: استان کرمان، شهرستان سیرجان، دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت جهان فولاد سیرجان و استان تهران، شهر تهران، دفتر شرکت جهان فولاد سیرجان.
۵- شرکت جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.
۶- هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد و ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.
۷- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۹۱۲۹۳۸۳۱۷ و آدرس ایمیل TENDER@SJSCOSTEEL.COM ارتباط برقرار نمایید.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت جهان فولاد سیرجان

آگهی فقدان سند مالکیت

۴الف ۲۰۱

نظر به اینکه غلامعباس کرمانی عریانی برابر وکالت‌نامه ۲۳۶۲۷ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۴ به وکالت از عصمت مرادیان مشهدی به انضمام دو برگ استشهادیه گواهی امضاشده منظم به تقاضای کتبی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است که سند مالکیت ششدانگ پلاک ۳۴۷۲۹ فرعی از ۱۸۳ اصلی بخش ۱۰ مشهد به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است. با بررسی سیستم جامع املاک معلوم گردید مالکیت عصمت مرادیان مشهدی فرزند مهدی شماره شناسنامه ۵۴۸۵۱ تاریخ تولد ۱۳۴۴/۰۶/۳۰ صادره از مشهد دارای شماره ملی ۰۹۳۱۴۲۴۷۷۱ به عنوان مالک شش‌دانگ عرصه و اعیان با شماره مستند مالکیت ۱۴۰۱۶۱۱۵۵۰۲۵۰۰۰۰۰۲ تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۱۱ دفترخانه اسناد رسمی شماره ۲۰۰ شهر مشهد استان خراسان‌رضوی، موضوع سند مالکیت اصلی به شماره چاپی ۰۳۱۲۳۵ سری الف سال ۰۱ با شماره دفتر الکترونیکی ۱۴۰۱۲۰۳۰۶۲۷۲۰۲۹۴۶۳ ثبت گردیده است لذا به استناد مفاد ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسبت به ملک مورد آگهی معامله انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد بایستی ظرف ده روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله به این اداره تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد واملاک منطقه ۶ مشهد

آگهی فقدان سند مالکیت

۴الف ۲۰۲

نظر به اینکه الهه شرکاشیروان فرزند علی‌اکبر به انضمام دو برگ استشهادیه گواهی امضاشده منظم به تقاضای کتبی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است که سند مالکیت ششدانگ پلاک ۱۰۳۹۸ فرعی از ۲۰۶۵ فرعی از ۱۹۱ اصلی بخش ۱۰ مشهد به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است. با بررسی سیستم جامع املاک معلوم گردید مالکیت الهه شرکاشیروان فرزند علی‌اکبر شماره شناسنامه ۱۹۶۴ تاریخ تولد ۱۳۶۳/۰۶/۳۰ صادره از شیروان دارای شماره ملی ۰۸۲۹۴۶۷۶۳۷ به‌عنوان مالک شش‌دانگ عرصه و اعیان با شماره مستند مالکیت ۲۲۹۵۵ تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ دفتر اسناد رسمی شماره ۳۰۷ شهر مشهد استان خراسان رضوی، موضوع سند مالکیت اصلی به شماره چاپی ۶۴۶۶۷۲ سری و سال ۰۰ با شماره دفتر الکترونیکی ثبت گردیده است ۱۴۰۱۲۰۳۰۶۲۷۲۰۲۹۰۹ و سیستم جامع املاک بیش از این حکایتی ندارد لذا به استناد مفاد ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسبت به ملک مورد آگهی معامله انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد بایستی ظرف ده روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله به این اداره تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد واملاک منطقه ۶ مشهد

آگهی مناقصه عمومی

شماره ۱۴۰۲/۴۷/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "انجام عملیات بهسازی، تعمیر و نگهداری ساختمان‌ها و محوطه‌های" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذارنماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۸ مقرر شده است. و حضور در آن الزامی می‌باشد؛ شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید

سازمان آگهی

۸۸ ۷۲۲ ۷۳۳

آخرین خبرها و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

www.Gostaresh.news

یادداشت

حذف شفافیت شدنی نیست

شهریار گراوندی
فعال صنعت سیمان

صنعت سیمان یکی از قدیمی‌ترین صنایع کشور است که قدمتی حدود ۱۰۰ساله در ایران دارد. این صنعت برپایه بهره‌مندی از ذخایر معدنی سنگ‌آهک، رس، سیلیس و آهن به‌عنوان ماده اولیه، توسعه یافته است. کارخانه‌های سیمان در ابتدا به‌طورکامل از کشورهایی همچون شوروی، آلمان و.... خریداری می‌شدند، اما اکنون دانش فنی طراحی و ساخت این واحدها در داخل کشور انجام می‌شود.

قیمت‌گذاری دستوری و حضور واسطه‌ها در این صنعت؛ چه در حوزه فروش داخلی و چه در بخش فروش بین‌الملل، از بزرگ‌ترین چالش‌هایی هستند که روند فعالیت در این صنعت را در سال‌های گذشته تحت‌تاثیر منفی قرار داده بود. خوشبختانه با ورود سیمان در بورس کالا و فراهم شدن بستری برای عرضه آن در این رینگ رقابتی و شفاف، بخش بزرگی از چالش‌های ناشی از نبود شفافیت مرتفع شده‌اند.

بااین‌وجود، هرازگاهی دوباره صحبت از خروج سیمان از بورس کالا می‌شود. خروج سیمان از بورس به‌منزله قدرت گرفتن دوباره واسطه‌ها و سرازیر شدن سود فروش سیمان در جیب آنهاست. واسطه‌ها با تکیه بر توان مالی و نفوذ گسترده‌ای که دارند، در طول سالیان متمادی با خرید فله سیمان، بازار خریدوفروش این محصول را کنترل می‌کردند.

باتوجه به مشکلاتی که در روند عرضه و فروش سیمان وجود داشت، جلسات کارشناسی در وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزار و شرایط مالی واحدهای سیمانی کشور بررسی شد. در ادامه، اصلاح تدریجی نرخ سیمان در دستور کار وزارتخانه قرار گرفت و سپس در خرداد سال ۱۴۰۰، نخستین عرضه سیمان در بورس کالای ایران انجام شد. در گام نخست، شرکت‌های سیمانی زیرمجموعه شستا اقدام به عرضه محصول خود در بورس کردند. در حال حاضر نیز، تمام سیمان تولیدشده در صنایع، از طریق بورس، عرضه می‌شود. فروش محصولات در بورس کالا، زمینه‌ای برای شفافیت حداکثری معاملات را فراهم می‌کند. یکی از بهترین مزایای عرضه سیمان در بورس کالا، کشف نرخ این محصول به‌صورت شفاف است؛ یعنی سیمان با نرخ مشخص در این بازار در معرض فروش قرار می‌گیرد. شفافیت قیمتی برای خریداران داخلی و خارجی بسیار اهمیت دارد. شفافیت نرخ در بورس کالا می‌تواند به خریداران و فروشندگان کمک کند تا نرخ مرجعی در بازار داشته باشند و معاملات خود را بر آن اساس انجام دهند.

در ادامه، باید خاطرنشان کرد که اغلب تولیدکنندگان و واحدهای سیمانی قبل از ورود فرآیند فروش به بورس، از سوی دلالان با مشکلات متعددی روبه‌رو شده بودند. واحدهای سیمانی کشور به‌دلیل کمبود نقدینگی در سال‌های گذشته، بخش بزرگی از محصولات خود را به دلالان می‌فروختند. این فرآیند فروش، فاقد شفافیت بود و اسامی افراد مختلفی به‌عنوان خریدار سیمان معرفی می‌شد که در مواردی حتی وجود خارجی نداشتند. به‌این‌ترتیب، واسطه‌ها از پرداخت مالیات، طفره می‌رفتند. علاوه‌براین، کنترل بازار عملا در اختیار همین واسطه‌ها بود که به چندنرخی شدن سیمان و شکل‌گیری بازار سیاه برای فروش این محصول منتهی شده بود. اما با عرضه سیمان در بورس کالا حضور دلالان و واسطه‌ها محدود و حتی قطع شد. با عرضه سیمان از طریق بستر بورس، خریدار و فروشنده مشخص هستند و امکان فرار مالیاتی به حداقل کاهش می‌یابد. علاوه‌براین، شفافیت به معاملات بازمی‌گردد. در نتیجه در سال‌های اخیر از فساد حاکم بر این بخش کاسته شده است. در این میان، هرازگاهی شاهد زمزمه‌هایی مبنی بر خروج مجدد سیمان از بورس کالا به بهانه‌های واهی هستیم. سیاه‌نمایی در زمینه فروش سیمان در بورس کالا، از سوی دلالان قدیمی نشأت می‌گیرد که به‌نوعی به قدرت نیز وابسته هستند. این واسطه‌ها به‌دنبال کسب سود دوباره از محل فروش سیمان هستند. متاسفانه در مواردی از نرخ بالای سیمان و اثرگذاری آن بر بهای ساخت مسکن به‌عنوان بهانه‌ای واهی برای خروج این محصول از بورس یاد می‌شود. مطرح‌کنندگان این دست موضوعات، نگاه کارشناسی به این مسئله ندارند. برای ساخت هر مترمربع ساختمان، حداکثر ۴ کیسه سیمان استفاده می‌شود. هر کیسه سیمان حداکثر ۷۰ هزار تومان نرخ دارد. یعنی سهم سیمان از هر مترمربع مسکن، برابر است با ۲۸۰هزار تومان. سهم سیمان از هزینه مسکن به‌ازای هر مترمربع ساختمان در شهرستان‌ها کمتر از یک درصد و در شهرهای بزرگ حدود یک تا ۱.۱ درصد برآورد می‌شود؛ بنابراین باید اقرار کرد که سهم بهای سیمان در هزینه مسکن بسیار ناچیز است. اگر برای ساخت یک واحد مسکونی ۱۰۰ متری از ۴۰۰ کیسه سیمان استفاده شود، یعنی ۲۸میلیون تومان سیمان مصرف شده است. این اعداد و ارقام در حالی مطرح می‌شوند که هزینه ساخت کابینت برای یک واحد مسکونی، رقمی به‌مراتب بالاتر خواهد بود. در واقع باید اقرار کرد که بهای سیمان و اثرگذاری آن در ساخت مسکن، بسیار ناچیز است.

در پایان باید خاطرنشان کرد که بورس کالا در طول سالیان گذشته نقش بسیار مهمی در افزایش کارآیی بازارها و فعالیت‌های تولیدی و تسهیل رشد و توسعه اقتصادی کشور برعهده داشته است. از جمله مهم‌ترین کارکردهای بورس کالا می‌توان به ساماندهی بازار رقابتی قانونمند، متشکل و تحت‌نظارت در راستای کشف قیمت‌های منصفانه؛ امکان تامین مالی در بازه زمانی کوتاه با کمترین هزینه؛ تضمین ایفای تعهدات طرفین در معاملات؛ ایجاد بستر پوشش ریسک مبتنی بر بازار؛ توسعه بستر معاملات کالاهای استاندارد؛ کاهش هزینه‌های انجام معاملات؛ انتشار آمار معاملات به‌صورت‌لحظه‌ای برای بهره‌گیری توسط فعالان بازار و سیاست‌گذاران اقتصادی؛ تسریع در حل‌وفصل تخصصی اختلافات فی‌مابین طرفین قرارداد و... اشاره کرد. تجربه عرضه سیمان در بورس کالا نیز به‌شدت موفق بوده است، البته انتقاداتی نیز به این روند وجود دارد، اما در نهایت نقاط قوت آن به‌مراتب بارزتر هستند. بنابراین امید می‌رود این روند کنونی ادامه یابد و شاهد تداوم فروش محصولات مختلف در بستری شفاف و کارآ باشیم.

زمستان پررونق در انتظار بازار فولاد

تب فولاد هنوز آغاز نشده است

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

آغاز فصل زمستان و واهمه از بروز محدودیت‌های بیشتر تامین گاز صنایع فولادی کشور، ظرف هفته‌های اخیر زمینه رشد بهای انرژی را در کشور ما فراهم کرده است. به‌این‌ترتیب، شاهد رقابت ۱۵ تا ۲۰ درصد برای خرید آهن‌اسفنجی بودیم و بهای فروش این محصول نیز در کانال قیمتی ۱۳هزارتومانی تثبیت شد. میانگین نسبت نرخ آهن‌اسفنجی به شمش در آذر امسال به ۶۹ درصد افزایش یافت. البته به‌اعتقاد فعالان بازار، این پایان راه نیست و روند رو به رشد نرخ آهن‌اسفنجی ادامه دارد. این رشد قیمتی به بازار شمش و مقاطع فولادی نیز منتقل شده است، بااین‌وجود، رکودی که به‌طورسنتی بر بازار این محصولات سایه انداخته، مانع رشد قیمتی این محصولات همپای آهن اسفنجی بوده است، اما فولادسازان، این مسیر رشد قیمتی را پایان کار زمستان و اثرات آن بر بازار فولاد نمی‌دانند.

دورخیز برای صعود قیمتی

نسبت نرخ آهن‌اسفنجی به شمش فولاد، میزان التهاب در بازار خریدوفروش این محصول را به‌خوبی نمایش می‌دهد. نسبت قیمتی آهن‌اسفنجی به شمش فولادی در فروردین امسال، برابر ۵۹.۳ درصد برآورد شده است. با شروع فصل سرما و پیش‌بینی محدودیت در تامین گاز صنایع فولاد، شاهد رشد این نسبت بوده‌ایم. در ادامه، با آغاز محدودیت گاز صنایع فعال در زنجیره فولاد کشور، بهای فروش آهن‌اسفنجی در رینگ معاملاتی بورس کالا، شدت گرفت. نسبت نرخ آهن‌اسفنجی به شمش در آذر امسال به ۶۹ درصد افزایش یافت. بالاترین نسبت ثبت‌شده از نرخ آهن‌اسفنجی در قیاس با شمش، به دی ۱۴۰۱ بازمی‌گردد. این نسبت در زمان موردبحث برابر ۷۸.۴ درصد بود. البته انتظار می‌رود با سردتر شدن هوا در هفته‌های پیش‌رو، بر شدت محدودیت تامین گاز صنایع فولادی کشور افزوده و همین موضوع نیز، به گران‌تر شدن بهای آهن‌اسفنجی منتهی شود.

در ادامه باید خاطرنشان کرد که در ماه‌های آبان و آذر از حجم عرضه و معامله آهن‌اسفنجی در بورس کالا به‌شدت کاسته شده است. این افت عرضه که در سایه محدودیت انرژی حاصل شده، زمینه شدت گرفتن تقاضا برای خرید آهن‌اسفنجی و گران‌تر شدن بهای فروش این محصول را فراهم کرده است.

بیشترین میزان حجم معامله آهن‌اسفنجی در امسال در رینگ معاملاتی بورس کالا به مرداد و برابر ۸۳۸هزار و ۸۰۰ تن بازمی‌گردد. کمترین میزان معامله آن نیز تاکنون در آذرماه و برابر ۴۴۷هزار تن ثبت شده است. آهن‌اسفنجی در مرداد با میانگین نرخ ۱۱هزار و ۷۹۰ تومان عرضه و با بهای ۱۱هزار و ۸۱۰تومان معامله شد. همین محصول در آذر با نرخ ۱۱هزار و ۲۳۰تومان عرضه و میانگین بهای ۱۲هزار و ۷۱۰تومان، معامله شد. علاوه بر این، نرخ آهن‌اسفنجی نیز در برخی معاملات بورس کالا، مرز ۱۳هزارتومانی را رد کرد. انتظار می‌رود این روند رو به رشد قیمتی در ماه‌های پیش‌رو با شدت بیشتری ادامه یابد. در نخستین عرضه آهن‌اسفنجی در زمستان نیز دوباره شاهد روند رو به رشد قیمتی این محصول بودیم. در حالت کلی، باید اقرار کرد که واهمه از کاهش تولید و افت عرضه در هفته‌های ابتدایی زمستان باعث شد تا فولادسازان به‌عنوان مصرف‌کنندگان اصلی آهن‌اسفنجی برای تامین ماده اولیه اصلی خطوط تولید خود به رقابت‌های قیمتی ۱۰ تا ۲۰ درصدی روی آورند و به‌این‌ترتیب، میانگین نرخ فروش این محصول ظرف نیمه دوم آذر و هفته‌های ابتدایی دی به کانال قیمتی ۱۳ هزارتومانی صعود کرد. بااین‌وجود، فعالان بازار فولاد خود را برای رقابت‌های هرچه بیشتر و خرید آهن‌اسفنجی در سطح بالاتر قیمتی آماده می‌کنند.

▣ شمش فولاد از رقابت با آهن‌اسفنجی بازماند

پاییز و زمستان و شروع فصل بارندگی به‌طورسنتی به‌منزله کاهش رقابت برای خرید فولاد و بروز رکود در بازار مقاطع طویل فولادی است. اما در چند سال اخیر و با بروز محدودیت در تامین گاز صنایع فولادی کشور در ماه‌های سرد سال و تامین نشدن سوخت برای نیاز بخش خانگی، روند تولید فولاد، کاهشی می‌شود. در چنین شرایطی، پاییز و زمستان از دوره رکود اجباری تولید به زمان رونق بازار و هیجان متقاضیان در خرید مواد اولیه با واهمه از کاهش اجباری تولید تبدیل شده است.

همزمان با رشد بهای آهن‌اسفنجی، شاهد بروز التهاب در روند خریدوفروش شمش و مقاطع فولادی هستیم. نسبت حجم معامله به حجم عرضه شمش فولاد در ماه آذر برابر ۶۵.۵ درصد بود، در حالی که این نسبت در مهر و آبان امسال کمتر از ۵۰ درصد بود. میانگین نرخ فروش شمش فولاد از رینگ فیزیکی بورس کالای ایران طی ماه آذر به ۱۸هزار و ۶۰۵تومان به‌ازای هر کیلوگرم رسید. ظرف هفته ابتدایی ماه آذر، میانگین نرخ فروش هر کیلوگرم شمش فولاد از این بازار برابر ۱۸هزار و ۲۲۵تومان بود. ظرف هفته‌های بعد، میانگین نرخ فروش این محصول به‌شکل پلکانی افزایش یافت و به ۱۸هزار و ۹۵۱تومان رسید. البته بازار فولاد همپای نرخ آهن‌اسفنجی رشد نیافته، چراکه بازار محصولات نهایی نظیر میلگرد فولادی، کشش رشد نرخ بیشتر را ندارد و ترمز رقابت قیمتی میان متقاضیان شمش فولاد را کشیده است.

> محدودیت در تامین گاز زنجیره فولاد کشور به چالشی غیرقابل‌رفع در این زنجیره منتهی شده و بازار خریدوفروش آهن‌اسفنجی را ملتهب کرده است

مدیریت عرضه و تقاضا، راهکاری مغفول

رضا شهرستانی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: تولید آهن‌اسفنجی کشور، امسال از مرز تولید ۳ میلیون تن ماهانه فراتر رفته است، پروژه‌های متعدد دیگری نیز در این بخش در دست اجرا هستند که به‌زودی به مرحله بهره‌برداری می‌رسند. بااین‌وجود، محدودیت در تامین گاز زنجیره فولاد کشور به چالشی غیرقابل‌رفع در این زنجیره منتهی شده و بازار خریدوفروش آهن‌اسفنجی را ملتهب کرده است. میزان مصرف گاز در صنعت فولاد و به‌ویژه در واحدهای احیا قابل‌توجه است. برای تولید هر تن آهن‌اسفنجی حدود ۳۰۰مترمکعب گاز مصرف می‌شود که قابل‌توجه است.

وی افزود: خواص آهن‌اسفنجی و شرایط دشوار نگهداری از آن از دیگر دلایلی است که مدیریت بازار تولید و مصرف این محصول را دشوار می‌کند. آهن‌اسفنجی محصولی اشتعالزا است که نگهداری از آن برای مدت‌زمان طولانی، به افت کیفیت آن منتهی می‌شود. بنابراین، حتی امکان ذخیره‌سازی این محصول در ماه‌های گرم سال برای مصرف در هفته‌های سرد سال وجود ندارد. البته در سال‌های اخیر با روش‌هایی همچون تولید بریکت گرم یا بریکت سرد، امکان حفظ این محصول در میان‌مدت با حفظ خواص، فراهم شده است، هرچند نباید فراموش کرد که در حال حاضر ظرفیت بسیار محدودی برای ساخت بریکت در کشور وجود ندارد. در واقع استفاده از این روش، نیازمند سرمایه‌گذاری برای توسعه واحدهای بریکت‌سازی است که باتوجه به شرایط اقتصادی کشور، دور از ذهن است.

شهرستانی گفت: باوجود روند رو به رشد بهای آهن‌اسفنجی در هفته‌های اخیر، نرخ فولاد همپای آن ارتقا نیافته است. ظرفیت بالای تولید فولاد در کشور که به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی است، مانع اصلی بروز التهاب جدی در بازار فولاد است. به‌ویژه آنکه در ماه‌های گذشته، بحث وضع عوارض صادراتی روی فولاد داغ است. در واقع در چنین شرایطی، نه‌تنها بازار داخلی کشش خرید شمش تولیدشده در کشور را ندارد، بلکه دورنمای بازار صادراتی این محصول نیز تیره و تاریک است.

این فعال صنعت فولاد گفت: در چنین موقعیتی، واحدهایی که تنها یک محصول تولید می‌کنند و ناچارند برای حفظ تولید خود، آهن‌اسفنجی خریداری کنند، به مرحله زیان می‌رسند.

شهرستانی گفت: در گذشته مقرر شده بود که نرخ آهن‌اسفنجی برابر ۵۰ درصد نرخ شمش فولادی باشد، اما در حال حاضر این نسبت به ۷۰ درصد نزدیک شده است؛ یعنی واحدهای تولیدکننده شمش فولاد به مرحله زیان رسیده‌اند.

وی افزود: متاسفانه نظارت دقیقی از سوی بورس و همچنین وزارت صنعت، معدن و تجارت در روند عرضه آهن‌اسفنجی به رینگ معاملاتی بورس کالا وجود ندارد. همین عرضه قطره‌چکانی، دیگر عامل اصلی رشد قابل‌توجه بهای این محصول در بازار داخلی است. به‌این‌ترتیب، سود مضاعفی نصیب تولیدکنندگان آهن‌اسفنجی می‌شود. تکمیل زنجیره تولید توسط صنایع پایین‌دستی، دیگر چالشی است که تداوم تولید در زنجیره فولاد را به‌خطر انداخته است. همه دارندگان واحدهای احیا به‌سمت احداث واحدهای شمش‌سازی پیش رفته‌اند و همین موضوع نیز، از رقابت‌پذیری تولید در واحدهای تک‌محصولی کاسته است.

▣ راهکار چیست؟

شهرستانی در پاسخ به سوالی مبنی بر راهکارهای مدیریت وضع موجود گفت: تنظیم و تدوین مقررات صحیح و اثرگذار در زنجیره فولاد، اعمال محدودیت در صادرات محصولاتی که کشور با کمبود آن روبه‌رو است و همچنین اعطای تسهیلات به محصولاتی که با مازاد تولید مواجهند، زمینه را برای توسعه این زنجیره و رفع برخی مشکلات آن فراهم می‌کند.

وی افزود: در ادامه، می‌توان با ارائه راهکارهایی، مصرف برق صنایع را مدیریت کرد. صنایع فولاد کشور در حال حاضر برای مصرف هر مترمکعب گاز، پرداخت می‌کنند. صنعتگران فولادی کشور با ۴.۵میلیارد مترمکعب گاز سالانه مواجهند. صنعتگران حاضر هستند در دوره‌های کمبود، گاز موردنیاز خود را با بهای ۸هزار تومان خریداری کنند. می‌توان این مبلغ را به خانواده‌های کم‌مصرف پرداخت و مالتفاوت مصرف گاز آنها را خریداری کرد تا زمینه کمبود نیاز صنایع فراهم شود.

شهرستانی گفت: باتوجه به سیستم‌های گرمایش قدیمی، بهره‌وری مصرف گاز در بخش خانگی حدود ۳۰ درصد برآورد می‌شود. فعالان صنعتی حاضر هستند برای بهبود سیستم گرمایش در بخش خانگی سرمایه‌گذاری کنند؛ به‌ازای آن شاهد کاهش مصرف برق در حوزه خانگی نباشیم، در نتیجه بخشی از کمبودهای نیاز صنایع، مرتفع خواهد شد.

> در شرایطی که یک واحد فولادی ناچار است با ۳۰ درصد ظرفیت خود، گاز مصرف کند، در عمل فرآیند تولید آن محکوم به شکست خواهد بود

تولید در زیان

علی‌محمد ابویی‌مهریزی فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: تامین گاز فولادسازان در سال‌های اخیر به چالشی جدی برای فعالان این صنعت بدل شده است. این محدودیت از ناترازی تولید و مصرف گاز در ماه‌های سرد سال نشأت می‌گیرد و روند فعالیت صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. با شروع روزهای نه‌چندان سرد پاییز امسال، محدودیت گاز واحدهای فعال در زنجیره فولاد کشور آغاز شد.

این فعال صنعت فولاد گفت: در شرایطی که یک واحد فولادی ناچار است با ۳۰ درصد ظرفیت خود، گاز مصرف کند، در عمل فرآیند تولید آن محکوم به شکست خواهد بود، چراکه در چنین شرایطی، تنها باید به روشن نگاه داشتن کوره‌ها بسنده کرد و تولید معنی ندارد. به‌این‌ترتیب، از میزان تولید در این صنعت به‌شدت کاسته خواهد شد.

وی افزود: افت تولید در شرایطی رخ می‌دهد که بسیاری از هزینه‌های تولید همچون دستمزد کارگران و... ثابت هستند. در نتیجه هزینه تمام‌شده تولید افزایش خواهد یافت و به‌ازای آن، سودآوری صنایع کاسته خواهد شد.

ابویی گفت: به‌طوردقیق مشخص نیست که این محدودیت‌ها تا چه زمانی ادامه دارد. اما باتوجه به سوءمدیریت‌ها نمی‌توان به رفع این مشکلات در مدت‌زمان کوتاهی امید داشت. در واقع باید اقرار کرد که بخش بزرگی ازاین‌دست محدودیت‌ها در سایه بی‌تدبیری سیاست‌گذاران ایجاد شده و رفع آن زمانبر و به‌شدت نیازمند سرمایه است. در چنین موقعیتی، واحدهای نورد محکوم به افت سودآوری و حتی شکست خواهند بود.

این فعال صنعت فولا در پاسخ به سوالی مبنی بر التهاب در بازار مقاطع فولادی اظهار کرد: بازار فولاد به‌شکل سنتی در ماه‌های سرد سال با محدودیت تقاضا روبه‌رو می‌شود و همین افت تقاضا از شدت التهاب در این بازار به‌دلیل محدودیت انرژی کاسته است.

سخن پایانی

در هفته‌های اخیر، شاهد بروز نخستین نشانه‌های ناترازی گاز، محدودیت در تامین انرژی صنایع و بروز تنش در بازار فولاد بودیم، اما هنوز هوا آن‌طور که انتظار می‌رود، زمستانی نشده است، بنابراین پیش‌بینی می‌شود روزهای پرالتهاب بازار فولاد با شدت بیشتری ادامه یابد.

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

گشتی در بازار

افزایش نرخ طلا با شروع سال‌نو میلادی

رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران با توجه به سال‌نو میلادی گفت: با توجه به مناسبت موجود، بازار طلا با افزایش نرخ مواجه شده و هم‌اکنون سکه طرح جدید با ۲۹میلیون و ۵۰۰ هزارتومان معامله می‌شود.

نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر استان تهران در گفت‌وگو مهربا در خصوص روند بازار طلا با توجه به تعطیلات سال‌نو، گفت: بازار جهانی طلا با توجه به «سال‌نو میلادی» با افزایش ۴۶ دلاری همراه بود که به پیرو این روند در بازارهای داخلی نیز با افزایش نرخ طلا در بازار هفته‌جاری مواجه بودیم اما التهاب هیجانی در بازار نبود و همچنان بازار طلای داخلی در رکود به سر می‌برد. رئیس اتحادیه طلا و جواهر استان تهران در ادامه تاکید کرد: انس جهانی طلا در ۲ هزار و ۷۷ دلار به سر می‌برد که طی هفته با ۴۶ دلار افزایش مواجه شد.

وی در خصوص نرخ سکه در بازار گفت: سکه طرح جدید با ۳۵۰ هزار تومان افزایش به ۲۹ میلیون و ۵۰۰ رسید، سکه طرح قدیم با ۲۰۰ هزار تومان افزایش به ۲۶ میلیون و ۱۰۰ تومان رسید، نیم سکه با ۲۰۰ هزار تومان افزایش به ۱۵ میلیون و ۵۰۰ رسید و همچنین ربع سکه با ۱۵۰ هزار تومان افزایش با ۱۰ میلیون و ۵۰۰ در بازار طلای داخلی داد و ستد می‌شود. بذرافشان نرخ سکه یک گرمی بانک مرکزی را با ۵۰ هزار تومان افزایش، ۵ میلیون و ۸۵۰ هزارتومان اعلام کرد.

▣ شایعه نسازید

رئیس اتحادیه طلا و جواهر استان تهران گفت: آغاز سامانه مودیان و پایانه فروشگاهی اختلالی در بازار طلا ایجاد نخواهد کرد به دلیل عدم اطلاع‌رسانی عمومی در رسانه‌ها افراد سودجو شایعه‌پراکنی کردند.

نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر استان تهران در گفت‌وگو با با مهر با تاکید بر اینکه بازار طلای تهران تعطیل نیست، گفت: فروشندگان بازار طلا نسبت به شایعات اخذ مالیات در راستای سامانه مودیان و پایانه فروشگاهی واکنش نشان دادند که البته این سامانه نیاز به اصلاحاتی خواهد داشت و طی جلساتی که با سازمان امور مالیاتی کشور و وزارت صمت داشتیم از هفته آینده اصلاحات انجام و اجرا خواهد شد.

رئیس اتحادیه طلا و جواهر استان تهران در ادامه تاکید کرد: در اجرای سامانه مودیان و پایانه فروشگاهی که بنا بود تا از ابتدای دی آغاز به فعالیت کند با توجه به شایعات و اصلاحیات موجب شد تا فعالیت این سامانه با تأخیر همراه شود. ابهاماتی در این حوزه وجود دارد که افراد بالا دستی باید نسبت به حل ابهامات دست به‌کار شوند.

وی ادامه داد: با آغاز فعالیت این سامانه شوکی وارد بازار طلا شد که با توجه برگزاری جلسات با رئیس سازمان امور مالیاتی کشور قرار شد تا بخشودگی‌های مالیاتی برای این صنعت در نظر گرفته شود. آغاز فعالیت سامانه مودیان و پایانه فروشگاهی قطعاً اختلالی در بازار طلا ایجاد نخواهد نکرد. متاسفانه پیش‌از اجرای این طرح ابتدا باید اطلاع‌رسانی لازم انجام و خبرهایی در سطح رسانه‌ها در اختیار عموم قرار می‌گرفت تا افراد سودجو و بدون تخصص در فضای رسانه شایعه‌پراکنی نکنند.

این مسئول خاطرنشان کرد: جلسات با افراد متخصص در اتاق اصناف تهران و وزارت صمت برگزار شده و از هفته آینده کارگروه‌های تخصصی با حضور سازمان امور مالیاتی، اتاق اصناف و اتحادیه طلا و جواهر برای بررسی و پیگیری قانونی اصلاح سامانه جامع تجارت و رفع مشکلات مالیاتی صنف طلا و جواهر فعالیت خواهد کرد.

بذرافشان در پایان نسبت به اینکه در سامانه مودیان و پایانه فروشگاهی هیچ‌گونه مالیاتی شامل خریدار و فروشندگان طلا نخواهد شد، تاکید کرد و گفت: این سامانه صرفا در راستای شفاف‌سازی فرارهای مالیاتی و شناسایی واحدهای غیرپروانه فعالیت خواهد کرد.

«مالیات طلا» مربوط به خریداران کوچک نیست

رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی گفت: در قانون پایانه‌های فروشگاهی سامانه مودیان مقرر شد تا طلافروشان فاکتور الکترونیک ارائه کنند تا مالیات‌شان بر اساس اجرت و حق‌العمل محاسبه شود.

مهدی موحدی، سخنگو و رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی درباره شایعات روزهای اخیر درباره مالیات طلافروشان، گفت: طبیعی است با ایجاد بسترهای شفافیت، عده‌ای که از وضعیت غیرشفاف سود می‌بردند، به دلیل منافع شخصی یا گروهی، به شایعات دامن بزنند و سعی کنند تا مردم را نگران کنند.

وی با تکذیب شایعات مالیات‌ستانی از مستاجران یا مالیات ۲۵ درصدی از خرید طلا، تاکید کرد: سازمان امور مالیاتی قصد دارد تا شرایط را برای تحقق وضعیت عادلانه در حوزه مالیات با سامانه پایانه‌های فروشگاهی مودیان در خصوص طلافروشان با ارائه فاکتور الکترونیک به سازمان مالیاتی توسط طلافروش مهیا کند.

موحدی ادامه داد: نرخ جدید مالیاتی برای مردم و طلافروشان در نظر گرفته نشده، آنچه ستانده می‌شود طبق جزء ۴ بند «ب» ماده ۲۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده است که سال ۱۴۰۰ به تصویب رسیده تا میزان طلای فروخته‌شده بنکدار به طلافروشان و طلافروشان به مردم مشخص شود. اصل طلا از مالیات معاف بوده و فقط از اجرت و حق‌العمل با فاکتوری که به سازمان امور مالیاتی از طلافروشان ارائه می‌شود، مالیات دریافت می‌شود و دیگر مراجعات حضوری ماموران مالیاتی را نخواهیم داشت.

درج کدملی در صورتحساب خرید طلا ضروری نیست

سخنگوی اتاق اصناف ایران گفت: درج کدملی در صورتحساب خرید طلا ضروری نیست و اصل طلا مشمول ارزش‌افزوده نمی‌شود.

به گزارش اتاق اصناف ایران، مهدی امیدوار، سخنگوی اتاق اصناف ایران با اشاره به چالش‌های مالیاتی واحدهای صنفی طلا و جواهر کشور در روزهای اخیر، گفت: اصل طلا مشمول ارزش افزوده نیست اما اجرت ساخت، حق‌العمل و سود فروشنده کالاهای مذکور مشمول ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده می‌شود.

وی ادامه داد: به دلیل چند نرخی بودنِ نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده کالای فروخته شده (یعنی اصل طلا معاف و سود و اجرت مشمول ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده) از این پس فروشندگان طلا و جواهر باید در هنگام فروش صورت‌حساب نوع ۲ صادر کنند.

امیدوار خاطرنشان کرد: در فاکتور نوع ۲ نیازی به ثبت مشخصات و کدملی خریدار نیست بلکه در این نوع صورت‌حساب اطلاعات فروشنده و مشخصات کالا همراه با نرخ مالیات بر ارزش افزوده به تفکیک اجرت و کارمزد ثبت می‌شود و بابت اصل طلا نیز هیچ‌گونه مالیات بر ارزش افزوده دریافت نمی‌شود.

وی ادامه داد: از آنجایی که امکان تفکیک معافیت اصل طلا از ارزش‌افزوده و نرخ ۹ درصدی سود و کارمزد در رسید دستگاه کارتخوان وجود ندارد، به همین دلیل رسید چاپی دستگاه کارتخوان به‌عنوان صورت‌حساب الکترونیک مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد.

عضو هیات رئیسه اتاق اصناف ایران گفت: واحدهای صنفی، غیر از فروشندگان طلا نیز که در ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۲ رقمی بیش از ۱۸ میلیارد تومان فروش داشته‌اند، در صورتی که نرخ ارزش افزوده کالاهای آنها تک‌رقمی (به طور مثال صرفا ۹ درصد) باشد، نیازی به صدور فاکتور در سامانه مودیان ندارند بلکه فیش خروجی دستگاه پوز در حکم صورتحساب الکترونیک قلمداد می‌شود.

وی تاکید کرد: در صورتی که فروش یک واحد صنفی در ۶ ماهه نخست امسال بیش از ۱۸ میلیارد تومان بوده و نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای آن واحد صنفی نیز متفاوت باشد واحد صنفی مذکور باید اقدام به صدور صورت‌حساب نوع ۲ در سامانه مودیان کنند.

سخنگوی اتاق اصناف ایران با اشاره به ضرورت ثبت‌نام واحدهای صنفی در سامانه مودیان مالیاتی تصریح کرد: تمامی واحدهای صنفی بر اساس پروانه کسب، توسط سازمان امور مالیاتی در سامانه مودیان ثبت‌نام شده‌اند، بنابراین ضرورتی برای ثبت‌نام مجدد و اخذ هرگونه وجه از آنها جهت ثبت‌نام در سامانه مودیان، غیرقانونی است.

گپ‌وگفت

دارو وضعیت ثابتی ندارد

کیمیا ملکی- متاسفانه «کمبود دارو» دیگر هیچ‌کس را متعجب نمی‌کند و به شرایطی معمول تبدیل شده و تنها در هر دوره‌ای نوع داروهای متاثر از این شرایط تغییر می‌کند. این در حالی است که کمبود دارو کیفیت زندگی بیماران را تهدید می‌کند و فرقی ندارد بیمار صعب‌العلاج باشد که نیاز حیاتی به دارو دارد یا بیماری که باید دارو را سر ساعت و همیشه مصرف کند. حال باوجود کمبود دارویی شدید در کشور، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، ۱۳.۶۵ میلیارد یورو به واردات کالاهای اساسی و دارو اختصاص پیدا کرده است؛ رقمی که به‌عقیده فعالان این حوزه جوابگوی نیاز سال ۱۴۰۳ نیست. سال گذشته نیز درست پیش از تصویب بودجه ۱۴۰۲ هشدارهایی درباره کمبود داروی ناشی از اختصاص بودجه کم، داده شده بود، اما توجهی به آن هشدارها نشد که نتیجه این بی‌توجهی چالش‌های فعلی مردم در تهیه دارو است. با این حال ما امسال هم خطرات تخصیص بودجه اندک برای بخش دارو را گوشزد می‌کنیم تا شاید اندک تاثیری داشته باشد و نوشدارویی بعد از مرگ سهراب نشود! آنقدر از درد کمبود دارو گفتیم که دیگر در این مسیر پرابهام واماندیم! نمی‌دانیم از درد بیماران خاص و زجر خانواده‌های‌شان بگوییم یا دلالان دارویی که این بار سراغ جعل نسخه رفته‌اند. اکنون که نیمه دوم سال در حال سپری است، کاش مسئولان قبل از تعیین بودجه ۱۴۰۳ چاره‌ای به حال این درد طاقت‌فرسا کنند تا دست‌کم سال آینده را در کابوس کمبود دارو زندگی نکنیم.

صدت برای بررسی بیشتر به گپ‌وگفت با رضا آریان‌پور، دبیر کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی پرداخت.

◉ نظر شما درباره وضعیت موجودی دارو چیست؟

کمبود دارو طی چند سال گذشته به موضوعی مزمن تبدیل شده و جلسات متعددی نیز برای بررسی بیشتر این مشکل توسط کمیسیون بهداشت و درمان، وزارت بهداشت و درمان و سایر دستگاه‌های تاثیرگذار، برگزار شد. در کل دارو وضعیت ثابتی ندارد و هر سال با کمبود دارو مواجهیم.

پس از حذف ارز ترجیحی وضعیت دارو در شرایط بدتری نسبت به حالا قرار داشت و در اقلام دارویی بسیاری دچار کمبود بودیم که با راهکارهای مختلفی مانند طرح دارویار و... اوضاع کمی بهبود یافت. اکنون نیز هرازگاهی دچار کمبود در برخی از داروهای خاص می‌شویم.

برای نمونه همین چند وقت پیش درگیر کمبود برخی از داروهای قلبی، مانند وارفارین بودیم، در حالی که مصرف آن برای افرادی که تعویض دریچه قلب داشتند، بسیار حیاتی است.

◉ آماری از اقلام دارویی که در آن کمبود داریم، دارید؟

درباره اقلام دارویی که با کمبود آنها روبه‌رو هستیم، آمار جدیدی نداریم، زیرا این کمبودها متغیر است. اوایل حذف ارز ترجیحی کمبود در ۳۰۰ قلم دارو نیز وجود داشت اما اکنون متغیر است و هرازگاهی در چند نوع دارو کمبود ایجاد می‌شود.

◉ نظر شما درباره بودجه تعیین‌شده در لایحه بودجه ۱۴۰۳ برای واردات دارو چیست؟

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، ۱۳.۶۵ میلیارد یورو به واردات کالاهای اساسی و دارو اختصاص پیدا کرده و باتوجه به اینکه رئیس سازمان غذا و دارو اعلام کرد وزارت بهداشت برای ۳ حوزه داروسازی، تجهیزات پزشکی و شیرخشک ۱۸۰ هزار میلیارد تومان بودجه در نظر گرفته، این مبلغ بی‌شک کفایت نمی‌کند و مبالغ کم تعیین‌شده در بودجه‌های سال‌های مختلف حلال مشکلات این بخش نیست. به‌عبارت دیگر بودجه تعیین‌شده همیشه کمتر از برآورد وزارت بهداشت است و هنگامی که مبلغی در بودجه ذکر می‌شود دیگر قابل‌افزایش نیست؛ مگر اینکه از بخش دیگری کسر شود. حداقل تورم پیش‌بینی‌شده برای امسال ۴۰ درصد است که البته تورم در اقلام دارویی بیشتر از سایر اقلام است.

در نتیجه دولت باید تا زمانی که فرصت باقی است از برخی منابع کم و بر بخش دارو بیفزاید.

به‌نظر شما باتوجه به شعارهای داده‌شده، امکان صادرات دارو وجود دارد؟

صنعت داروسازی کشور باوجود اینکه سهم زیادی در تامین داروهای موردنیاز داخلی دارد، هنوز نتوانسته آن‌طور که باید و شاید در مسیر توسعه و صادرات دارو گام بردارد تا بتواند از این جهت، علاوه بر اینکه برای کشور درآمدزایی می‌کند، وضعیت بحرانی خود را نیز بهبود بخشد. بی‌شک صادرات اقلام دارویی که خودمان درگیر معضلات کمبود آن هستیم، منطقی نیست و عقلانی به‌نظر نمی‌رسد که داروی موردنیاز خود را صادر و در مقابل بخواهیم از سایر کشورها وارد کنیم. البته اگر تولید مازاد دارویی داریم، صادرات گزینه بدی نیست و موجب درآمدزایی برای کشور و شرکت تولیدکننده خواهد شد، زیرا یکی از ابزارهای سرپا ماندن شرکت‌های دارویی حضور آنها در بازارهای بین‌المللی است. البته صادرات باید با نظارت انجام شود تا موجب تشدید کمبودها نشود.

صدت دلایل چندنرخی بودن دارو در داروخانه‌ها را بررسی کرد

خطای سیستمی توجیه تخلف انسانی

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

درد کمبود دارو بر تن بیماران کم بود که حال زخم گرانی دارو را نیز باید به جان بخرند. مشکلات بازار دارو همچنان ادامه دارد و هر بار قصه‌ای تازه با همان بازیگر اصلی آغاز می‌شود. این بار وقتی برای تهیه دارو به سراغ داروخانه‌ها می‌روید اگر کمبودی وجود نداشته باشد، با گرانی دارو روبه‌رو خواهید شد. کافی است برای تهیه دارو سری به داروخانه‌های اطراف بزنید تا متوجه تفاوت نرخ داروهای مشابه شوید. براساس اطلاعات به‌دست آمده شربت سرماخوردگی، دیفن هیدرامین، قرص استامینوفن، ایبوپروفن و... با قیمت‌های مختلف در داروخانه‌ها دیده می‌شود. بر همین اساس برخی معتقدند رقابتی که در همه کسب‌وکارها وجود دارد این بار به داروخانه‌ها نیز سرایت کرده و برخی ارزان‌فروشی می‌کنند، اما برخی هم معتقدند که گاهی داروخانه‌ها بسته به موقعیت مکانی خود گرانفروشی می‌کنند. این در حالی است که معیار نرخ دارو، سامانه تی‌تک سازمان غذا و دارو است.

صدت در این گزارش به بررسی صحت‌وسقم گرانفروشی داروخانه‌ها پرداخت.

عکس: آیدا فریدی

تعرفه خدمات دارویی

براساس اطلاعات به‌دست آمده، داروخانه‌ها دارو را از شرکت‌های دارویی با نرخ تعیین‌شده خریداری می‌کنند و درنهایت با سود ۱۵ درصد و داروهای مکمل با سود ۲۵ درصد در مراکز عرضه دارو به مصرف‌کننده ارائه می‌شود. در کل بین ۱۵ تا ۳۰ درصد سودی است که شامل همه داروخانه‌ها می‌شود و فاکتور رسمی از شرکت پخش می‌آید. همچنین برای هر نسخه ۱۴ هزار و ۱۵۵ تومان تعرفه خدمات دارویی بر مبلغ نسخه اضافه می‌شود و برای خرید داروی بدون نسخه این تعرفه هزار و ۸۰۰ تومان است.

علاوه بر این تعرفه خدمات دارویی توسط انجمن صنفی داروسازان ایران در داروخانه‌های خصوصی برای اعمال از تاریخ ۳۰ فروردین ۱۴۰۲ به شرح زیر اعلام شد:

۱- تعرفه داروهای نسخه‌ای

نسخه تک‌قلمی: ۵۶۶۲۰ ریال (ساعات شب و ایام تعطیل: ۷۹۲۶۸ ریال)

نسخه دوقلمی: ۱۱۳۲۴۰تومان (ساعات شب و ایام تعطیل: ۱۵۸۵۳۶ تومان)

نسخه سه‌قلمی و بیشتر: ۱۶۹۸۶۰تومان (ساعات شب و ایام تعطیل: ۲۳۷۸۰۴ تومان)

۲- تعرفه داروهای بدون نیاز به نسخه (OTC) به ازای هر قلم داروی تحویلی به بیمار

داروهای کمتر از ۲۰۰۰۰ ریال: ۱۰ درصد نرخ دارو

داروهای بیشتر از ۲۰۰۰۰ ریال: ۱۰۲۳۵ ریال

۳- تعرفه داروهای ترکیبی

به‌ازای هر دقیقه زمان ساخت: ۵۶۶۲۰ ریال تا سقف ۱۵ دقیقه

اوایل مرداد امسال تعرفه خدمات دارویی در سال ۱۴۰۲ ازسوی رئیس سازمان غذا و دارو به داروخانه‌های سراسر کشور ابلاغ شد. براساس ابلاغیه دکتر حیدر محمدی، معاون وزیر بهداشت و رئیس سازمان غذا و دارو هزینه نسخه‌پیچی سرپایی در داروخانه‌های خصوصی به شرط درج مشخصات مسئول فنی داروخانه و اتصال به سامانه پایش ttac و کنترل اصالت دارو در داروخانه‌های خصوصی سراسر کشور ۱۴ هزار و ۱۵۵ تومان است. تعرفه این خدمات در داروخانه‌های دولتی ۵۶۰۵ تومان، در داروخانه‌های خیریه ۱۳ هزار و ۲۱۰ تومان و در داروخانه‌های مراکز عمومی غیردولتی ۱۰ هزار و ۴۶۵ تومان است.

همچنین تعرفه ارائه داروهای OTC (بدون نسخه) به‌شرط حضور و درج مسئول فنی داروخانه در داروخانه‌های خصوصی ۱۸ هزار و ۷۵ ریال، در داروخانه‌های خیریه ۱۷ هزار و ۱۳۰ ریال، در داروخانه‌های عمومی غیردولتی ۱۴ هزار و ۳۸۵ ریال و در داروخانه‌های دولتی ۷۶۱۵ ریال است که این تعرفه از هر فرد در هر بار مراجعه فقط یک بار قابل‌اخذ است و به تعداد دارو ارتباطی ندارد.

تعرفه خدمات داروهای ترکیبی به ازای هر قلم و حداکثر تا ۳ قلم با رعایت شروط قبلی در داروخانه‌های خصوصی، خیریه، عمومی غیردولتی و دولتی معادل تعرفه نسخه‌پیچی در این داروخانه‌ها است.

همچنین تعرفه خدمات بسته‌بندی دارو با دوز واحد در داروخانه بیمارستان برای بیماران بستری به ازای هر روز در داروخانه‌های بخش خصوصی ۳۳ هزار و ۱۰۰ ریال، در داروخانه‌های بخش خیریه ۲۹ هزار و ۳۲۰ ریال، در داروخانه‌های مراکز عمومی غیردولتی ۱۸ هزار و ۳۴۰ ریال و در مرکز دولتی ۱۰هزار و ۳۶۰ ریال است. حال باوجود اعلام تعرفه خدمات دارویی برخی از بیماران معتقدند به‌دلیل عدم بررسی نسخه و دسترسی نداشتن به قیمت‌های مصوب برخی از داروخانه‌ها به‌راحتی اقدام به گرانفروشی می‌کنند. اما فعالان این حوزه در این باره چه می‌گویند؟

گرانفروشی نیست؛ بلکه خطای سیستمی است

علیرضا سالم، عضو رسمی شورای‌عالی داروخانه‌های ایران درباره گرانفروشی یا متفاوت بودن قیمت برخی از داروها در داروخانه‌های گوناگون به صدت گفت: اصلا امکان‌پذیر نیست که یک دارو با یک برند مشخص در داروخانه‌های گوناگون نرخ متفاوتی داشته باشد، زیرا داروها با نرخ مصوب عرضه می‌شوند و نظارت گسترده‌ای نیز بر روند فعالیت داروخانه‌ها صورت می‌گیرد.

وی با اشاره به امکان رؤیت چنین اتفاقی در برخی از داروخانه‌ها اظهار کرد: چنین اتفاقی به‌ندرت دیده می‌شود، اما ممکن است به‌علت بروزرسانی نشدن نرم‌افزار برخی از داروخانه‌ها باشد. در واقع آنچه به‌عنوان گرانفروشی ازسوی مصرف‌کننده مطرح می‌شود، نرخ مصوب است و فروش دارو با نرخ ارزان‌تر ازسوی برخی داروخانه‌ها به‌دلیل عدم بروزرسانی سیستم داروخانه است. در کل تخلف در داروخانه‌ها به‌ندرت دیده می‌شود که آن هم به‌علت خطای سیستمی است.

▣ اختلاف نرخ مکمل‌ها

سالم با اشاره به اختلاف قیمت مکمل‌ها بیان کرد: اگر سری به فروشگاه‌های اینترنتی بزنید مکمل‌ها با قیمتی ارزان‌تر از نرخ مصوب به فروش می‌رسند که بسیاری از داروخانه‌ها به این موضوع معترض هستند.

▣ مشکلات آیین‌نامه جدید تاسیس داروخانه

عضو رسمی شورای‌عالی داروخانه‌های ایران از ارزان‌فروشی به‌عنوان معضلی در داروخانه‌ها یاد کرد و افزود: از زمان ابلاغ آیین‌نامه جدید تاسیس داروخانه با رشد فزاینده تعداد داروخانه روبه‌رو هستیم که ۶۰ تا ۷۰ درصد این داروخانه‌ها در مناطق شمال شهر تراکم یافته‌اند. این داروخانه‌ها در رقابت با یکدیگر با هدف جذب مشتری بیشتر به حربه ارزان‌فروشی متوسل شده‌اند. ارزان‌فروشی با هدف ایجاد رقابت ناسالم، جلب مشتری، ایجاد اخلال در چرخه عرضه دارو و ضررزدایی، تخلف است و متخلف باید مجازات شود. دارو کالایی استراتژیک و تحت سیستم قیمت‌گذاری خاص و نظارت حاکمیتی است؛ در نتیجه رعایت نرخ تعیین‌شده و ضوابط توزیع ازسوی عرضه‌کنندگان این کالای سلامت‌محور از واجبات قانونی است.

وی با انتقاد از تغییرات آیین‌نامه تاسیس داروخانه‌ها بیان کرد: متاسفانه تغییرات اساسی در متن آیین‌نامه تاسیس داروخانه‌ها و کاهش حریم داروخانه‌ها، باعث استقرار بیش از حد مراکز عرضه دارو در مجاورت یکدیگر و آسیب جدی به فضای کسب‌وکار قانون‌مند داروخانه‌ها از طریق بکارگیری شیوه‌هایی غیرقانونی و ناپسند در حوزه کسب‌وکار نظیر ارزان‌فروشی با هدف خارج کردن رقیب از گردونه رقابت شده است.

▣ قانون اصلاح شود

سالم با اشاره به قانون نظام صنفی بیان کرد: دو قانون نظام صنفی و قانون خاص داریم؛ قوانین خاص، قوانینی هستند که در کنار قوانین عام، بنا به مصالحی تصویب می‌شوند و قوانین عام را تحت تاثیر قرار می‌دهند. براساس تبصره ۲ قانون نظام صنفی بعضی از حرفه‌ها از جمله داروخانه‌ها در مواردی مثل صدور مجوز فعالیت، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد در حرفه‌های گروه پزشکی تابعی از قانون خاص هستند. در قانون خاص سال ۱۳۳۴ درباره امور دارویی کشور بندها و تبصره‌هایی در رابطه با مکانیسم ارزان‌فروشی قید نشده، در حالی که در قانون نظام صنفی برای ارزان‌فروشی تبصره‌هایی قید شده است. براساس ماده ۸۴ قانون نظام صنفی باید قوانین و تبصره‌های ارزان‌فروشی رعایت شود و یک صنف نمی‌تواند به‌راحتی اقدام به کسر قیمت‌ها کند و تنها در یک بازه زمانی چنین امکانی فراهم است، اما در قانون خاص هیچ محدودیتی در این باره ذکر نشده است. این ارزان‌فروشی باعث القای گرانفروشی واحدهای دیگر به مصرف‌کننده می‌شود که در نهایت بی‌اعتمادی به داروخانه‌ها را به همراه دارد.

▣ داروخانه خاص یعنی ایجاد فساد

عضو رسمی شورای‌عالی داروخانه‌های ایران با انتقاد از کمبود دارو و نام‌گذاری برخی از داروخانه‌های خاص با عنوان داروخانه‌های منتخب گفت: اصلا نباید ترکیب‌هایی مانند کمبود دارو یا داروخانه‌های منتخب را بشنویم، زیرا توزیع دارو تنها در چند داروخانه خاص به‌معنای ایجاد رانت و به‌تبع آن ایجاد فساد است. برخی از عناصر سودجو با نسخه‌نویسی غیرقانونی و مدارک جعلی به‌راحتی موجودی یک داروخانه را در زمان کوتاه تخلیه می‌کنند؛ بر همین اساس می‌توان با واردات دارو از فساد جلوگیری کرد و بیمار نیز به خواسته خود خواهد رسید.

> تخلف در داروخانه‌ها به‌ندرت دیده می‌شود که آن هم به‌علت خطای سیستمی است

ارزان‌فروشی، رقابتی ناسالم میان داروخانه‌ها

جواد آقابابایی، فعال حوزه دارو درباره گرانفروشی یا چندقیمتی بودن برخی از داروها به صدت گفت: چندنرخی بودن یک برند دارو در داروخانه‌های مختلف ناشی از تاخیر و تقدم خرید است که البته باید پس از دریافت نرخ‌های جدید قیمت‌ها در داروخانه به‌روز شود، اما به‌دلیل رقابت ناسالمی که اکنون میان داروخانه‌ها شکل گرفته گاهی باوجود ضرردهی، دارو در برخی داروخانه‌ها با نرخ پایین‌تر از نرخ مصوب برای جذب مشتری عرضه می‌شود. البته ارزان‌فروشی اقدامی کوتاه‌مدت و زیان‌ده است. در کل در چارچوب‌های قانونی، ارائه تخفیف در نرخ دارو موردتایید نیست، زیرا نرخ دارو مشخص است.

وی با اشاره به دلیل دیگر برای ارزان‌فروشی داروها بیان کرد: در برخی موارد به‌دلیل عدم نقدینگی، برخی داروخانه‌ها طی قراردادی با یک شرکت خاص تعداد زیادی از یک جنس را با چک یک‌ساله خریداری می‌کند.

برای مثل داروخانه ۲۰۰ میلیون تومان جنس را با چکی یک‌ساله خریداری می‌کند و کل آن دارو را در بازار به یک شخص ۶۰ میلیون تومان می‌فروشد و با نقدینگی حاصل از آن گرهی از مشکلات خود باز می‌کند که این کار غیرقانونی است و معنایی ندارد.

▣ تاثیرات ارزان‌فروشی

آقابابایی در تشریح تاثیرات ارزان‌فروشی برخی از داروخانه‌ها اظهار کرد: ارزان‌فروشی علاوه بر ایجاد رقابت ناسالم و اخلال در فعالیت داروخانه‌های دیگر، باعث ایجاد درگیری در برخی از داروخانه‌ها در پی اصرار مراجعان بر گرانفروشی داروخانه می‌شود.

البته باید تاکید کنیم که گرانفروشی در داروخانه‌ها تخلف محض است و به‌ندرت، آن هم در حاشیه شهرها رخ می‌دهد.

▣ اطلاع از نرخ داروها

این فعال حوزه دارو با اشاره به اینکه نرخ مصوب داروها به‌راحتی قابل دسترس است، افزود: قیمت‌های جدید از روزی که در سایت تی‌تک اعلام می‌شود، قابل اعمال است. افراد می‌توانند برای دریافت نرخ یک دارو به سایت http: //irc.fda.gov.ir/nfi مراجعه کنند. همه اشکال دارویی و اجزای آن همراه با نرخ مصوب در این سایت قابل‌مشاهده است.

> چندنرخی بودن یک برند دارو در داروخانه‌های مختلف ناشی از تاخیر و تقدم خرید است

سخن پایانی

هرچند به‌عقیده برخی از فعالان حوزه دارو امکان فروش یک برند دارو با چند نرخ وجود ندارد، اما شواهد حاکی از قیمت‌های مختلف داروها در داروخانه‌های مختلف سطح شهر است.

تخلفی که داروخانه‌ای‌ها آن را ناشی از خطای سیستمی می‌دانند و هرگونه گرانفروشی یا اختلاف نرخ دارو را قویا تکذیب می‌کنند.

صحت و سقم این موضوع همچنان برای ما مبهم است؛ پس قضاوت با شما.

صمت برای رفع این ابهام آماده دریافت و انتشار هرگونه نظر و مطلبی ازسوی مسئولان و کارشناسان است.

در نهایت پیشنهاد می‌کنیم قبل از مراجعه به داروخانه از طریق سایت سازمان غذا و دارو از قیمت‌های مصوب دارو اطلاع پیدا کنید.

دلایل خشکسالی در کشور از نگاه کارشناسان بررسی شد

بحران کم‌آبی در ایران

بحران خشکسالی، یکی از ناهنجاری‌های اقلیمی است که آثار نامطلوبی روی گیاهان، جانوران و در نهایت انسان و محیط‌های اکولوژیک دارد. کشور ایران باتوجه به وضعیت جغرافیایی و اقلیمی خود، همچون بسیاری از کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال افریقا در وضعیت مناسبی از لحاظ تامین آب قرار ندارد.

با بررسی بحران کم‌آبی در کشور، درمی‌یابیم که بیش از ۹۰ درصد ایران با خشکسالی مواجه است. شدت خشکسالی در برخی مناطق زیاد و در برخی مناطق خفیف است. بارش‌ها کم و سفره‌های آب زیرزمینی نیز وضعیت مناسبی ندارند. از جمله عوامل تاثیرگذار در بحران آب علاوه بر عوامل طبیعی، می‌توان رشد روزافزون جمعیت جهان و افزایش مصرف آب، قطع بی‌رویه درختان جنگل‌ها و تغییر اکوسیستم طبیعت، رشد شهرسازی و افزایش صنایع آلوده‌کننده آب، شیوه‌های نامناسب و غیراصولی کشاورزی، احداث سدهای مخزنی و ایجاد دریاچه‌های مصنوعی را نام برد که در نهایت، همه آنها نوعی تهدید برای جامعه بشری محسوب می‌شوند. محیط زیست در این گزارش مسئله بحران آب در کشور را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

گروه محیط‌زیست
editor@smtnews.ir

ضرورت انجام اقدامات سریع برای مدیریت منابع

برآورد سازمان ملل این است که برای غلبه کردن بر چالش آب و بهبود مدیریت آب در جهان باید اقدامات سریع‌تری انجام شود و اگر با وضع موجود پیش رویم، بحران آب تشدید خواهد شد. برای کشوری مانند ایران که شاید در بین تمام کشورهای جهان، استثنایی‌ترین وضعیت را از نظر منابع آب دارد، ضرورت این تغییرات پرشتاب، بیش از سایر کشورها احساس می‌شود.

موضوع مدیریت منابع آب، یک موضوع چندبخشی و میان‌رشته‌ای است. بخش‌های شرب، بهداشت، صنعت و کشاورزی در این موضوع درگیر هستند. علاوه بر این، گروه‌های مختلفی از سطح حکومت تا مردم و هر کسی که با مسئله آب درگیر است، باید با یکدیگر همکاری کنند. بهره‌برداری بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی و به‌ویژه حفر چاه‌های غیرمجاز نه‌تنها مشکل کم‌آبی کشور را تشدید کرده، بلکه عواقبی نظیر فرونشست دشت‌ها و آلودگی منابع آب‌های زیرزمینی را نیز به‌همراه داشته است. سالانه ۲ متر سطح آب‌های زیرزمینی ۶۰ دشت اصلی در مرکز ایران افت می‌کند.

با افزایش جمعیت به‌طورطبیعی میزان سرانه آب کاهش می‌یابد، در حالی که منابع تجدیدشونده ما ثابت و ممکن است، در نهایت با انجام طرح‌های نمک‌زدایی آب دریا، یک تا ۲ میلیارد متر مکعب به منابع آبی کشور اضافه شود. اگر کشوری در شرایط اقلیمی ایران حداکثر ۴۰ درصد از منابع آب را استفاده کند، در وضعیت عادی است و استفاده بیش از آن، ما را وارد مرحله تنش آبی می‌کند. به‌طورطبیعی، ۶۰ درصد باقیمانده منابع آب تجدیدپذیر سهم محیط‌زیست و اکوسیستم‌ها است و باید در اختیار طبیعت برای تغذیه سفره‌های زیرزمینی، حیات تالاب‌ها و رودخانه‌ها قرار گیرد. در شرایط کنونی، ما به‌جای ۴۰ درصد، حدود ۸۳ درصد از منابع آب تجدیدپذیر را مصرف می‌کنیم!

مهم‌ترین راه‌های کاهش تنش آبی در فلات قاره ایران

بنفشه زهرایی، دانشیار گروه مهندسی عمران دانشگاه تهران و دبیر کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی گفت: فلات مرکزی ایران که شامل استان‌های یزد، اصفهان، خراسان‌رضوی، کرمان، فارس، خراسان‌جنوبی، قم، تهران، البرز، قزوین و همدان است که بیشترین جمعیت کشور و مهم‌ترین مرکز کم‌آبی کشور در همان نقطه قرار دارد.

به‌گزارش فارس، وی گفت: منابع تامین آب به ۲ قسمت آب‌های تجدیدپذیر و تجدیدناپذیر تقسیم می‌شود؛ آب‌های تجدیدپذیر شامل آب‌های سطحی هستند که از طریق باران تامین می‌شوند. آبی که در رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌ها وجود دارد و آب‌های زیرزمینی که در خاک نفوذ می‌کند و از طریق چشمه، چاه و قنات از آن استفاده می‌کنیم، تجدیدپذیر یا متعارف گفته می‌شود، چون با بارندگی تجدید می‌شود و نیاز نیست تصفیه خاصی روی آن انجام بدهیم؛ به این نوع آب متعارف می‌گوییم.

زهرایی ادامه داد: منبع دیگر آب، آب‌های نامتعارف است؛ مثل رطوبتی که در هوا وجود دارد، تصفیه فاضلاب، تقویت بارندگی به‌وسیله بارورسازی ابرها، نمک‌زدایی از دریا، استفاده از آب ژرف (فسیلی) و استفاده از آب باران قبل از رسیدن به زمین را نامتعارف می‌گویند، چون تصفیه زیادی لازم دارد، پمپاژ و انرژی زیادی می‌خواهد و به‌طورمحدود قابل‌وصول است.

وی ادامه داد: آب‌های تجدیدپذیر بخشی از داخل و بخشی از خارج، وارد سرزمین می‌شود، اقلیم کنترل‌کننده میزان آبی است که در اختیار ما است و هر تغییری در اقلیم و آب‌وهوا بیفتد، مقدار آب ما را تغییر می‌دهد. در کل کره زمین، حجم آب ثابتی وجود دارد که کم و زیاد نمی‌شود، تولید و حذف آب در کره زمین اتفاق نمی‌افتد. کل مقدار آب تجدیدپذیر روی کره زمین ۵۴ هزار میلیارد مترمکعب است، حدود ۴۹ درصد در اختیار امریکا، کانادا، پرو برزیل، کلمبیا، روسیه، چین، هند، میانمار و اندونزی است. این کشورها ۵,۴۲ درصد مساحت کره زمین را شامل می‌شوند.

این کارشناس آب ادامه داد: کشورهایی هستند که از نظر آب به بیرون وابسته هستند؛ مثل مصر ۹۸ درصد، عراق ۶۲ درصد که از ترکیه و ایران آب وارد این کشور می‌شود، سودان ۸۹ درصد، سوریه ۵۷ درصد آب تجدیدپذیر از بیرون وارد این کشورها می‌شود و به آب بیرون وابسته هستند.

سهم اندک آب تجدیدپذیر ایران از خارج کشور

دبیر کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی در کشور درباره مقدار تبادل آب با خارج از کشور گفت: مقداری از تبادل آب ما از خراسان‌شمالی و مرز شرقی تامین می‌شود که آب اندکی از افغانستان و مقداری از ارس در مرز غربی وارد کشور می‌شود؛ ما دهنده آب به خارج هستیم، آب از ایران وارد عراق می‌شود و در آخر مقدار کمی آب از عراق به اروندرود وارد می‌شود. سهم آب تجدیدپذیر ایران از خارج بسیار اندک است،به‌طوری‌که ۴.۰۶ میلیارد مترمکعب از حدود ۱۱۰ میلیارد مترمکعب از خارج ایران می‌آید. ما کمتر از ۵ درصد آب خارج از مرزهای ایران دریافت می‌کنیم. اگر افغانستان کل سهم آب ایران را بدهد، معادل یک درصد از آب تجدیدپذیر است.

وی ادامه داد: از بین ۱۷۰ کشور در زمینه آب تجدیدپذیر، رتبه ما ۱۱۴ است؛ یعنی کشور خشکی هستیم، اما در خاورمیانه بعد از پاکستان و ترکیه، بالاترین آب تجدیدپذیر را داریم و در مقایسه با همسایگان، جزو کشورهای پرآب محسوب می‌شویم؛ اما مقدار آب به‌تنهایی مهم نیست بلکه باید آن را بر جمعیت تقسیم کنیم تا مقدار سرانه آب تجدیدپذیر را به‌دست بیاوریم، بعد از این تقسیم، رتبه ایران پایین‌تر می‌رود و به رتبه ۱۵۶ از ۲۵۶ کشور می‌رسیم. متوسط سالانه مقدار آب تجدیدپذیر کشور هزار و ۳۰۰ مترمکعب برای هر نفر است. ما از نظر سرانه آب تجدیدپذیر برای هر نفر، جزو کشورهای رده پایین محسوب می‌شویم. اقلیم و جمعیت، ۲ موضوع مهم در سرانه مصرف آب‌های تجدیدپذیر هستند، با افزایش جمعیت، سرانه مصرف آب هر فرد پایین می‌آید.

زهرایی افزود: فالکن مارک، هیدروژیست سوئدی شاخصی برای اندازه‌گیری کمبود آب درست کرده است. در این شاخص، کشورهایی که بالای هزار و ۷۰۰ مترمکعب برای هر نفر سرانه آب آنها است، مشکلی ندارند.عدد هزار کم‌آبی محسوب می‌شود و امکان بروز تنش آبی وجود دارد، در زیر ۵۰۰ کم‌آبی مطلق است که بهداشت، سلامتی و کلیه فعالیت‌های اقتصادی تحت‌تاثیر قرار می‌گیرند.

جمعیت و تغییر اقلیم موثر بر آب

زهرایی گفت: جمعیت کشور در ۴۶ سال گذشته، ۵۱ میلیون نفر افزایش یافته است و فقط ۴,۵میلیون نفر در روستا زندگی می‌کنند، ۴۵۲ شهر جدید اضافه شده و به ۱۲۴۵ شهر رسیده‌ایم، توسعه شهری وحشتناک مصرف آب را بالا برده است. در کشورهای مختلف، سرانه آب تجدیدپذیر به‌علت کم شدن آب کاهش پیدا کرده است. برای مثال، عراق سرانه آب تجدیدپذیرش یک‌سوم شده است. تا سال ۲۰۴۰ میلادی، ایران در رتبه ۱۳ تنش آبی خواهد بود.

توسعه، عامل کمبود آب

این پژوهشگر عرصه آب ادامه داد: دریاچه نمک و کویر مرکزی بیشترین سطح زیرکشت را داشته‌اند، بالاترین تمرکز جمعیت در آنجا قرار دارد، صنایع فولاد را در فلات مرکزی مستقر کرده‌ایم که بسیار آب‌بر،اما اشتغالزا است. تبعات این ماجرا کم آوردن آب است و رو به تبادل آب بین استان‌ها آورده‌ایم. عمده استفاده ما از آب زیرزمینی است. از اواخر دهه ۷۰ ؛ توسعه شدید، افزایش جمعیت، تمام شدن جنگ و تاثیرات تغییر اقلیم باعث استفاده زیاد از آب زیرزمینی شده است؛ یک‌سوم ذخایر تجدیدناپذیر را که با بارندگی تجدید نمی‌شود، مصرف کرده‌ایم، اگر بقیه را مصرف کنیم، فلات مرکزی ایران غیرقابل‌سکونت می‌شود.

زهرایی گفت: راهکار دیگر، جابه‌جایی جمعیت است. برای مثال، مهاجرت به غرب، شمال و جنوب کشور که این کار هم تبعات زیادی به‌دنبال دارد، زیرا بیشترین شهرهای ایران در فلات مرکزی قرار دارند. یکی از راه‌ها، کم کردن سطح زیرکشت است،اما چون امنیت غذایی به‌خطر می‌افتد، امکان‌پذیر نیست. باید مصرف آب را در فلات مرکزی ایران کاهش بدهیم؛ کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی، برنامه ملی سازگاری با کم‌آبی را طراحی کرد که به‌درستی اجرا نشد. در این طرح، استان‌ها خودشان برنامه سازگاری با کم‌آبی را تدوین می‌کردند و حتی مقدار صرفه‌جویی را هر استان، خود مشخص می‌کرد. باید نسخه مشخص و اجرایی از آمایش سرزمین که همسو با مشکلات باشد، داشته باشیم.

زهرایی در پایان گفت: کارهایی مثل پیگیری کاهش برداشت آب سطحی و زیرزمینی، جلوگیری از بارگذاری اضافی بر منابع فلات مرکزی، توقف توسعه افقی کشاورزی، ممنوعیت عمیق کردن چاه‌ها، لغو ممنوعیت تبادل آب بین بخش‌های کشاورزی و صنعت و ایجاد بازارهای آبی می‌تواند میزان تنش آبی را کمتر کند.

> در حال حاضر بخش زیادی از مزارع کشاورزی کشور به‌صورت غرقابی آبیاری می‌شوند و ضرورت دارد این روش با فناوری و روش‌های نوین جایگزین شود

ترسالی دلیل بر جبران کمبود آب نیست

امین فضل‌کاظمی، کارشناس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران بااشاره به تعریف اقلیم اظهار کرد: اگر روندها را به‌عنوان تغییر اقلیم در نظر بگیریم، تفاوت بین روند سرعت تغییر، اقلیم را به‌وجود می‌آورد؛ یعنی به‌ازای ۴ فصل روی نیمکره شرقی؛ افریقا، اروپا و آسیا این تغییر به‌وسیله عوض شدن الگو و در بعضی از مناطق جابه‌جایی فصول ایجاد شده است. به‌گزارش وزارت نیرو (پاون)، کاظمی گفت: با جابه‌جایی فصول، زمستان‌ها گرم‌تر می‌شوند و یخچال‌های طبیعی از بین می‌روند و مفهوم آن، این است که ما تغییرات دما را به‌شکل فضایی فارغ از میانگین‌های جهانی که روی دیتاسنترها ثبت می‌شود، بررسی می‌کنیم. کارشناس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران ادامه داد: آنچه در روند بررسی‌ها مشاهده شد، این است که فرآیند سرمایشی در ۴ فصل در شمال افریقا، خاورمیانه و آسیای‌میانه تغییر کرده و اکنون میانگین‌ها رو به افزایش است.

وی گفت: باتوجه به روندهای افزایشی و تغییر اقلیم با سرعت بسیار زیاد، شاهد دگرگونی اقلیم هستیم؛ چنانچه دمای بیشینه تابستان ما در ۸۰ سال اخیر بی‌سابقه بوده است و ما گرم‌ترین تابستان سال‌های اخیر را به‌ثبت رسانده‌ایم و در سال‌های آینده نیز، این دما بیشتر خواهد شد. کاظمی ادامه داد: در اقلیم جدید، باید به این نکته توجه شود که تفکیک بارش فصل‌های ما چگونه است؛ چراکه در سال‌های آینده، بارش‌های فصلی شدیدتر خواهد شد و بارش‌های پهنه‌ای کاهش می‌یابد. کارشناس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران خاطرنشان کرد: سازگاری با این تغییرات، مستلزم این است که با تغییر اقلیم و میانگین دما خود را سازگار کنیم، اما اکنون ما در ابتدای این مسیر هستیم و باید این تغییرات را باور کنیم تا بلافاصله بتوانیم در تخصیص‌ها، اصلاح اعمال کنیم.

وی بااشاره به اینکه در ۵ سال گذشته علاوه بر تجربه خشکسالی بی‌سابقه، ۲ سال بسیار پربارش را نیز به‌تجربه رساندیم، بیان کرد: باید این را باور کنیم که وجود ترسالی در سال‌های پربارش ، دلیل بر جبران کمبود آب نخواهد بود و به‌همین‌میزان نیز، باید خود را با شرایط خشکسالی و تنوع در نوع کاشت محصولات کشاورزی وفق دهیم و تصمیمات مقطعی اتخاذ نکنیم.

کاظمی تصریح کرد: اکنون با انتقال آب بین‌حوضه‌ای توانسته‌ایم مشکل را تاحدودی برطرف کنیم، اما این راه‌حل هم دارای محدودیتی است و باید این نکته را مدنظر قرار دهیم که ما دارای یک اقلیم با ظرفیت محدود هستیم و این اقلیم قابل‌دستکاری نیست. به‌همین‌دلیل در ابتدا لازم است هدررفت آب را بیابیم و از آن جلوگیری کنیم و مدیریت مصرف را به‌نوعی انجام دهیم که با کاهش کشت محصولات کشاورزی و آسیب به بخش صنعتی مواجه نشویم.

> اگر آب را به‌عنوان یک نیاز حیاتی در نظر بگیریم و کشاورزی را به‌صورت مدرنیته اجرایی کنیم، در بحث آب شرب مشکلی نخواهیم داشت

سخن پایانی

در حال حاضر، کمبود آب، کل قاره‌های جهان را در برگرفته است. استفاده از آب در قرن اخیر در جهان به‌دلیل افزایش بیش از ۲ برابری جمعیت، در حال افزایش بوده و باتوجه به شرایط اقلیمی، کاهش بارندگی‌ها و کاهش دسترسی به منابع آب شیرین، کل کشورهای جهان با معضل کم‌آبی روبه‌رو هستند. بحران کم‌آبی در کشورهایی با جمعیت بالا و شرایط آب‌وهوایی خشک، جدی‌تر و این امر ممکن است در آینده سبب مهاجرت اجباری میلیون‌ها نفر شود. در کشورهای پیشرفته با مدیریت صحیح منابع آبی و وضع قوانین و مقررات و ارائه راهکارهای مدیریتی، گام‌های موثری دراین‌باره برداشته‌اند. یکی از چالش‌های مهم زیست‌محیطی در خاورمیانه و کشور ایران بحران کم‌آبی است. باتوجه به کمبود منابع آبی و کاهش بارندگی‌ها و شرایط آب‌وهوایی کشور ایران و نبود مدیریت صحیح در حوزه آب، امروزه شاهد مشکلات عدیده‌ای در این حوزه هستیم.

بعد از عامل جمعیت، آب دومین چالش جدی بشر است. امروزه کل جهان با مشکل کمبود آب مواجهند و کشورهایی مثل ایران به‌دلیل شرایط اقلیمی با سرعت بیشتری به‌سوی کم‌آبی پیش می‌روند. در ایران، ریزش‌های جوی، منبع اصلی تامین منابع آبی است که این میزان بیش از ۱۴۳میلیارد مترمکعب است. از این میزان، حدود ۷۱ درصد به‌صورت تبخیر از دسترس خارج شده و تنها بخش کوچکی از آن یعنی معادل ۸۸.۵ میلیارد مترمکعب آن برای مصارف کشاورزی، صنعت و شرب استفاده می‌شود. منابع آبی در ایران محدود و بارندگی تقریبا یک‌سوم تا یک‌چهارم متوسط بارندگی در جهان است و وجود خشکسالی‌های مکرر در کشور و عدم‌استفاده صحیح از منابع آبی در بخش‌های کشاورزی و صنعتی، از دلایل ایجاد بحران کم‌آبی است.

دریچه

کشور زیر تیغ کم‌آبی

نادر جلالی
کارشناس اقتصاد آب

واقعیت این است که سال‌هاست با کمبود آب مواجهیم و شرایط جوی و کاهش بارش‌ها نیز بر این بحران دامن می‌زند. در تمام این مدت نیز، تاکید بر صرفه‌جویی در مصرف است. البته مسئولان نیز بر تفکیک موضوع صرفه‌جویی در مصرف آب با اعمال سیاست جیره‌بندی یا سهمیه‌بندی آب تاکید دارند.

آنچه مسلم است، درست مصرف کردن، به معنی کم‌مصرف کردن نیست و استفاده بهینه از آب باید در فرهنگ عمومی نهادینه شود. آب مایه حیات است و باید توجه ویژه‌ای به مصرف درست آن داشت، چراکه زندگی بشر به تامین آب بستگی دارد.

رشد جمعیت، گسترش شهرنشینی، افزایش سطح رفاه و فرهنگ زندگی مردم، توسعه کشاورزی و صنایع، سبب افزایش تقاضای آب شده است. باتوجه به اهمیت موضوع کم‌آبی در سطح ملی و بین‌المللی، توجه به فاکتورهای موثر بر میزان مصرف بهینه آب در بخش‌های مختلف از جمله مصرف خانگی و کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

این واقعیتی انکارناپذیر است که کمبود آب بر سلامت عمومی، بهداشت، اعصاب و روان جامعه و تنش‌های اجتماعی تاثیرگذار است، از این‌رو برای حل مشکلات، چاره‌ای جز مدیریت مصرف وجود ندارد. بنابراین، پیش از هرچیز باید باور کنیم که از لحاظ جغرافیایی در یک منطقه خشک زندگی می‌کنیم و خشکسالی یک پدیده طبیعی است. باید بدانیم حجم آب در دسترس ما، همین میزان است و امیدی به افزایش این سهم نیست.

برای ایجاد این باور عمومی، رسانه‌ها نقش قابل‌توجهی خواهند داشت.

وقتی چنین باوری در اذهان عمومی ایجاد شود، مصرف آب نیز کنترل و مدیریت خواهد شد. از سوی دیگر، ورودی‌های آب کشور هر سال کمتر از سال قبل می‌شود و با کاهش بارش‌ها، حل این موضوع نیاز به برنامه بلندمدت و کوتاه‌مدت جدی دارد.

یکی دیگر از الزامات قابل‌توجه، اولویت‌بندی مصرف آب است که تا امروز زیرساخت و برنامه مشخصی در این حوزه وجود نداشته است؛ بنابراین، باید با سیاست‌گذاری منسجم، اولویت مصرف در حوزه آب شرب با جدیت موردتوجه قرار گیرد. در حالی که طبق آمار، سرانه مصرف خانگی در تمام کشور و از جمله پایتخت بسیار بالا است و این مصرف باید بهینه شود.

در بحث مدیریت منابع آبی نیز تاکنون اقداماتی از سوی دولت برای رعایت الگوی کشت و همچنین توصیه به کشاورزان برای مدیریت آب‌های کشاورزی انجام گرفته است که البته باید با الگوبندی مناسب تداوم یابد.

باوجود اقدامات انجام‌گرفته، بحران کمبود آب، سراسر کشور را تحت‌تاثیر قرار داده است و تعداد زیادی از استان‌های کشور زیر تیغ تهدید کم‌آبی هستند. جدیت این معضل، به‌قدری است که در بخش‌هایی از کشور شاهد جابه‌جایی و مهاجرت ساکنان از مناطق خشک و کم‌آب به مناطق پرآب و پربارش بوده‌ایم؛ بنابراین باتوجه به وضعیت آبی ایران، نیازمند تدوین و اجرای یک دیپلماسی قوی در راستای کنترل مصرف آب هستیم.

کمبود آب یکی از مشکلات اساسی کشور است که طی چند دهه اخیر به بحرانی تبدیل شده است که از طرفی، خطر خشکسالی را با خود به‌همراه دارد و از طرف دیگر، نه‌تنها تهدیدی در زمینه کاهش میزان آب شرب به‌شمار می‌آید، بلکه بسیاری از فعالیت‌های وابسته به آب از جمله کشاورزی را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد.

بنابراین سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیت حوزه آب باید با جدیت بیشتری طرح و اجرا شوند، به‌شکلی که برای کنترل این بحران، حتی برای مصرف بهینه هر قطره آب باید برنامه داشته باشیم؛ کنترل این بحران تنها با مدیریت مصرف آب میسر خواهد شد.

برای حل مشکل کم‌آبی، باید برای هرکدام از حوضه‌های آبریز کشور، فکر جداگانه‌ای کرد و نمی‌شود با بهانه‌های تکراری، مشکلات قطعی آب را حل کرد. موضوع مشترک در رابطه با بهینه‌سازی مصرف آب، برنامه‌ریزی است.

زمانی که برای مصرف آب تصمیم‌گیری می‌کنیم، باید به ظرفیت‌های اکولوژیکی رودخانه‌ها و منابع آبی توجه داشته باشیم؛ چراکه نمی‌توانیم بدون این کار، اقدام به برداشت و مصرف بی‌رویه منابع آبی کنیم.

متاسفانه کشور با سیاست‌های مدیریتی ناهمگون و بدون در نظر گرفتن میزان ظرفیت اقلیمی خود و رشد جمعیت و با اقداماتی نظیر برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، توسعه کشاورزی و برداشت محصولاتی که نیاز استراتژیک ما نیستند، به توسعه ناپایدار منجر شده است.

استفاده از منابع زیرزمینی برای کشاورزی باعث شده است تا مقدار زیادی از ذخایر آبی ما، صرف این دست از محصولات شود. از دهه ۵۰ به‌ویژه از اوایل دهه ۷۰ تاکنون، کسری مخزن و فشار به آب زیرزمینی عمدتا در کشاورزی ما مصرف می‌شود. ناسازگاری توسعه پایدار با شرایط اقلیمی و زیست‌محیطی کشور، منجر به چالش‌هایی شده است که در شهرها و استان‌های مختلف در قالب قطعی آب با آن روبه‌رو هستیم.

یادداشت

تاثیر عرضه و تقاضا بر بازار نفت

حمیدرضا شکوهی
کارشناس انرژی

تولید نفت ایران نسبت به قبل از تحریم‌ها، کاهش چشمگیری پیدا کرده است، اما طی یک سال اخیر، شاهد افزایش تولید نفت بوده‌ایم؛ اما این آمارهایی که اعلام می‌شود تا چه میزان دقیق است، اطلاعی در دسترس نیست.

تجربه سال‌های اخیر نشان داده که مسائل روانی روی بازار نفت تاثیر درازمدتی نداشته است. اگر نگاهی به جنگ اوکراین و همچنین جنگ غزه داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که آثار روانی این جنگ‌ها، تاثیر کوتاه‌مدتی را روی بازار نفت گذاشت و نرخ نفت افزایش یافت، اما با گذشت زمان، این تاثیر کوتاه‌مدت از بین رفت.

به‌نظر می‌رسد، آنچه روی بازار تاثیر بسیار دارد و دارای اهمیت خواهد بود، بحث عرضه و تقاضا است. به‌دلیل آنکه، شواهد نشانگر آن است که شاهد جنگ بزرگ در منطقه نخواهیم بود که بتواند تاثیر خود را روی بازار نفت بگذارد؛ اما اگر جنگ گسترده‌ای رخ دهد و به اطراف منطقه کشیده شود و کشورهای دیگر هم درگیر جنگ شوند، می‌تواند تاثیر خود را روی بازار جهانی نفت بگذارد و نرخ نفت را بالا ببرد.

اما به‌نظر می‌رسد در شرایط کنونی، عرضه و تقاضا، تعیین‌کننده نرخ جهانی نفت باشد. باید گفت که عرضه و تقاضا بیش از تاثیرات روانی جنگ، توانسته است تاثیرات خود را بر نرخ نفت بگذارد و بازار جهانی را با تغییرات همراه کند. چنین موضوعی می‌تواند نرخ نفت را تا حد بسیار بالایی افزایش دهد و عکس آن نیز می‌تواند باشد؛ یعنی عرضه و تقاضا می‌تواند همان‌طور که باعث بالا رفتن نرخ می‌شود، سبب پایین آمدن نرخ نفت نیز بشود.

موضوع بسیار مهمی که در این‌باره وجود دارد، این است که تقاضا برای خرید نفت بسیار زیاد بوده و از طرفی، عرضه نفت با کاهش مواجه شده است. کشورهای تولیدکننده نفت به‌ویژه در اوپک‌پلاس مانند عربستان و روسیه، خواهان کاهش تولید هستند و عربستان پافشاری بیشتری بر کاهش تولید نفت دارد؛ دلیل چنین امری این است که یک کف قیمتی را برای نرخ نفت حفظ کنند.

شاهد هستیم که این کشورها در حال کاهش تولیدات نفت هستند تا بتوانند نرخ نفت را کنترل کنند و نرخ نفت افزایش پیداکرده، کاهش نیابد؛ اما از طرف دیگر نیز، شاهد نقش امریکا و تاثیرات دخالت‌های امریکا بر کاهش یا افزایش نرخ نفت هستیم. باید گفت که امریکا تمایل ندارد تا نرخ نفت از میزان مشخص‌شده‌ای بالاتر برود. به‌همین‌دلیل، شاهد کاهش تحریم‌های ونزوئلا از سوی ایالات‌متحده هستیم. درباره ایران، این احتمال وجود دارد تا یک‌سری سختگیری‌ها برای افزایش صادرات نفت در آینده انجام گیرد.

در کل، وضعیت بازار جهانی نفت به‌گونه‌ای است که یک‌سری از کشورها با نظرات متضاد و متناقض تاثیر خود را روی بازار می‌گذارند. کشورهایی مانند عربستان و روسیه که تمایل دارند تا نرخ نفت افزایش پیدا کند، عرضه خود را محدود می‌کنند. کشورهایی مانند امریکا نیز، به‌دنبال کاهش نرخ و رشد تولید نفت هستند. در این میان، کشورهایی هم وجود دارند که از شرایط پیش‌آمده به‌نفع خود استفاده می‌کنند. به‌عنوان‌مثال، کشور عراق، در روزهای گذشته، اقدام به افزایش عرضه نفت کرد و همین امر سبب شد تا نرخ نفت در بازار جهانی کاهش پیدا کند. کشورهایی مانند عراق از شرایط به‌وجودآمده در راستای تامین منافع کشورشان استفاده می‌کنند.

البته باید گفت که ایران هم به همین روش عمل می‌کند. در حال حاضر، ایران نفت خود را به کشور چین صادر می‌کند، اما این موضوع که کشوری مانند ایران، تنها یک مشتری برای صادرات نفت داشته باشد، بسیار خطرناک است؛ اما باوجود شرایط فعلی کشور در وضعیت تحریم، همین فروش نفت به چین آن‌هم با تخفیف را باید غنیمت دانست و از آن استفاده کرد.

یکی از این سناریوها که مطرح می‌شود؛ سناریوی اختلال پایین است. بانک جهانی پیش‌بینی کرده است که میزان عرضه به ۲ میلیون بشکه نفت کاهش پیدا کند که در این صورت، نرخ نفت بین ۹۳ تا ۱۰۲ دلار پیش‌بینی شده که بالاتر از روند فعلی است.

سناریوی بعدی که وجود دارد، سناریوی اختلال متوسط است. در این صورت، پیش‌بینی‌ها به آن سمت می‌رود که تولید نفت در روز به ۵ میلیون بشکه کاهش پیدا کند. اگر این سناریو، اجرایی شود، نرخ نفت بین ۱۰۹ تا ۱۲۱ دلار افزایش پیدا می‌کند؛ چنین موضوعی مانند حمله امریکا به عراق، مقداری دور از ذهن است. آخرین سناریو را می‌توان سناریوی اختلال بزرگ نام برد که مشابه سال ۱۹۷۳ و جنگ عراق و اسرائیل است که عرضه نفت محدود شد و نرخ نفت بالا رفت. در حال حاضر پیش‌بینی می‌شود که اگر چنین اختلالی به‌وجود آید، نرخ نفت از ۱۴۰ تا ۱۵۷ دلار افزایش خواهد داد. هم‌اکنون ما تنها شاهد یک اختلال کوچک در بازار هستیم. عرضه و تقاضا توسط کشورهای تولیدکننده نفت و کشورهای خریدار، تاثیر تعیین‌کننده‌ای در بازار دارد.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت با مدیر کل پیشین وزارت نفت نمایان شد

نابازیگران فروش نفت ایران

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

حل مشکلات داخلی صنعت نفت مهم‌ترین اقدامی است که باید دولت آن را موردتوجه دهد. توجه به نیروی انسانی در کنار حل مشکلات بین‌المللی، می‌تواند تحول بزرگی را در صنعت نفت کشور رقم بزند، چراکه ظرفیت‌های فنی بسیار خوبی در این صنعت وجود دارد. عدم‌تخصیص بودجه مناسب به بخش‌های تحقیق و توسعه در مطالعات حوزه انرژی، استفاده نکردن از انرژی‌های سبز و مشکلات زیست‌محیطی، مصرف بیش از سرانه جهانی، عدم‌مدیریت مصرف انرژی و قراردادهای تجارت انرژی در سطح بین‌المللی، مهم‌ترین مشکلات پیش‌روی صنعت انرژی ایران است؛ به‌طوری‌که بسیاری از کارشناسان معتقد هستند که اگر تحریم‌ها برداشته شود و ایران مشکلی برای صادرات نفت نداشته باشد، به‌راحتی می‌تواند میزان تولید خود را افزایش دهد. تا زمانی که ایران به بازار انرژی بازنگردد، نمی‌تواند متناسب با جایگاهش، همراه با سایر کشورها شود. در آن شرایط، اگر کشورهای دیگر کاهش تولید داشتند، ایران می‌تواند از آن تبعیت کند، در غیر این صورت، هر تصمیمی برای ایران غیرمنطقی است و نمی‌توان آن را لحاظ کرد. وصل شدن ایران به بازارهای بین‌المللی، بستگی زیادی به‌میزان تعامل با کشورهای بین‌المللی دارد. اگر این توافق انجام بگیرد، ایران به‌سرعت می‌تواند به بازار بازگردد و هیچ مشکلی از نظر فنی وجود ندارد و کشور به‌راحتی می‌تواند وارد بازار بین‌المللی نفت شود. مسلما در کوتاه‌مدت، می‌توانیم به عدد منطقی در حوزه صادرات نفت دست پیدا کنیم و مشکل جدی در این حوزه وجود ندارد. صمت درباره معضلات کشور در زمینه تجارت انرژی با محمود خاقانی، مدیر کل پیشین وزارت نفت و تحلیلگر انرژی به گفت‌وگو پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

کشور ما سالیان سال است که درباره تولید و تجارت نفت با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کند و نقش ایران در بازارهای بین‌المللی کاهش پیدا کرده است. ارزیابی خودتان را درباره این چالش بیان کنید و بگویید ریشه این مشکلات از کجا به‌وجود آمده است؟

کشور ما در دنیا با ۲ شوک نفتی مهم مواجه شده است که شوک اول، مربوط به جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۷۴ و شوک دوم، با پیروزی انقلاب اسلامی مرتبط است. در سال ۱۹۷۵ شوروی و امریکا تحت‌عنوان «تنش‌زدایی» کشورهای منطقه را بین خودشان تقسیم کردند. همچنین، قبل از انقلاب، شوروی به‌عنوان ابرقدرت دنیا، تبادلات زیادی در حوزه انرژی با اروپا داشت و اروپا یک مشتری خوش‌حساب برای شوروی به‌حساب می‌آمد. با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و روی کار آمدن یک حکومت اسلامی، شوروی نگرانی‌هایی را از این بابت احساس کرد، چراکه منطقه آسیای‌مرکزی و قفقاز مسلمان بودند. بنابراین، شروع به محدودسازی ایران کرد و این اتفاق، فکر راه‌اندازی جنگ تحمیلی علیه کشور ما را در مغزشان پروراند. باید اعتراف کنیم که در اوایل انقلاب، مدیران سطح بالا و میانی کشور، باوجود جوانی، تحصیلکرده بودند. تعدادی از این افراد، وارد فرماندهی لشکرها شدند و در خط مقدم جبهه جنگ حضور پیدا کردند. در صنعت نفت نیز، ما کارشناسان رده بالایی داشتیم که از قبل انقلاب و در راستای مبارزه برای پیروزی انقلاب اعتصاب کردند و کمر رژیم قبلی را شکستند. همچنین، این افراد توانستند باوجود حمله‌های متعدد عراق، تاسیسات نفتی ما را با رشادت‌های فراوان حفظ کنند.

در سال ۱۳۸۴ ، دولت هشتم یک اقتصاد مثبت و با درآمد ارزی بالا را به دولت نهم تحویل داد، صنعت نفت در این مدت با مدیریت خوبی همراه بود و حتی باوجود تحریم‌ها، موفق شد صنعت نفت و صادرات نفتی را برای کشور حفظ کند؛ تا اینکه در دولت نهم و دهم یک‌باره اعلام شد که تحریم‌ها «کاغذپاره‌ای» بیش نیست. با این اتفاق، کشورهای غربی و امریکا شروع به برنامه‌ریزی‌های جدید کردند و مشکلات از همین‌جا شروع شد. در این مقطع، شوروی از هم پاشیده بود و روسیه در زمان «بوریس یلتسین» به‌شدت فساد و اختلاس را تجربه می‌کرد، به‌نحوی‌که روبل روسیه در سال ۱۹۹۸ ارزشی نداشت. در نهایت، پوتین با به‌دست گرفتن قدرت و جمع‌آوری پول‌های هدررفته در غرب، موفق شد اوضاع روسیه را سر و سامان بخشد. مدیران زمان جنگ، پیرو صحبت‌های حضرت امام‌خمینی (ره)، به این جمله معتقد بودند که «مقام اگر ماندنی بود، به ما نمی‌رسید» و تنها به فکر خدمت به مردم بودند، اما در دولت نهم و دهم مدیرانی سرکار آمدند که حتی جنگ را تجربه نکرده بودند و ادعای زیادی داشتند. برخی مدیران دولتی در این ۲ دوره در راستای «خصولتی‌سازی» خودشان را سهامدار شرکت‌های نفتی کردند و هنوز هم سرکار هستند و این موضوع فساد زیادی (مشکلات زیادی) را به‌بار آورد.

کشور ما باتوجه به منابع عظیم نفت و گاز، همچنان درگیر مشکلات اقتصادی است. چرا این اتفاق رخ داده؟ مگر غیر از این است که درآمدهای نفتی سود زیادی برای ما دارند؟

صنعت نفت و درآمدهای نفتی در بخشی از اقتصاد، نعمت به‌شمار نمی‌رود و «نقمت» نام‌گذاری شده است، زیرا در تجربه کشور هلند در رسیدن به منابع گازی ثابت شد که توسعه و رسیدن به درآمدهای حاصل از انرژی، نوآوری و خلاقیت را از مردمان این کشور می‌گیرد. در نتیجه، اتکای بیش از حد به درآمدهای حاصل از گاز «بیماری هلندی» را در این کشور پدید آورد. به‌صورت‌کلی، کشورهای نفتخیز نباید به درآمدهای نفتی تکیه کنند و باید از وابستگی به نفت بگذرند. همین اتفاق باعث شد در دولت هفتم و هشتم، تاسیس صندوق ذخیره ارزی تشکیل و درآمدهای نفتی در صندوق ذخیره ارزی برده شود. از طرفی، هدف‌گذاری شد تا به‌تدریج بهای فرآورده‌های نفتی را بالا ببریم. این موضوع در آخرین بودجه دولت هشتم مطرح شد، اما مجلس هفتم جلوی این موضوع را گرفت و بنزین را در نرخ لیتری ۸۰ تومان ثابت کرد. وضعیت فعلی ما، حاصل تصمیمات مجلس در آن زمان است.

در آن زمان، بنا بر این بود که یارانه‌ها را از سوخت بگیریم و به بخش آموزش و پرورش، کشاورزی، بهداشت و درمان و سایر زیرساخت‌های کشور اختصاص دهیم؛ اما دولت نهم و دهم خلاف این سیاست، اقدام به پرداخت یارانه‌هایی کرد که نتیجه خوبی نداشت. چالش‌های فعلی در آن زمان آغاز شد، به‌شکلی‌که وزارت نفت منحل شود و زمانی که دیدند موفق نمی‌شوند؛ زیرساخت‌های شرکت ملی نفت ایران را موردهدف قرار دادند. یکی از این زیرساخت‌ها «صندوق بازنشستگی و رفاه کارکنان صنعت نفت» است که سعی می‌شود به بخش دولتی واگذار شود و با خصولتی‌سازی این بخش، دارایی‌هایش تاراج شود.

دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، به قرارگاه‌ها و برخی دستگاه‌های غیردولتی از جمله نیروهای مسلح مجوز داده است تا با فروش نفت از طرف دولت، بخشی از درآمد موردنیاز خود را کسب کنند. با این موضوع موافق هستید؟

این تصمیم باعث تضعیف نقش تخصصی و جایگاه وزارت نفت است و معتقد هستم این اقدام، ملی بودن صنعت نفت را به‌چالش می‌کشد. دولت‌های نهم و دهم، طوری تصمیم گرفتند که ملی بودن صنعت نفت از بین برود و شاخ و برگ شرکت ملی نفت را بچینند. اکنون نیز با تضعیف این وزارتخانه و تعدد بازیگران در بازار فروش نفت ایران، این نگرانی در جامعه ایجاد شده است که مشکلات افزایش یابد. اتفاقی که با این اقدام رخ داده، این است که نفت ایران در حال رقابت با خودش است و فروشندگان داخلی باید به‌سراغ تنها مشتری بزرگ نفت ایران یعنی چین بروند. بنابراین، مشتری‌های بین‌المللی نفتی و حتی دولت چین، در اولویت‌های سرمایه‌گذاری نفتی خود، ایران را در آخر قرار داده‌اند.

کمی از تحریم‌های غرب بگویید که چه بلایی بر سر تولید نفت و گاز ما آورده است؟

طبق آخرین اخبار، امریکا ادعا کرده که از ماه اکتبر تا ماه آوریل ۲۰۲۴ تحریم‌های نفتی ونزوئلا را برداشته است. در نتیجه، شرکت‌های نفتی امریکایی در ونزوئلا مشغول سرمایه‌گذاری و تولید نفت هستند و اروپایی‌ها نیز بخشی از این نفت تولیدشده را خریده و به اروپا برده‌اند. همچنین، شرکت دولتی «ساینوپک» براساس خبر خبرگزاری رویترز یک محموله نفت خام ونزوئلا را خریداری کرده و این نشان‌دهنده این است که هم‌اکنون ونزوئلا در معرض خطر تحریم‌های غرب نیست.

ما در کشور به‌شکل کاملا متفاوت در حال اقدام هستیم، به‌طوری‌که همین مقدار نفتی را که داریم، در قالب کالا با برخی از کشورها از جمله چین تهاتر می‌کنیم. در این چند ساله، مشاهده شده است که ورود اتومبیل‌های چینی در کشور افزایش یافته و به‌تازگی هم بحث از ورود خودروهای برقی است که به‌احتمال‌زیاد از همین کشور چین وارد می‌شود. تجربه گذشته ثابت کرده است که این خودروها از کیفیت خوبی برخوردار نیستند و مصرف بنزین زیاد و لوازم‌یدکی گرانی دارند. زمانی که ما به کشوری مثل چین نفت می‌فروشیم و نمی‌توانیم پولش را وارد کشور کنیم، فرصت خرید خودروهای باکیفیت از کشورهای دیگر را از دست می‌دهیم، همچنین واردات این حجم از خودرو ارز زیادی طلب می‌کند و مسلما ما این مقدار ارز را با سختی می‌توانیم تهیه کنیم؛ به‌ناچار مجبوریم برای واردات چنین کالاهایی نفت تهاتر کنیم.

در نهایت سرنوشت در انتظار این خودروهای چینی همان است که بر سر بنزهای الکانس در دهه ۸۰ آمد. در این دهه که سردار قالیباف، رئیس نیروی انتظامی بود، اقدام به واردات مرسدس بنزهای پلیس کرد و بعد از مدت زمان کوتاهی که این خودروها در اختیار پلیس بودند، به‌تدریج محو و آخر سر هم به افراد خاصی فروخته شدند.

چرا ایران در لیست سرمایه‌گذاری شرکت‌های چندملیتی نیست و دولت‌ها از این موضوع حمایت نمی‌کنند؟

درست است، ایران در لیست سرمایه‌گذاری شرکت‌های چندملیتی با حمایت دولت‌های‌شان نیست. یکی از دلایل مهم این موضوع بحث شفافیت است. در دنیا، شفافیت حرف اول را می‌زند و هیچ کشور غربی و حتی چین وارد بازاری نمی‌شوند که اقتصاد خرد و کلانش شفاف نباشد. متاسفانه در کشور ما «تبصره‌های قانونی» حرف اول را می‌زنند. کشور ما در حال فرو رفتن در باتلاق اقتصاد خرد و کلان است. با کمال تاسف، این جریان را لایحه بودجه ۱۴۰۳ و برنامه هفتم توسعه به‌صورت شفاف نشان می‌دهد. بنابراین ما نمی‌توانیم با فناوری فعلی و کمبود نیروی انسانی ماهر، کاری از پیش ببریم. در کشور ما هزینه‌های تولید بسیار بالا است. شرایط ما به‌نحوی است که برای تولید بنزین با مشکل روبه‌رو هستیم و قاچاق بنزین مشکلات عدیده‌ای را پیش آورده است. اکنون نفت در یک فرآیند خاص که سرطان‌زا است، تبدیل به بنزین می‌شود تا ناترازی بنزین خودش را نشان ندهد. ما حتی به مازوت‌سوزی روی آوردیم، چراکه در واردات بنزین هم با چالش روبه‌رو هستیم.

مشتری‌های بین‌المللی نفتی و حتی دولت چین، در اولویت‌های سرمایه‌گذاری نفتی خود، ایران را در آخر قرار داده‌اند

نفت ایران در حال رقابت با خودش است و فروشندگان داخلی باید به‌سراغ تنها مشتری بزرگ نفت ایران یعنی چین بروند

سخن پایانی

ملی بودن صنعت نفت به‌چالش کشیده شده است، اما اینکه چه کسانی صاحب آن می‌شوند، روشن نیست! حتی در برنامه هفتم عنوان شده است که بخش بالادستی صنعت نفت به چند شرکت خاص داده شود که آنها هم جزو نهادهای فراقانونی اقتصادی هستند. می‌بینیم که حتی نفتی که زیر زمین است و تاکنون می‌گفتیم انفال است، در برنامه هفتم به فراموشی سپرده شده است.

۱۳۴هزار میلیارد تومانی که برای تقویت بنیه دفاعی کشور در نظر گرفته شده، در صورت عدم‌تخصیص از طریق بودجه، می‌تواند در هماهنگی با سازمان برنامه و بودجه و وزارت نفت، از طریق فروش نفت و میعانات گازی به‌طورمستقیم و توسط این نهادها، تخصیص یابد.

هرچند برخی صاحب‌نظران و تصمیم‌سازان حوزه انرژی، معتقدند این اقدام منافعی برای کشور در شرایط تحریم ما فراهم کرده است، اما در عین حال، تاکید دارند که چشم‌انداز این تصمیم، چالش‌هایی را فراروی کشور قرار می‌دهد که مدیریت و کنترل ابعاد آن، نیاز به اقدامات اساسی در حوزه سیاست‌گذاری کلان کشور دارد.

اکنون با برنامه هفتم و بودجه سال ۱۴۰۳، ارگان‌هایی که تخصص آنها اداره کشور نیست، به‌شکل علنی وارد حوزه اجرایی و مدیریت کشور می‌شوند و در شرایطی که این ارگان‌ها در چارچوب قانون اساسی تحت مدیریت قوه مجریه نیستند، ما نمی‌دانیم چگونه درباره عملکرد آنها اظهارنظر کنیم! باید در نظر بگیریم که با اجرای این برنامه، جمهوریت نظام در حال کمرنگ شدن است و ما وارد فاز حکومت اسلامی می‌شویم و باید دید قرار است در آن فاز، چگونه کشور مدیریت شود.

تحلیل صمت از دلایل شکست یک صندوق توسعه‌ای

چرا صندوق ملی محیط‌زیست موفق نیست؟

امیرعباس آذرموند: **صندوق ملی محیط‌زیست به‌عنوان یک سازمان غیردولتی وابسته به سازمان حفاظت محیط‌زیست در سال ۱۳۹۳ به‌منظور تامین مالی و کمک به کاهش انتشار آلاینده‌ها در طبیعت، جلوگیری از تخریب و تامین پایداری محیط‌زیست و تنوع زیستی و تقویت بسترهای مشارکت عمومی و آموزش آحاد جامعه در حوزه محیط‌زیست تاسیس شده است. این صندوق می‌تواند با بهره‌گیری نوآورانه از منابع مالی و روش‌های خلاقانه در کنار ابزارهای قانونی به‌عنوان منبع مالی مطمئنی در کنار منابع محدود دولتی، برای توسعه پایدار و حفاظت از محیط‌زیست کشور با استفاده از ظرفیت‌های دانشی، اجرایی و مردمی نقش‌آفرینی داشته باشد.**

فاصله معنادار با اهداف

صندوق ملی محیط‌زیست در سال‌های اخیر در مجموع هزار و ۵۴۱میلیارد تومان اعتبار به بانک عامل برای پرداخت تسهیلات رفع آلایندگی به پروژه‌ها معرفی کرده که تاکنون تنها ۱۵درصد از این تسهیلات پرداخت شده است.

بررسی عملکرد صندوق در دولت سیزدهم نشان داد باوجود برخی اصلاحات انجام‌گرفته و بهبود فرآیندها نسبت به ادوار گذشته، کماکان با ظرفیت‌های در نظر گرفته‌شده در اسناد برنامه و قوانین بخش محیط‌زیست، فاصله قابل‌توجه دارد و اگر صندوق در آستانه ۱۰سالگی تاسیس آن، نتواند از این ظرفیت‌ها استفاده کند، به‌مرور از چرخه عملکردی و فرآیند اجرایی خارج خواهد شد و شواهد این مسئله در قانون‌گذاری‌های اخیر مشاهده شده است.

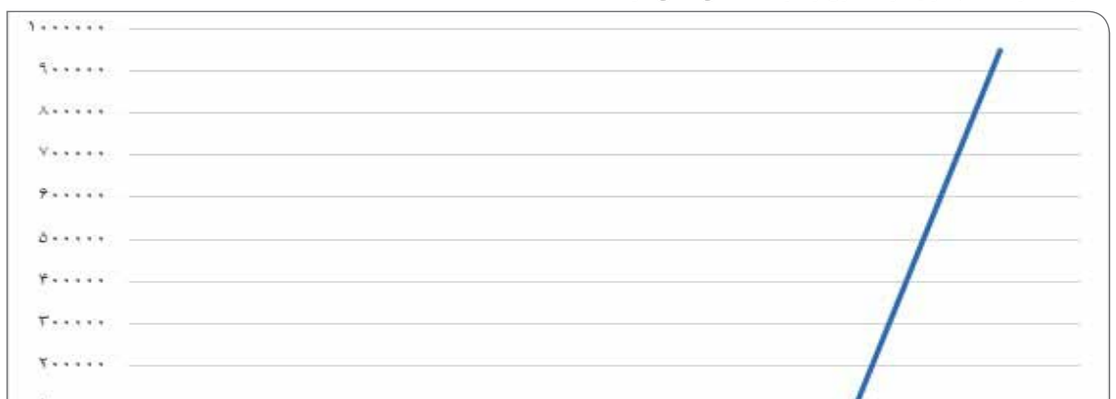
هزینه‌کرد منابع مالی

ایجاد نهادهای مالی محیط‌زیستی غیردولتی و صندوق‌های حفاظت از محیط‌زیست به‌منظور استفاده از درآمدهای مالیاتی، عوارض و جرایم محیط‌زیستی در چند دهه اخیر در کانون توجه بسیاری از دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی قرار گرفته است. استفاده از سازکارهای مالی به‌ویژه عوارض و مالیات‌های محیط‌زیستی و ایجاد صندوق‌ها یا نهادهایی برای استفاده از منابع، از دهه ۱۳۸۰ و در برنامه چهارم توسعه موردتوجه برنامه‌ریزان کشور قرار گرفت و متعاقب آن، در سال ۹۳ صندوق ملی محیط‌زیست ایجاد شد. با تشکیل نهادهای مالی حفاظت از محیط‌زیست در قالب صندوق‌های ارائه‌دهنده تسهیلات به صنایع آلوده‌کننده و همچنین صنایع نوآور در زمینه تولید و مصرف سازگار با محیط‌زیست و سایر نوآوری‌های محیط‌زیستی می‌توان اهداف محیط‌زیستی را با حمایت‌های بیشتری پیگیری کرد.

در حقیقت، صندوق ملی محیط‌زیست، نهادی مالی قلمداد می‌شود که مشابه سایر نهادهای مالی تخصصی نظیر صندوق حمایت از صادرات یا صندوق حمایت از محصولات کشاورزی به‌منظور حمایت از محیط‌زیست تاسیس شده است تا از طریق اعلام تسهیلات حمایت و کمک‌های مالی، طرح‌ها و پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست در زمینه‌های مختلف را تحت‌حمایت قرار دهد. این در حالی است که بررسی‌های انجام‌شده در سطح بین‌المللی، بیانگر آن است که صندوق‌های محیط‌زیست به دستاوردهای اساسی نائل آمده‌اند.

صندوق ملی محیط‌زیست از ابتدای تاسیس در سال ۹۳ تا سال ۹۸ نتوانست در بازه زمانی پنج‌ساله، منابع مالی مناسب را جذب کند و فرآیندها و ساختار خود را متناسب با ظرفیت‌های مصرح قانونی تطبیق دهد. از این‌رو اعتبارات بودجه ۹۹ مورداستفاده بهینه قرار نگرفت.

این اعتبارات به‌علت ایجاد ساختار متناسب در صندوق، تازگی نوع فعالیت در بخش محیط‌زیست و عدم‌آشنایی با نحوه کار، عدم‌یکپارچگی مدیریت و تصمیم‌گیری در صندوق و نبود آشنایی کافی در جامعه هدف درباره فرصت‌های همکاری با صندوق موجب شد تا تخصیص اعتبارات و جذب آنها با لختی زیاد مواجه شود.

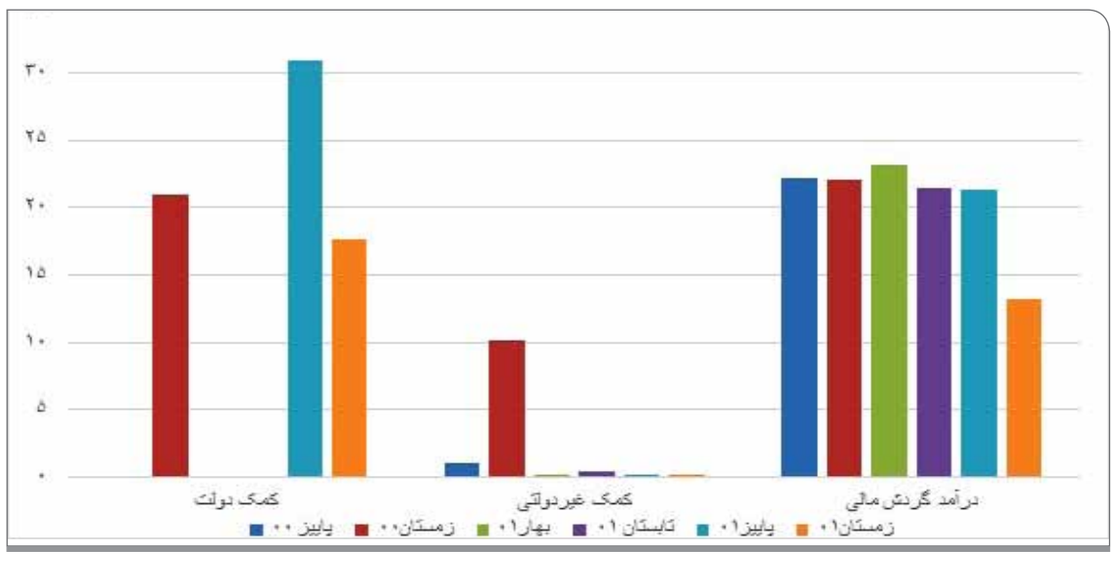

صندوق ملی محیط‌زیست در گزارش خود عنوان کرده که وصولی از محل تبصره یک ماده ۴ قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور نداشته است و این به‌سبب عملکرد محیط‌زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست است. زیرا تعیین خسارات از وظایف آن معاونت است.

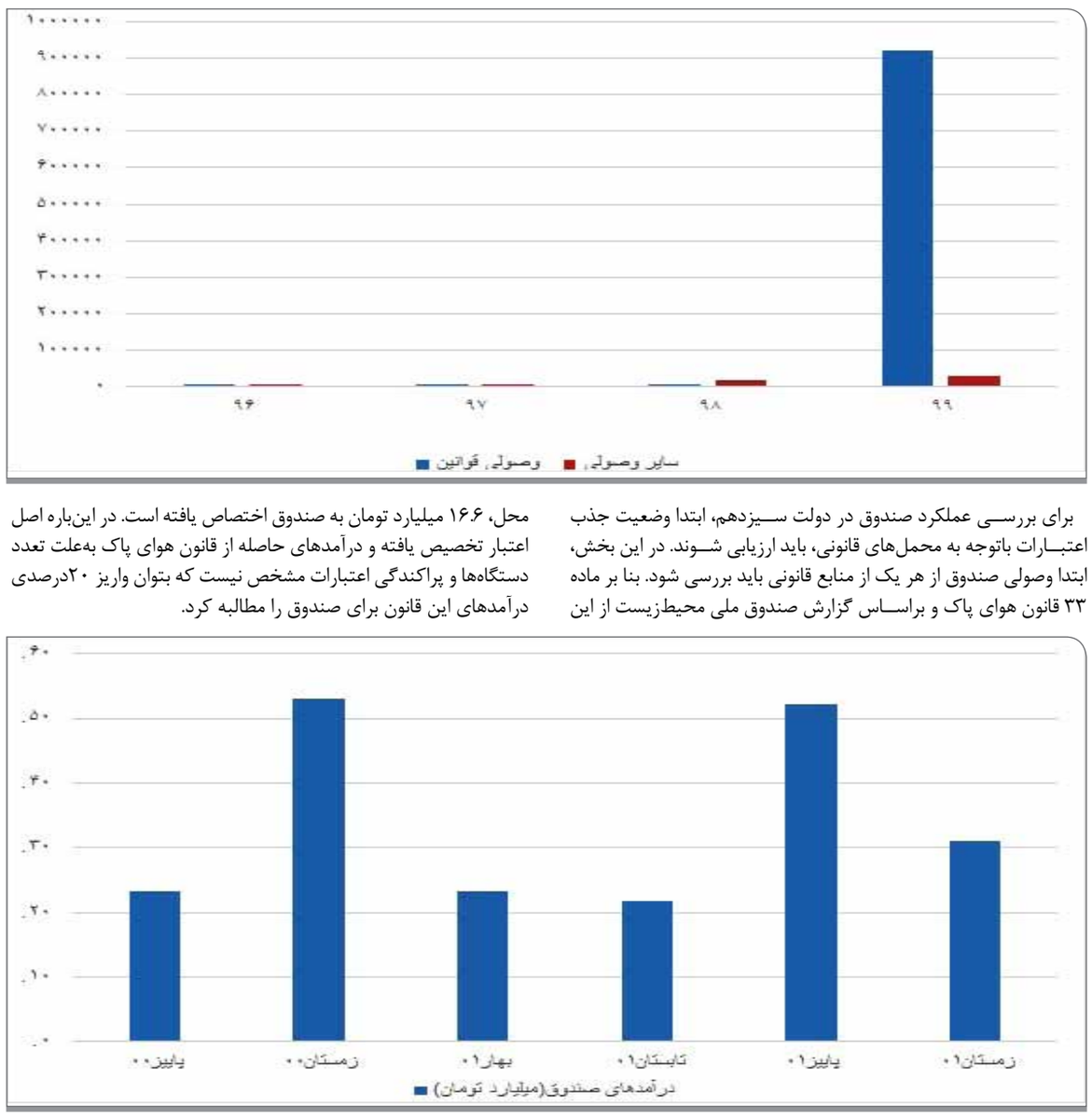
باتوجه به گذشت ۵ سال از تصویب آیین‌نامه قانون حفاظت، مدیریت و احیای تالاب‌های کشور، عدم‌وصولی صندوق از این محل، باید موردبررسی دقیق‌تر دستگاه‌های نظارتی قرار گیرد و در صورت وجود نقص قانون و آیین‌نامه، اصلاحیه انجام و با ترک فعل‌های احتمالی، برخورد شود.

مطابق گزارش این صندوق، از محل درآمد ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها در سال گذشته، مبلغ ۳۱.۹ میلیارد تومان اعتبار به صندوق ملی محیط‌زیست اختصاص یافته است. مشکلی که در این میان وجود دارد، این است که درآمد واصله مطابق آیین‌نامه باید در همان صنعت هزینه شود که تفکیک و هزینه‌کرد این مسئله تقریبا ناممکن است.

بنا بر گزارش صندوق ملی محیط‌زیست، در ۲ سال ابتدایی دولت سیزدهم، از مجموع اعتبارات وصولی این محل، ۳.۸۶ میلیارد تومان به ۳ پروژه مرتبط با بازیافت پسماند انتقال یافته است. علت این اختلاف بین منابع وصولی و هزینه‌کرد، به‌علت پیگیری دستگاه‌های نظارتی برای اجرای دقیق آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها اعلام شده است. بنابراین، لزوم اصلاح این آیین‌نامه باید با قید فوریت در دستور بررسی قرار بگیرد. همچنین، وضع قوانین مغایر با این آیین‌نامه ناهماهنگی در اجرا را پدیده آورده است.

برای بررسی عملکرد صندوق در دولت سیزدهم، ابتدا وضعیت جذب اعتبارات باتوجه به محمل‌های قانونی، باید ارزیابی شوند. در این بخش، ابتدا وصولی صندوق از هر یک از منابع قانونی باید بررسی شود. بنا بر ماده ۳۳ قانون هوای پاک و براساس گزارش صندوق ملی محیط‌زیست از این محل، ۱۶.۶ میلیارد تومان به صندوق اختصاص یافته است. در این‌باره اصل اعتبار تخصیص یافته و درآمدهای حاصله از قانون هوای پاک به‌علت تعدد دستگاه‌ها و پراکندگی اعتبارات مشخص نیست که بتوان واریز ۲۰درصدی درآمدهای این قانون برای صندوق را مطالبه کرد.

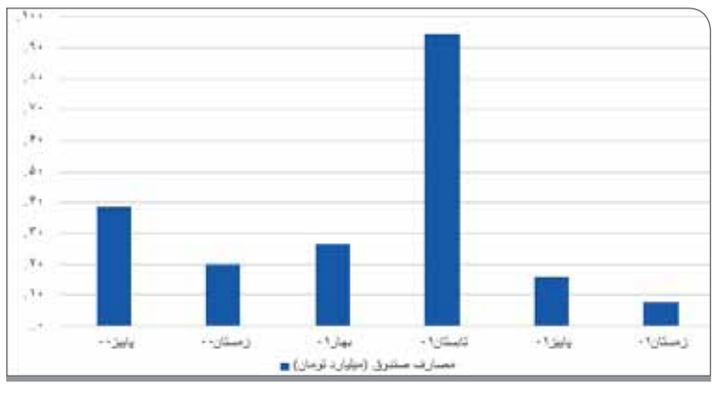
افزایش پرداختی‌ها

منابع واریزی به صندوق ملی محیط‌زیست از محل بندهای قانونی فوق بالغ بر ۹۲۲.۶۶۸ میلیارد تومان بوده است. صندوق تا به امروز ۱۵۶ پروژه با اعتبار بالغ بر هزار و ۵۴۷ میلیارد تومان برای دریافت تسهیلات به بانک عامل معرفی کرده است. شایان ذکر است، فاصله قابل‌توجهی میان پروژه‌های معرفی‌شده به بانک عامل برای دریافت تسهیلات با تسهیلات دریافت‌شده وجود دارد.

این صندوق تاکنون نتوانسته است سرعت لازم را در تخصیص بهنگام منابع اعمال کند. همچنین، عدم‌مشاهده نتیجه عوارض اخذشده از یک منشأ آلاینده در راستای کاهش آلاینده‌های پیرامون محل آن یا در محدوده استانی آن، سبب می‌شود نتایج و آثار اقدامات صندوق در جامعه پرداخت‌کننده عوارض دیده نشود. بنابراین به‌طورقطع هزینه‌کرد استانی عوارض آلاینده اخذشده می‌تواند انگیزه کافی را در صنایع آلاینده و مدیران استانی برای همکاری بیشتر با صندوق ملی محیط‌زیست در پی داشته باشد.

بخشی از درآمد صندوق ملی محیط‌زیست از کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی داخلی حاصل می‌شود و این درآمدها صرف برنامه‌های حفاظت محیط‌زیست در استان‌ها می‌شود. همچنین، مطابق اساسنامه صندوق ملی محیط‌زیست، کمک‌ها و هدایای بین‌المللی به‌عنوان بخشی از منابع درآمدی صندوق پیش‌بینی شده است. در این راستا و در اجرای تفاهمنامه مشترک با کشور چین به‌منظور مقابله با تغییرات اقلیمی و تامین تجهیزات استفاده از انرژی خورشیدی در مناطق و زیستگاه‌ها به‌عنوان انرژی پاک، ۵۲۶ مولد برق خورشیدی در سال ۱۴۰۰ تامین و در سطح پاسگاه‌های محیط‌زیست ایران نصب و راه‌اندازی شده است.

عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با صمت:

فاصله میان «نرخ رشد» اعلامی مراجع رسمی مشکل‌ساز می‌شود

امیرعباس آذرم‌وند: یک عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی می‌گوید: «کسی نمی‌تواند باتوجه به ارقام رسمی به یک تصویر مشخص از واقعیات موجود دست پیدا کند، زیرا مشخص نیست کدام یک از شاخص‌ها درست هستند و باید به این نکته هم توجه کنید که ۲.۸ درصد اختلاف آمار رشد اقتصادی اعلامی بانک مرکزی و مرکز آمار، خودش معادل رشد اقتصادی یک سال اقتصاد ایران و بسیاری از کشورهای جهان است. این وضعیت تنها به هرج‌ومرج و بی‌اعتمادی گسترده‌تر عمومی دامن زده است. در واقع آمارهای رسمی بیش از اینکه واقعیات فعلی کشورمان را بیان کنند، دو واقعیت متفاوت و دو وضعیت متناقض را گزارش می‌کنند.»

وحید شقاقی، کارشناس حوزه اقتصاد کلان تصریح می‌کند: «بحران آب دو سالی است شدتی بی‌سابقه پیدا کرده و من افت تولید در بخش کشاورزی را در ارتباط مستقیم با این مسئله می‌دانم. بحران آب اکنون گریبان بخش کشاورزی را گرفته و به‌نظر می‌رسد ادامه بی‌توجهی به آن دامنه بحران را گسترده‌تر خواهد کرد. فراموش نکنیم امسال یک ماه از زمستان هم گذشته، اما هنوز برف در سرزمین ایران نباریده و خشکسالی فعلی جلوه دیگری است از بی‌آبی بزرگی که در آینده می‌تواند حیات در ایران را دچار چالش کند.»

آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد است.

این روزها بانک مرکزی گزارش خود از رشد اقتصادی نیمه اول امسال را منتشر کرده است. تحلیل شما از این گزارش چیست؟

به‌نظر من موضوع مهمی که در اینجا وجود دارد، فاصله و در واقع یک شکاف بسیار بزرگ و محیرالعقول میان رقمی است که بانک مرکزی از رشد اقتصادی منتشر کرده با رقمی که مرکز آمار ایران از این شاخص گزارش داده است. اینکه دو مرجع به ارقام متفاوتی درباره نرخ رشد اقتصادی یا تورم برسند به خودی خود عجیب نیست، اما هنگامی که فاصله میان دو نرخ اعلام‌شده چنین بزرگ می‌شود، اتفاق بسیار بدی افتاده است.

در حالی که بانک مرکزی نرخ رشد اقتصادی ۶ ماه نخست را ۴.۷ درصد اعلام کرده، مرکز آمار ایران رقم این شاخص را ۷.۵ درصد اعلام کرده است؛ به‌زبان ساده‌تر میان نرخ رشدی که مرکز آمار و بانک مرکزی برای تولید ناخالص داخلی نیمه نخست امسال اعلام کردند شکاف ۲.۸ واحد درصدی وجود دارد. در واقع نرخی که مرکز آمار اعلام کرده ۵۰ درصد بیشتر از رقمی است که بانک مرکزی از تولید ناخالص داخلی داشته است.

هدف اصلی از ارائه آمارهای رسمی دادن یک ذهنیت منطقی و پیش‌بینی‌پذیر کردن آینده است، اما چنانچه میان ارقام اعلامی مراجع رسمی آماری، این دره بزرگ ایجاد شود، همه چیز به ضد خودش تبدیل می‌شود. مانند این می‌ماند که متقاضی یک کالا در زمان خرید درخواست تخفیف کند و به‌جای اینکه ۵ یا ۱۰ درصد تخفیف بخواهد، خواهان کاهش ۷۰ درصدی قیمت شود. این فرد دیگر خواهان تخفیف نیست، بلکه می‌خواهد کالا را تنها صاحب شود. این اختلاف فاحش میان ارقام مرکز آمار و بانک مرکزی هم چنین حالتی دارد.

درباره نرخ تورم هم به‌نظر می‌رسد ارقام بانک مرکزی ۱۰ تا ۱۲ درصد بیش از برآوردهای مرکز آمار باشد. درست است؟

دقیقا به نکته درستی اشاره کردید، زیرا در شاخص تورم هم این شکاف آماری وجود دارد و ناراحت‌کننده این است که مهم‌ترین متغیرهای یک اقتصاد نرخ رشد و نرخ تورم هستند که میان دو مرجع رسمی اعلام آمار کشورمان هیچ توافقی درباره آمارهای مربوط به آنها وجود ندارد؛ به این دلیل که سایر متغیرها خودشان علت هستند، اما این دو شاخص معلول کل وضعیت اقتصاد و نحوه کارکرد آن در یک دوره معین در زمینه ثبات قیمت‌ها و تولید هستند.

این دو شاخص در اقتصاد کارآیی مشابهی با علائم اصلی حیاتی مانند دمای بدن، ضربان قلب و فشار خون دارند. اگر در اورژانس بیمارستان حضور پیدا کنید، مشاهده می‌کنید که پزشکان هر بیماری که می‌آید ابتدا وضعیت این شاخص‌ها را در بدنش می‌سنجند و سپس درمان را شروع می‌کنند.

در اقتصاد هم بدون داشتن یک تصویر عقلایی، خردورزانه و واقعی از نرخ رشد و تورم نمی‌توان به راهکار مناسب برای حل مشکلات دست پیدا کرد.

این وضعیتی که پیش آمده، فکر می‌کنید چه مزیتی برای انتشار گزارش وضعیت شاخص‌های مهم اقتصادی می‌توان در نظر گرفت؟

من فکر می‌کنم این رویه نه‌تنها سودی ندارد که مشکل‌ساز شده است. کسی نمی‌تواند باتوجه به ارقام رسمی به یک تصویر مشخص از واقعیات موجود دست پیدا کند، زیرا مشخص نیست کدام یک از شاخص‌ها درست هستند و باید به این نکته هم توجه کنید که ۲.۸ درصد اختلاف آمار رشد اقتصادی اعلامی بانک مرکزی و مرکز آمار، خودش معادل رشد اقتصادی یک سال اقتصاد ایران و بسیاری از کشورهای جهان است. این وضعیت تنها به هرج‌ومرج و بی‌اعتمادی گسترده‌تر عمومی دامن زده است. در واقع آمارهای رسمی بیش از اینکه واقعیات فعلی کشورمان را بیان کنند، دو واقعیت متفاوت و دو وضعیت متناقض را گزارش می‌کنند. نخستین مسئله در شرایط فعلی رفع این مشکل است و دولت نیز می‌تواند به‌راحتی اقدامات لازم انجام دهد. معاون اول رئیسی، وظیفه فرماندهی تیم اقتصادی را دارد و می‌تواند با یکی دو جلسه به این وضعیت خاتمه دهد.

جدا از این اختلاف، چه نکات دیگری در این گزارش‌ها مهم هستند؟

من فکر می‌کنم یک نکته مشترک میان گزارش دو مرجع رسمی کشور رکود و کاهش ابعاد بخش کشاورزی در کشور ما است. هرچند بخش کشاورزی سهمی سنگین در اقتصاد ندارد، اما چون به تامین غذای موردنیاز کشور و همچنین مسئله محیط زیست وابسته است، اهمیت آن را نباید کمتر از بخش‌هایی چون صنعت در نظر گرفت.

به‌نظر می‌رسد در دو فصل بهار و تابستان ۱۴۰۲ این بخش رشد منفی داشته و این خلاف روندی است که بخش کشاورزی در طول دهه ۹۰ پیمود. در آن دهه باوجود اینکه به‌دلیل شدت تحریم‌ها، میانگین رشد سالانه به صفر درصد کاهش یافت، نرخ رشد بخش کشاورزی بیش از ۴ درصد بوده است؛ نرخی بسیار بیشتر از رشد دیگر بخش‌های کشور در دهه ۹۰. اینکه از سال ۱۴۰۱ رشد بخش کشاورزی منفی شده و هر فصل از ابعاد اقتصاد این بخش کاسته می‌شود، جای تامل بسیاری دارد.

چه عاملی تولید کشاورزی را کاهشی کرده است؟

بحران آب دو سالی است شدتی بی‌سابقه پیدا کرده و من افت تولید در بخش کشاورزی را در ارتباط مستقیم با این مسئله می‌دانم. بحران آب اکنون گریبان بخش کشاورزی را گرفته و به‌نظر می‌رسد ادامه بی‌توجهی به آن دامنه بحران را گسترده‌تر خواهد کرد. فراموش نکنیم امسال یک ماه از زمستان هم گذشته، اما هنوز برف در سرزمین ایران نباریده و خشکسالی فعلی جلوه دیگری است از بی‌آبی بزرگی که در آینده می‌تواند حیات در ایران را دچار چالش کند.

منفی شدن تولید بخش کشاورزی پیش از هر چیز بیانگر این است که ناترازی آب در کشور ما افزایش یافته و رشدهای منفی این بخش در صورت بی‌توجهی به این ناترازی حیاتی، می‌تواند استمرار داشته باشد و تا جایی ادامه یابد که حتی زندگی در بخش مهمی از سرزمین‌مان ناممکن شود.

درباره کیفیت رشد اقتصادی ۱۴۰۲ چه تحلیلی دارید؟

به نکته مهمی اشاره کرده‌اید. اگر به گزارش بانک مرکزی و مرکز آمار نگاه کنیم متوجه می‌شویم سهم نفت در رشد اقتصادی کشور بسیار زیاد بوده است. این مسئله هم در بهار و هم در تابستان امسال مشهود است. مرکز آمار ایران برای نیمه نخست امسال برآورد کرده که نفت رشدی ۲۳.۷ درصدی داشته و در طرف دیگر بانک مرکزی رشد این بخش در ۶ ماه نخست ۱۴۰۲ را ۱۷.۱ درصد محاسبه کرده است. به همین دلیل می‌توانیم ادعا کنیم «طلای سیاه» پیشران رشد تولید ناخالص داخلی ایران در سال جاری بوده است.

اینکه رشد فعلی با هر رقمی به‌واسطه افزایش تولید و فروش نفت بوده، در هر حال نشان‌دهنده کیفیت پایین رشد جاری است. همان‌طور که می‌دانید ما نمی‌توانیم رشد حاصل از فروش و تولید نفت را رشدی درون‌زا، پایدار و باکیفیت بدانیم. هرچند در هر حال دولت از این محل درآمدهایی به‌دست می‌آورد که به تسهیل واردات منجر می‌شود.

نقش بخش خدمات در رشد اقتصاد مثبت بوده یا منفی؟

در گزارش مرکز آمار ریز جزئیات بخش خدمات منتشر شده است. در بخش خدمات زیرگروه‌هایی وجود دارند که به رشدی پایدار و مثبت منجر می‌شوند و همچنین زیرمجموعه‌هایی مانند بخش نفت که هرچند بر نرخ رشد تولید ناخالص داخلی تاثیر دارند، اما رشدی بی‌کیفیت، نامولد و ناپایدار را به‌دنبال دارند که همین بی‌کیفیت بودن باعث می‌شود رشد حاصل‌شده به افزایش اشتغال و بهبود رفاه عمومی نینجامد.

در بررسی گزارش مرکز آمار ایران مشخص می‌شود پیشتاز رشد چشمگیر بخش خدمات، زیرگروه واسطه‌گری‌های مالی بوده، نه هتل و رستوران یا انبارداری و ارتباطات. بخش نامولد در زیرگروه خدمات موجب بالا رفتن نرخ رشد سال جاری شده و این امر می‌تواند نگرانی‌های بیشتری را رقم بزند.

پس اگر بخواهیم برای رشد حاصل‌شده در سال جاری ویژگی‌هایی قائل شویم، اتکای آن به نفت و واسطه‌گری مالی در کنار بی‌کیفیت و ناپایدار بودن، مهم‌ترین شاخص‌های آن هستند.

چشم‌انداز اقتصاد کشور را چگونه می‌بینید؟

من محاسباتی در این زمینه انجام دادم. اگر مبنا را ارقامی بگذاریم که مرکز آمار ایران اعلام کرده، تا پایان سال جاری نرخ رشد تولید ناخالص کشورمان حدود ۶ تا ۶.۵ درصد خواهد بود؛ هرچند همان‌طور که گفتم این نرخ رشد بی‌کیفیت و نامولد است و نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم در پایان سال منجر به کاهش ضریب جینی یا نرخ بیکاری شود.

برای سال آینده چه فکر می‌کنید؟

چنانچه مسئله برجام به‌طور کامل از دستور کار طرفین خارج شود و تحریم‌های موجود به‌عنوان یک واقعیت پذیرفته‌شده باقی بمانند، نباید تردید کنیم که اثرات آن به‌سرعت هم در قالب افزایش تورم و هم کاهش رشد اقتصادی کشورمان هویدا خواهد شد. ضمن اینکه باید به این نکته هم توجه کنیم که چنانچه تحریم‌ها رفع نشوند و توافقی شکل نگیرد که بتواند اختلافات جمهوری اسلامی و غرب را کاهش دهد، باید منتظر فشارهای بیشتر باشیم.

در یک سال گذشته دولت جو بایدن، به‌دلیل جنگ اوکراین یا هر دلیل دیگری که کارشناسان روابط خارجی به آن می‌پردازند، این زمینه را برای تهران فراهم کرد که تا ۵ برابر بیش از دوره دونالد ترامپ نفت بفروشد.

چنین رویکردی به‌شدت در افزایش درآمدهای کشور موثر بود. اگر برجام احیا نشود و توافقی برای رفع تحریم‌ها صورت نگیرد، لزوما به‌معنای حفظ وضع فعلی نیست و می‌تواند دوباره منجر به تشدید تحریم‌ها و کاهش چشمگیر فروش نفت کشورمان شود. طبیعتا اگر این بار هم فشارها تشدید شود، مانند دفعات گذشته دوباره رشد اقتصادی می‌تواند منفی شود و تورم رکوردهای جدیدی را ثبت کند. ضمن اینکه درباره ایالات متحده این نکته را هم باید در نظر داشت که در آبان سال ۱۴۰۳ انتخابات ریاست‌جمهوری این کشور برگزار خواهد شد. برآوردهای موثقی احتمال پیروزی دونالد ترامپ یا یک رئیس‌جمهوری دست‌راستی از حزب جمهوری‌خواه را بسیار زیاد می‌داند.

همان‌طور که می‌دانید جناح راست و حزب جمهوری‌خواه امریکا از گذشته با جمهوری اسلامی رفتار سخت و خصمانه داشته و هم‌اکنون هم در تبلیغات انتخاباتی نامزدهای مختلف این حزب بحث فشار بیشتر به ایران زیاد شنیده می‌شود. برهمین اساس من فکر می‌کنم بازگشت احتمالی جمهوری‌خواهان می‌تواند به فشار بیشتر بر اقتصاد کشورمان منجر شود که بدون‌تردید همه شاخص‌های کلان، از جمله نرخ تورم را هم دستخوش تغییراتی می‌کند.

با این وصف چه رقمی برای نرخ رشد اقتصادی کشور معقول است؟

اگر خوشبینانه نگاه کنیم، رشدی ۲.۵ تا ۳ درصدی در ۱۴۰۳ تجربه خواهد شد. در واقع نرخ رشد به میانگین رشد ۵۰ ساله کشورمان می‌رسد؛ البته کمی کمتر از آن. در صورتی که جمهوری‌خواهان و نیروهای دست‌راستی بتوانند پیروز کارزار انتخاباتی شوند و به کاخ سفید راه یابند یا اینکه تکانه و شوکی منفی در بازار جهانی نفت رخ دهد، نرخ رشد کشورمان به کمتر از یک درصد خواهد رسید. هرچه این فشارها بیشتر باشد، نرخ رشد کمتر و حتی منفی خواهد شد.

به این ترتیب می‌توان گفت ما در شرایط آرامش قبل از توفان هستیم؟

در واقع چنین است و سال آینده می‌تواند سالی پرالتهاب باشد.

مدیرعامل فولاد هرمزگان در جلسه اختتامیه ارزیابی تعالی سازمانی مطرح کرد:

درخشش فولاد هرمزگان در سطح ملی و بین‌المللی با نهادینه شدن فرهنگ سازمانی

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان گفت: طی دو سال اخیر با تغییراتی که در رویکردهای سازمانی فولاد هرمزگان ایجاد شد، شاهد درخشش شرکت در سطح ملی و بین‌المللی بودیم و توانستیم پروژه‌های بزرگی را آغاز کنیم که با اجرای طرح نورد، شاهد خروج شرکت از تک‌محصولی و ایجاد ارزش‌افزوده خواهیم بود.

به گزارش روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان، عطاالله معروفخانی در جلسه اختتامیه ارزیابی بیست و یکمین جایزه ملی تعالی سازمانی، بیان کرد: کارکنان سختکوش فولاد هرمزگان با تلاش‌های شبانه‌روزی خود باعث درخشش شرکت در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی شدند. طی دو سال اخیر شاهد تغییرات اساسی ازجمله برخی رویکردها و نهادینه شدن فرهنگ سازمانی و سیاست‌ها در فولاد هرمزگان و ادامه حرکت در مسیر تعالی بودیم.

وی افزود: دگرگونی‌هایی که در سیاست‌گذاری‌ها اتفاق

افتاد و فرهنگ سازمانی پیاده شده در همه ابعاد شرکت، مبین ایجاد تحول در فولاد هرمزگان بوده و از جمله نتایج آن می‌توان به ثبت رکوردهای متعدد روزانه، ماهیانه و سالیانه اشاره کرد. همچنین طرح‌های توسعه‌ای شرکت پس از ۱۰ سال به مرحله اجرا رسیدند. در حالی که پیش از این، هیچ طرح توسعه‌ای در شرکت آغاز نشده بود.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با اشاره به طرح‌های توسعه‌ای مهم، خاطرنشان کرد: هم‌اکنون به‌طور شبانه‌روزی طرح‌های توسعه‌ای در فولاد هرمزگان در حال انجام است. امیدوار هستیم طی یکی دو ماه آینده با کلنگ‌زنی طرح بزرگ نورد، فولاد هرمزگان پس از سال‌ها از تک‌محصولی رهایی پیدا کند.

همچنین با بهره‌برداری از سه مگامدول یک میلیون و ۷۲۰ هزار تنی احیا مستقیم، با احتساب ظرفیت کنونی، ظرفیت واحدهای احیا مستقیم شرکت به حدود ۷میلیون تن خواهد رسید و به یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان آهن اسفنجی تبدیل خواهیم شد. در همین حال طی سال‌های آینده شاهد بهره‌برداری از طرح افزایش ظرفیت واحد فولادسازی از ۱,۵ میلیون تن به ۳,۲ میلیون تن خواهیم بود. به طور حتم با اجرای طرح‌های توسعه‌ای، شادابی بیشتری میان کارکنان ایجاد می‌شود.

معروفخانی با اشاره به خوشنامی برند فولاد هرمزگان در سطح استان و کشور تصریح کرد: با تمهیداتی که اندیشیدیم، اکنون برند فولاد هرمزگان در سطح استان و کشور به عنوان یک شرکت فولادی نمونه مطرح شده و در همه عرصه‌ها پیشتاز است. همه مسئولان استانی به عملکرد درخشان این شرکت در صنعت فولاد در همه ابعاد اذعان دارند.

وی در پایان ضمن تقدیر از حضور تیم ارزیابی تعالی سازمانی در فولاد هرمزگان، عنوان کرد: همه مدیران و معاونان فولاد هرمزگان صادقانه در خدمت تیم ارزیابی تعالی سازمانی بودند و همه موارد درخواست شده در خصوص فرایندها و استراتژی‌ها در اختیار آن‌ها قرار گرفت. قطعا با برنامه‌هایی که تعریف خواهد شد، همه سازمان برای ادامه حرکت در مسیر تعالی سازمانی تلاش خواهند کرد. امیدوار هستیم گزارش پایانی تیم ارزیابی به صورت منصفانه و منطبق با واقعیت سازمان تنظیم شود و بتوانیم باز هم شاهد درخشش فولاد هرمزگان در جشنواره تعالی سازمانی با کسب تندیس باشیم.

کاربرد فناوری، راندمان تولید کشاورزی را افزایش می‌دهد

خودکفایی با توان دانش‌بنیان‌ها

خودکفایی در برخی محصولات استراتژیک کشاورزی و دامی به‌عنوان یک عامل مهم در حفظ امنیت غذایی به‌شمار می‌آید و به‌عنوان مسئله درجه یک روی میز تمام کشورها قرار گرفته است. متاسفانه چالش خودکفایی در بحث علوفه دامی، موضوعی است که چندسالی کشور را درگیر کرده است. پایگاه خبری کشاورزی و صنایع غذایی ایران، در این‌باره نوشت، بررسی‌های انجام‌گرفته نشان می‌دهد، تداوم برخی از این چالش‌ها ناشی از ایرادهای مدیریتی و عدم‌اهتمام جدی به مقوله خودکفایی در محصولات راهبردی کشاورزی است که خود را در نفوذ پایین دانش و فناوری در کشاورزی و به‌تبع آن، بهره‌وری پایین تولیدات کشاورزی نشان می‌دهد. فناوران در بسیاری از کشورها راهکارهای ارزشمندی در توسعه امنیت غذایی ارائه داده‌اند؛ اما در ایران آن روند بکارگیری دانش‌بنیان‌ها در کشاورزی که منجر به توسعه امنیت غذایی می‌شود با وجود شمار زیادی از فناوران فعال دیده نشده و به‌رغم این، فرصت‌های استفاده‌نشده فراوانی در بخش کشاورزی وجود دارد که در صورت بهره‌برداری از آنها، می‌توان شاهد تحولات شگرف و جهش دانش‌بنیان در این بخش بود. صمت در این گزارش به اهمیت کاربرد دستاوردهای فناوری در امنیت غذایی در کشور پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

زراعت علوفه دامی در کشور بهینه نیست

عبدالرحمن امینی، استاد دانشگاه و دکترای خوراک دام در گفت‌وگو با صمت گفت: ایران در تامین نهاده‌های دامی، وابستگی ۸۰ درصدی به واردات دارد، بی‌شک کاربرد دانش و فناوری در بخش تولیدات این نهاده‌ها، تاثیر بسزایی در کاهش وابستگی صنعت دام و طیور و نهاده‌های وارداتی خواهد داشت. گفتنی است، کاربرد فناوری راندمان تولید را افزایش می‌دهد و منجر به استفاده از جیره‌های مناسب‌تری می‌شود. بنابراین، توجه بیشتر به دانش‌بنیان‌ها در این بخش باعث کاهش استفاده از نهاده‌های وارداتی در صنعت دام و طیور می‌شود.

وی افزود: واقعیت این است که زراعت علوفه دامی در کشور بهینه و کارآمد نیست، به‌همین‌دلیل فعالیت دانش‌بنیان‌ها در بخش زراعت علوفه دامی یک ضرورت به‌حساب می‌آید. برای مثال، باوجود اینکه ایران جزو نخستین کشورها در زمره کاشت یونجه بوده است، امروز یونجه‌های مرغوبی کاشت نمی‌شود و میزان پروتئین موجود در یونجه ایرانی ۱۵ تا ۱۶ درصد است که در نهایت میزان پروتئینی که می‌توان از یونجه بگیریم، به ۱۴درصد می‌رسد. دلیل این نامرغوبی نسبت به کشورهای اروپایی و امریکا، زراعت اشتباه و فروش غیراصولی آن است. به‌گفته این کارشناس، اگر یونجه از پروتئین خام بیشتری برخوردار بود، نیاز کمتری به مصرف کنجاله برای گاوهای شیری داشتیم. برای مثال، اگر این میزان پروتئین خام در یونجه کشورمان به ۲۰ درصد برسد، در نهایت مجبور به استفاده ۷ درصد از کنجاله خام خواهیم بود.

وی گفت: بیشترین میزان واردات نهاده‌های دامی مربوط به کنجاله سویا، ذرت و جو است و هر ساله نزدیک به ۲۰ میلیون تن از این نهاده‌ها وارد می‌کنیم. حال اگر نهاده‌هایی را که در داخل کشور تولید می‌شوند، به روش‌های بهینه‌سازی تولید کنیم، بی‌شک نیاز ما را به واردات کم می‌کند و ورود دانش در بخش زراعت تاثیر زیادی بر تولید خواهد داشت.

▣ پسماند میوه و سبزیجات، خوراکی برای دام

امینی بااشاره به استفاده از پسماندهای کشاورزی نظیر تفاله‌های میوه که از کارخانه‌های آبمیوه‌سازی خارج می‌شوند، گفت: تفاله و پوست میوه‌ها و پسماندهای سبزیجات را می‌توان با روش‌های علمی و فناورانه وارد چرخه نهاده‌های دامی کرد. از آنجایی که محصولات کشاورزی متنوعی در کشور تولید می‌شود، می‌توان از پسماندهای آن که خروجی کارخانجات هستند، در تامین نهاده‌های دامی استفاده کرد. برای مثال، می‌توانیم با روش‌های فناورانه از پسماند کارخانجات قند و آبمیوه‌گیری که کمک زیادی به تامین غذای دام و طیور می‌کنند، نهایت استفاده را ببریم. در واقع، خشک کردن و فرآوری و نگهداری آن، علم و فناوری می‌طلبد تا به خوراک دام و طیور تبدیل شود. وی درباره توان فناوری کشور به‌منظور افزایش نهاده‌های دامی گفت: بی‌شک علم و توان فناوری کافی برای افزایش نهاده‌های داخلی داریم، اما به این معنی نیست که نیاز کشور به واردات را کم می‌کند. کشور از نظر متخصصان غنی است و مهارت کافی در تامین خوراک دام و طیور داریم. گفتنی است، امکانات علمی و فنی کافی در افزایش کمیت خوراک دام وجود دارد و تنها نیازمند توجه بیشتری هستیم. اگر رانت برخی شرکت‌هایی که نهاده‌های دامی وارد می‌کنند، حذف شود، می‌توانیم در مسیر خودکفایی خوراک دام و طیور قرار بگیریم. در واقع، برخی شرکت‌ها از واردات این نهاده‌ها سود زیادی می‌برند و اگر جلو رانت آنها گرفته شود، درصد زیادی از وابستگی کشور کم می‌شود.

وی گفت: در بحث کیفیت مشکلی نداریم و معضل اصلی در صنعت دام و طیور وابستگی به خارج در تامین نهاده‌ها است و مشکل اصلی دیگر، نبود کنترل در بازار است؛ اگر هر فرد روستایی یا عشایری که در سیستم تامین خوراک دام فعالیت می‌کند، بتواند بازار خود را پیدا کند و دست مافیا کوتاه شود؛ شاهد تولید بیشتری خواهیم بود. بنابراین، مشکل اصلی نبود کنترل بازار است که چالش‌برانگیز شده است. امینی درباره کیفیت کنسانتره‌های تولیدشده در کارخانجات داخلی گفت: بخش زیادی از کنسانتره موردنیاز صنعت دام و طیور در کارخانجات خوراک دام و طیور تولید می‌شوند که تحت‌نظارت جدی سازمان دامپزشکی هستند. تولید خوراک مضر به‌ندرت در کشور اتفاق می‌افتد، همچنین گوشت قرمز تولید بخش روستایی و عشایری در کشور از مرغوبیت بالایی برخوردار است و معضل جدی درباره تولید خوراک ناسالم وجود ندارد. شاید کمتر از ۰٫۵درصد خوراک دام و طیور در کشور حاوی مواد غذایی باشد که درصدی از آلودگی‌ها را در بر داشته باشد.

به‌گفته امینی، تناقضی که با اتحادیه اروپا داریم، این است که استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها از سال ۲۰۰۶ برای دام و طیور ممنوع شده، اما هنوز در کشور ما استفاده می‌شود که در ۱۰ سال اخیر این میزان کمتر نیز شده است.

> زراعت علوفه دامی در کشور بهینه و کارآمد نیست، به‌همین‌دلیل فعالیت دانش‌بنیان‌ها در بخش زراعت علوفه دامی، یک ضرورت به‌حساب می‌آید

لزوم دانش‌بنیان شدن صنعت کشاورزی

محمد شفیع‌ملک‌زاده، مدیر اجرایی اتاق اصناف کشاورزی ایران در گفت‌وگو با صمت گفت: امنیت غذایی یکی از اصلی‌ترین شرایط تحقق امنیت ملی و یکی از کارکردهای مهم بخش کشاورزی است. در حقیقت، سنجش امنیت غذایی و شناسایی تاثیر توسعه کشاورزی بر آن برای سیاست‌گذاری بهتر در زمینه غذا اهمیت دارد. باتوجه به اهمیت صنعت کشاورزی و شرایط فعلی این صنعت، بهتر است از پرداختن به شعارها پرهیز کنیم و در تلاش برای اجرای آن در بستر عملیاتی باشیم. شاید بیش از هر زمان دیگری نیاز باشد که دانش‌بنیان‌ها در صنعت کشاورزی فعالیت‌های گسترده‌تری را به‌ثمر برسانند. طبق آمار، ۸ هزار شرکت دانش‌بنیان در کشور فعال هستند و می‌توان با برنامه‌ریزی، این شرکت‌ها را بیش از گذشته در صنعت کشاورزی سهیم کرد. حتی آن دسته از دانش‌بنیان‌هایی که به‌طورمستقیم در عرصه کشاورزی فعال نیستند، اما دستاوردشان منجر به افزایش بهره‌وری و میزان محصولات می‌شود، به‌کار گرفته شوند. وی افزود: در اغلب کشورهای دنیا، کاربرد فناوری در صنعت کشاورزی ثابت شده و عباراتی نظیر کشاورزی مدرن به‌وجود آمده است. معضل اساسی در کشور، سنتی بودن این صنعت است. از آنجایی که ۸۰ درصد زمین‌های کشاورزی در کشور به‌صورت خرده‌مالکی اداره می‌شوند، نمی‌توان انتظار داشت که فناوری رسوخ پیدا کند و ما هم طبق اصول کشاورزی مدرن، این صنعت را اداره کنیم. اداره کشاورزی در قالب سنتی راه را بر دانش‌بنیان‌ها می‌بندد و فعالیت‌های دانش‌بنیان اثر کمتری در صنعت کشاورزی دارند. در گام نخست، باید نوع اداره زمین‌های کشاورزی به‌سمت مدرن شدن برود تا زمینه برای به‌کار بردن ابزارهای پیشرفته بیش از پیش فراهم شود.

شفیع ملک‌زاده گفت: گام نخست، ایجاد زمین‌های یکپارچه است که شرایط را برای رفتن به‌سمت کشاورزی مدرن باز می‌کند. برای توسعه بکارگیری دستاوردهای دانش‌بنیانی در صنعت کشاورزی، باید کشاورزان آموزش لازم را در این زمینه ببینند تا مجاب شوند که کشاورزی مدرن مفیدتر از روش‌های سنتی است. البته درصد کمی از کشاورزان، نسبت به مدرنیته کردن روش‌ها دافعه دارند. آنها توان مالی کمی برای بکارگیری ابزارهای فناورانه ندارند، اما در کل کشاورز باید مطمئن باشد که کاربرد فناوری در صنعت کشاورزی می‌تواند برایش سودآور باشد. چنین نگرشی، نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش است. بهترین ظرفیت برای نیل به این هدف، فعالیت تشکل‌ها و اتاق اصناف کشاورزی است که می‌تواند آموزش‌های لازم را به آنها ارائه بدهد.

به‌گفته وی، یکی از اساسی‌ترین مشکلات بخش کشاورزی، کمبود منابع آب است و ما امروز با بحران آب مواجهیم. در این زمینه لازم است که از فناوری‌های روز و دستاوردهای دانش‌بنیان‌ها استفاده کنیم و باید بتوانیم، هم مصرف آب را کاهش دهیم و هم به‌صورت بهینه از آن استفاده کنیم. همچنین، باید از روش‌های آبیاری نوین بهره ببریم تا صنعت کشاورزی پایداری خود را حفظ کند. امروزه روش‌های نوینی پدید آمده است که حتی کمتر از آبیاری‌های قطره‌ای در زمین‌های کشاورزی آب مصرف شود و شاید پیگیری این روش‌ها، شرایط کشور را از بحران نجات دهد.

مدیر اجرایی اتاق اصناف کشاورزی ایران گفت: موضوع دیگر، مسائل فنی است که موجب افزایش بهره‌وری می‌شود. متاسفانه یکی از مشکلاتی که در صنعت کشاورزی با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم، این است که بهره‌وری و عملکرد بسیار پایینی داریم و نمی‌توانیم حداکثر استفاده را از منابع‌طبیعی داشته باشیم. به‌همین‌دلیل، افزایش بهره‌وری مستلزم این است که از توان دانش‌بنیان‌ها در راستای ایجاد ارزش‌افزوده استفاده کنیم.

وی گفت: حضور دانش‌بنیان‌ها در بخش‌هایی نظیر تولید سموم زیستی برای دسترسی به غذای سالم‌تر اهمیت زیادی دارد. از آنجایی که آفات باعث از بین رفتن حجم زیادی از محصولات کشاورزی می‌شوند؛ متاسفانه اغلب کشاورزان مجبورند از سموم شیمیایی استفاده کنند. گفتنی است، اغلب سموم شیمیایی بر تغذیه و سلامت جامعه تاثیر منفی می‌گذارند. ما می‌توانیم از توان دانش‌بنیان‌ها در تولید سموم زیستی که اثر سوء کمتری دارند، استفاده کنیم. همچنین، با حمایت‌های دولتی و مالی باید به تقویت دانش‌بنیان‌ها در ساخت و تولید ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی پرداخت تا منجر به افزایش بهره‌وری شوند. شفیع ملک‌زاده گفت: یکی دیگر از راهکارهای فعالیت بیشتر فناوران در صنعت کشاورزی، تاسیس واحد نظارت در اتاق اصناف کشاورزی است. نظارت دوجانبه اتاق اصناف کشاورزی و معاونت علمی در بحث کاربرد دستاوردهای دانش‌بنیان‌ها در صنعت کشاورزی می‌تواند زمینه مساعدتری را برای این هدف فراهم کند، چراکه به‌نوعی به معرفی ابزارهایی منجر می‌شود که شاید تا پیش از این، جامعه محدودی از ساخت آن خبردار می‌شدند. همچنین، با ارائه یک تاییدیه به دانش‌بنیان‌ها از سوی این مرکز، کشاورزان هم می‌توانند به آنها اعتماد کنند، چراکه چنین فرآیندی جنبه حقوقی دارد.

> شاید بیش از هر زمان دیگری نیاز باشد که دانش‌بنیان‌ها در صنعت کشاورزی فعالیت‌های گسترده‌تری را به‌ثمر برسانند

سخن پایانی

به‌گفته برخی مسئولان، در طول ۴۴ سال پس از پیروزی انقلاب، تولید بخش کشاورزی در کشور ما ۵ برابر شده و امروز تولیدات در این بخش به ۱۲۵میلیون تن رسیده است. نقش رسوخ دانش و فناوری در این زمینه بی‌تاثیر نبوده، به‌طوری‌که ۶۰ درصد افزایش تولیدات کشاورزی مربوط به این حوزه است. کشاورزی در کشوری مثل ایران ۸۰ درصد از نیاز مردم به مواد غذایی را تامین می‌کند، به‌طوری‌که تولید این رقم، کاهش وابستگی به واردات و صرفه‌جویی در مصرف ارز سالانه بین ۱۰ تا ۱۶ میلیارد دلار را در بر دارد. به‌طورمتوسط تغییرات اقلیمی در کشور موجب کاهش ۱۰ تا ۱۵ درصد محصولات کشاورزی می‌شود. برای ۱۰۳میلیون نفر جمعیت بیش از ۱۷۰ میلیون تن غذا نیاز خواهیم داشت و این یعنی باید ۵۵ میلیون تن به تولیدات فعلی اضافه شود. تحقق امنیت غذایی در کشور، نیازمند دانش‌بنیان شدن بخش کشاورزی است و ارتقای بهره‌وری کیفی و کمی محصولات کشاورزی از اهداف اصلی این فرآیند محسوب می‌شود. دانش‌بنیان شدن بخش کشاورزی، موجب توسعه پایدار و امنیت غذایی می‌شود و آینده کشاورزی کشور را بهبود می‌بخشد.

یادداشت

خورشید رقیب نفت نیست

عبدالرزاق کعبی‌نژاد، رئیس انجمن علمی، مهندسی، حرارتی و برودتی ایران

میزان انرژی دریافتی از خورشید به‌ازای هر مترمربع یک کیلووات است، اما این میزان انرژی ثابت نیست و ممکن است در یک اقلیم معتدل ۴ یا ۵ بار در طول یک سال این میزان انرژی دریافت شود. در واقع، متغیرهای زیادی در میزان انرژی دریافتی از خورشید تاثیر دارند. برای مثال، در ساعات اوج تابش که هنگام ظهر است، انرژی بیشتری به زمین می‌رسد. البته این میزان با زاویه تابش مستقیم بیشتر هم می‌شود. بنابراین، مولفه‌های زیادی در بهره‌برداری از انرژی خورشیدی دخالت دارند. نکته مهمی که باید درباره کشورمان بدانیم، این است که دانسیته انرژی خورشیدی در ایران ضعیف است، در نتیجه بهره‌برداری از این انرژی به‌منظور تامین برق، نیازمند تجهیزات پیشرفته‌تر و هزینه‌های بیشتری است. به‌همین‌دلیل است که به‌صرف قرارگیری در کمربند تابشی کره زمین، نمی‌توان به‌راحتی از این انرژی در تامین برق مصرفی بهره گرفت.

هنوز انرژی خورشیدی، وارد گود رقابت با سوخت‌های فسیلی نشده است که دلیل آن، علاوه بر کمبود تجهیزات فنی و هزینه‌های بالا به گنجایش حرارتی بالای سوخت‌های فسیلی هم برمی‌گردد. همین امر موجب می‌شود که سوخت‌های فسیلی راندمان بالایی داشته باشند و هزینه کمتری را در چرخه انرژی بطلبند، اما چون میزان انرژی خورشیدی ثابت و غیرقابل‌تغییر است، برای افزایش راندمان، نیازمند تجهیزات بسیار پیشرفته و صرف هزینه‌های بالا است، همچنین باید فضای بیشتری را به اشغال پنل‌ها در بیاوریم. اینکه در بیشترین حالت، بهره‌برداری از انرژی خورشیدی به ۲۰ درصد کل آن هم نمی‌رسد، انرژی خورشیدی را به یک انرژی گران‌نرخ تبدیل کرده و این ظرفیت تقریبا در کشور بی‌استفاده است. گفتنی است، انرژی خورشیدی در بیشترین حالت ۱۶ تا ۱۸ درصد یک کیلووات بر مترمربع مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد که در بیشتر ایام سال به دلایل گفته‌شده، این یک کیلووات هم دریافت نمی‌شود.

با این حال، یکی از دلایل توجه بسیاری از کشورها به استفاده از انرژی خورشیدی به‌عنوان جایگزین سوخت‌های فسیلی، افزایش نرخ نفت و چالش‌های تاریخی عرضه آن بوده است. در واقع، به‌دلیل عدم‌امنیت عرضه انرژی فسیلی از سوی کشورهای نفتخیز، برخی کشورهای توسعه‌یافته به فکر جایگزین‌هایی افتادند، اما باوجود پیشرفت‌های زیاد همان‌گونه که اشاره شد، تاکنون، هم از نظر فناورانه و هم از نظر اقتصادی، انرژی خورشیدی قابل‌رقابت با سوخت‌های فسیلی نبوده است. علاوه بر این موارد، برای تولید هر ۱۰۰ وات برق خانگی، یک مترمربع فضا اشغال می‌شود، در حالی که مصرف روزانه برق خانگی در کشوری نظیر ایران ۵ کیلووات است؛ بنابراین انرژی خورشیدی در حال حاضر گزینه مناسبی برای تامین برق به‌ویژه برای خانوارها نیست.

از طرفی هم، فناوری‌هایی که راندمان انرژی تابشی را افزایش می‌دهند، بسیار گران‌قیمت هستند؛ نظیر مونوکریستال‌هایی که در برخی ساختمان‌ها نصب شده‌اند. در کل، انرژی خورشیدی قابل‌استفاده است، اما هنوز به مرحله تجاری نرسیده؛ به‌همین‌دلیل در اغلب کشورها از جمله ایران ترجیح داده می‌شود از سوخت‌های فسیلی برای تامین انرژی استفاده شود.

اینکه امارات چند روز پیش بزرگ‌ترین سایت انرژی خورشیدی را تاسیس کرد، به‌اعتقاد من، بیشتر جنبه سیاسی دارد. ناگفته نماند که شرکت‌های چینی و فرانسوی در امارات چنین سایتی را ساخته‌اند و این ناشی از درآمد بالای نفتی این کشور بوده است. البته دلیل دیگری هم دارد که آن‌هم هجمه‌های بین‌المللی در زمینه انتشار کربن کشورهای حاشیه خلیج‌فارس است. باتوجه به اینکه قرار است بیست‌وهشتمین کنفرانس بین‌المللی تغییر اقلیم، موسوم به کاپ ۲۸ در این کشور برگزار شود، این اقدام به‌عبارتی سفید کردن سیاهه انتشار کربن امارات است. در واقع، هدف اصلی اماراتی‌ها از راه‌اندازی این سایت، این بوده است که خود را دوستدار محیط‌زیست نشان دهند.

نکته بسیار مهم در بحث بهره‌برداری از انرژی خورشیدی، این است که اغلب کشورها در آینده‌ای دور یا نزدیک به بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر توجه زیادی می‌کنند. باتوجه به نقش سوخت‌های فسیلی در افزایش جنگ‌های ۲ قرن اخیر و کاهش تدریجی امنیت عرضه انرژی در جهان، بهتر است با استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر از این نگرانی‌ها رهایی یافت، زیرا بیشتر کشورها تا حدی از این انرژی برخوردارند. بی‌شک بهره‌برداری حداکثری از انرژی‌های تجدیدپذیر منجر به افزایش صلح در جهان می‌شود. ایران هم باید یک برنامه استراتژیک در زمینه بهره‌برداری حداکثری از انرژی‌های تجدیدپذیر داشته باشد. این در حالی است که تاکنون از دولت‌ها در ایران رفتار یا نگرشی برای تدوین برنامه چندده ساله به‌منظور بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر دیده نشده است.

ناگفته نماند که فوتوولتاییک یا همان باتری‌های خورشیدی تنها گزینه روی میز استفاده از انرژی‌های خورشیدی نیست و باید ذهنیت‌مان را برای استفاده همه‌جانبه از گرمای خورشید آماده کنیم. در واقع، هنوز استفاده چندانی از انرژی حرارتی خورشید نشده است و نباید فقط به فکر تولید برق باشیم. برای بهره‌برداری حداکثری از انرژی گرمایی خورشید، نیازمند تغییر در معماری ساختمان‌ها هستیم، در حالی که در ایران توجه کمتری به آن شده است.

یادداشت

رفع کسری تراز تجاری با تولید بار اول

محمدرضا کارگذار - کارشناس حوزه سیاست‌گذاری انرژی

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک در صنایع یک کشور از طریق مکانیسم‌های تولید بار اول دارای مزایای بی‌شماری است. یکی از این مزیت‌ها، کاهش نرخ ارز صنایع است. علاوه بر این، تجهیزات بومی‌سازی نه‌تنها نیازهای تولید داخلی را برآورده می‌کند و وابستگی به کشورهای خارجی را کاهش می‌دهد، بلکه موجب صرفه‌جویی در ارز خارجی نیز می‌شود. علاوه بر این، فناوری بومی‌سازی به‌دست‌آمده در طول فرآیند تولید می‌تواند منجر به ایجاد بازار جدیدی برای تجهیزات بومی‌سازی شده و افزایش درآمد ارزی شود؛ درنتیجه تولید تجهیزات استراتژیک صنعتی برای اولین بار می‌تواند نقش بسزایی در حل مشکل کسری تراز تجاری کشور ایفا کند.

نرخ ارز صنایع عاملی تعیین‌کننده در تعیین رقابت‌پذیری محصولات یک کشور در بازار بین‌المللی است. نرخ ارز بالا باعث گرانی محصولات داخلی برای خریداران خارجی می‌شود که می‌تواند منجر به کاهش تقاضا و صادرات شود. بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک در داخل صنایع یک کشور با به حداقل رساندن نیاز به واردات تجهیزات گران‌قیمت خارجی به کاهش نرخ ارز کمک می‌کند. در مقابل، تولید این تجهیزات در داخل تضمین می‌کند که قیمت آنها به ارز محلی است و هزینه‌های کلی صنایع را کاهش می‌دهد. این کاهش هزینه‌ها می‌تواند به رقابت‌پذیری کالاهای تولید داخل کمک کند و منجر به افزایش صادرات، درآمدهای ارزی و بهبود تراز تجاری شود.

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک برای تامین نیازهای تولید داخلی یک کشور ضروری است. با تولید این تجهیزات در داخل، کشورها می‌توانند وابستگی خود را به واردات کاهش دهند و زنجیره تامین پایداری را تضمین کنند. این امر خطر اختلالات ناشی از تنش‌های ژئوپلتیکی یا عدم‌اطمینان اقتصادی در سایر کشورها را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، تجهیزات بومی‌سازی شده را می‌توان با نیازهای خاص صنایع داخلی طراحی کرد که منجر به بهبود کارآیی و بهره‌وری می‌شود. رویکرد خودکفا به تولید تضمین می‌کند که صنایع کشور بدون توجه به عوامل خارجی به تجهیزات حیاتی موردنیاز خود دسترسی داشته باشند. این نه‌تنها از رشد صنایع داخلی حمایت می‌کند، بلکه به ثبات کلی اقتصادی نیز کمک خواهد کرد.

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک به کاهش وابستگی به کشورهای خارجی برای تامین فناوری‌های حیاتی کمک می‌کند. اتکای شدید به واردات، یک کشور را در برابر تغییرات در سیاست‌های خارجی، بحران‌های اقتصادی یا درگیری‌های بین‌المللی آسیب‌پذیر می‌کند. یک کشور با تولید این تجهیزات در داخل کشور می‌تواند با حفظ منافع ملی خود، بر توانمندی‌های صنعتی خودکنترل داشته باشد. علاوه بر این، کاهش وابستگی به کشورهای خارجی با اطمینان از در دسترس بودن تجهیزات ضروری در زمان بحران یا درگیری، امنیت ملی را تقویت می‌کند. از طریق بومی‌سازی، یک کشور می‌تواند یک پایگاه صنعتی قوی و مستقل و همچنین اقتصاد پایدار و مقاوم ایجاد کند.

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک برای صرفه‌جویی در ارز خارجی مزایای قابل‌توجهی دارد. واردات تجهیزات پیشرفته از کشورهای خارجی اغلب مستلزم هزینه‌های چشمگیری است که باید به ارز خارجی پرداخت شود. اتکا به واردات با این رویکرد می‌تواند بر ذخایر ارزی یک کشور فشار وارد کند و منجر به بی‌ثباتی اقتصاد شود. با تولید این تجهیزات در داخل کشور، یک کشور می‌تواند در هزینه‌های ارزی صرفه‌جویی و از این طریق ذخایر خود را برای مقاصد حیاتی دیگر مانند بازپرداخت بدهی، برنامه‌های رفاهی یا توسعه زیرساخت‌ها حفظ کند. این کاهش در خروج ارز به ثبات مالی کلی کشور کمک می‌کند.

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک نه‌تنها به نفع بازار داخلی است، بلکه فرصتی برای صادرات و ایجاد بازار جدیدی برای این تجهیزات فراهم می‌کند. دستیابی به فناوری بومی‌سازی در طول فرآیند تولید، دانش و ظرفیت تولید این تجهیزات را برای صادرات به کشور توانمند می‌کند. با صادرات تجهیزات بومی‌سازی شده، یک کشور می‌تواند درآمد ارزی خود را افزایش داده و به تراز تجاری مطلوب‌تر کمک کند. علاوه بر این، صادرات تجهیزات صنعتی استراتژیک باعث افزایش دید جهانی و شهرت کشور به‌عنوان یک تامین‌کننده قابل‌اعتماد می‌شود و مشتریان و شرکای بالقوه بیشتری را جذب می‌کند. این گسترش بازارهای صادراتی نه‌تنها باعث درآمدزایی می‌شود، بلکه سرمایه‌گذاری خارجی را نیز به همراه دارد و انتقال دانش فنی را تسهیل و توانمندی‌های صنعتی کشور را بیشتر تقویت می‌کند.

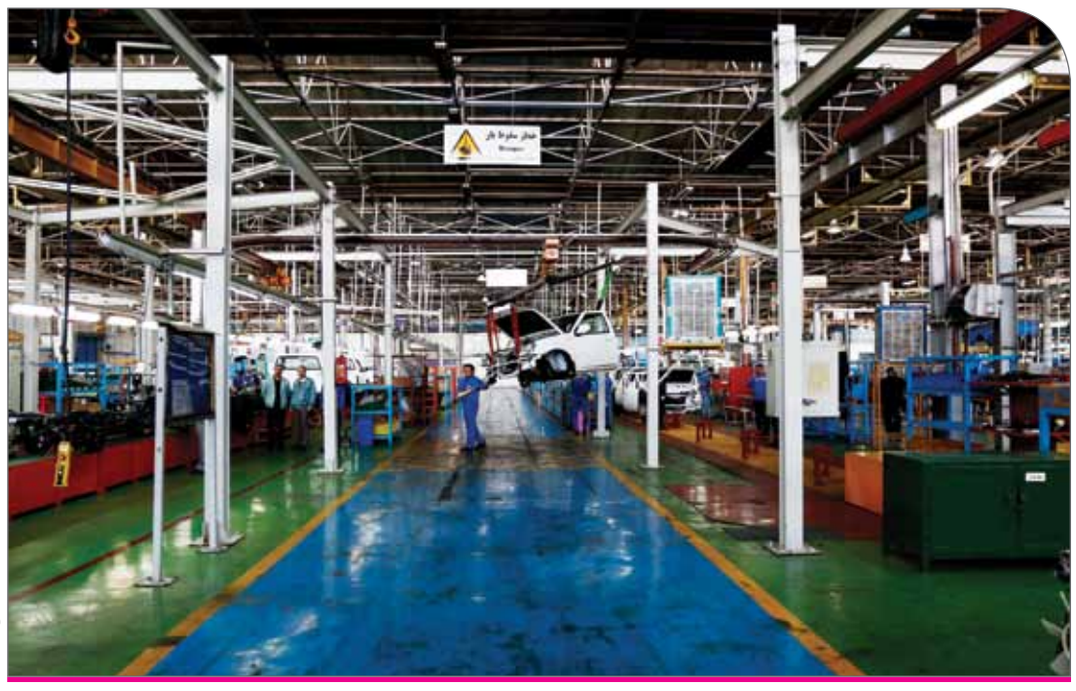
یکی از مهم‌ترین مزایای تولید تجهیزات استراتژیک صنعتی برای اولین بار، ظرفیت آن برای رفع مشکل کسری تراز تجاری یک کشور است. کسری تراز تجاری زمانی اتفاق می‌افتد که یک کشور کالاها و خدمات بیشتری نسبت به صادرات خود وارد می‌کند و درنتیجه عدم‌تعادل بین ورودی و خروجی ارز خارجی ایجاد می‌شود. بومی‌سازی تولید تجهیزات استراتژیک نیاز به واردات را کاهش می‌دهد و به کشور اجازه می‌دهد تجارت خود را با افزایش صادرات و کاهش واردات متعادل کند. همان‌طور که قبلا بحث شد، بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک نه‌تنها نیازهای داخلی را برآورده می‌کند، بلکه فرصت‌هایی را برای صادرات ارائه می‌دهد؛ بنابراین به تراز تجاری مثبت کمک می‌کند. این کاهش کسری تراز تجاری به ثبات اقتصاد، تقویت پول ملی و ایجاد فضای مساعد برای رشد و توسعه اقتصادی کمک می‌کند.

بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک در صنایع یک کشور از طریق مکانیسم تولید بار اول مزایای گوناگونی را به همراه دارد. کاهش نرخ ارز صنایع، تامین نیازهای تولید داخلی، کاهش وابستگی به کشورهای خارجی، صرفه‌جویی ارزی، ظرفیت صادرات و توانایی حل مشکل کسری تراز تجاری از جمله این موارد است. این مزایا به رشد کلی، ثبات و انعطاف‌پذیری اقتصاد کمک می‌کند؛ بنابراین دولت‌ها و سیاست‌گذاران باید بر ترویج و حمایت از بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک صنعتی، شناخت ظرفیت‌های آن برای توسعه اقتصادی و کاهش وابستگی به منابع خارجی تمرکز کنند.

خودکفایی، رهاورد «تولید بار اول»

مرضیه توکل
editor@smtnews.ir

تولید بار اول مزیت‌های زیادی برای تجارت خارجی و تراز تجاری کشور خواهد داشت. یکی از مزیت‌های مهم بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک صنایع کشور به کمک سازکار تولید بار اول، کاهش ارزبری صنایع است. از سوی دیگر علاوه بر رفع نیاز تولید داخل و کاهش وابستگی به خارجی و کاهش ارزبری صنایع و صرفه‌جویی ارزی، به‌دلیل دستیابی به تکنولوژی بومی‌سازی، امکان صادرات و بازارسازی جدید برای تجهیزات بومی‌سازی شده وجود دارد که از این طریق موجب افزایش درآمدهای ارزی نیز خواهد شد. به این ترتیب تولید بار اول تجهیزات راهبردی صنعتی به حل مشکل کسری تراز تجاری کشور کمک خواهد کرد. صمت پیرامون اهمیت تولید بار اول برای کشور و مزیت‌های کلیدی آن در توسعه صنعتی کشور با برخی از صاحب‌نظران در این زمینه به گفت‌وگو پرداخته که در ادامه خواهید خواند.

عکس: صمت

اهمیت تولید بار اول در شرایط تحریم صنایع بزرگ کشور

توسعه زنجیره‌های ارزش صنعتی و دستیابی به فناوری‌ها و تجهیزات استراتژیک صنعتی از عناصر حیاتی در پیشرفت بخش‌های صنعتی است. این رویکرد که به «تولید بار اول» معروف است، در سال‌های اخیر به‌ویژه با اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان توسط دولت سیزدهم اهمیت چشمگیری پیدا کرده است. تولید بار اول به همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع بزرگ برای اجرای استراتژی‌های بومی‌سازی اشاره دارد. با بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌های استراتژیک، صنایع می‌توانند وابستگی به واردات را کاهش و بازارهای صادراتی را توسعه دهند و به قطب‌های تولیدی اصلی تبدیل شوند. این فرآیند برای توسعه کلی صنعتی اساسی است، زیرا دانش و فناوری را برای افزایش قابلیت‌ها و رقابت‌پذیری به‌کار می‌گیرد.

اعمال تحریم‌های اقتصادی در سال ۲۰۱۸، تولید صنعتی ایران را با چالش‌های مهمی مواجه کرد. در این زمینه، تولید برای نخستین بار به‌عنوان یک استراتژی کلیدی برای جلوگیری از وقفه در تولید و کاهش اثیر تحریم‌ها ظاهر شد. به‌ویژه صنعت نفت و گاز با استفاده از تولید بار اول برای تضمین تداوم صادرات نفت خام و خنثی کردن اثرات نامطلوب تحریم‌ها، به پایگاهی برای کشور تبدیل شد.

صنعت نفت و گاز در ایران موفقیت چشمگیری در اجرای استراتژی‌های تولید بار اول از خود نشان داده است. از طریق بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک، این صنعت نه‌تنها عملیات خود را حفظ کرده، بلکه قابلیت‌های خود را نیز گسترش داده است. این موفقیت به ایران اجازه داد تا به سهامدار پالایشگاه‌های فراساحلی تبدیل شود و به رشد اقتصادی ملی کمک شایانی کند.

درس‌های آموخته‌شده و چشم‌اندازهای آینده

موفقیت تولید بار اول در صنعت نفت و گاز در ایران به‌عنوان یک درس ارزشمند برای سایر بخش‌هاست. توسعه و اجرای استراتژی‌ها برای دستیابی به بومی‌سازی و ارتقای فناوری و انتقال دانش برای پیشرفت یک صنعت حیاتی است. تجارب به‌دست‌آمده از صنعت نفت و گاز را می‌توان برای تکرار تلاش‌های موفق بومی‌سازی در سایر بخش‌ها، تقویت توسعه کلی صنعتی مورداستفاده قرار داد.

تولید بار اول به‌عنوان یک رویکرد حیاتی در توسعه صنعتی، به‌ویژه در مواجهه با تحریم‌های اقتصادی پدیدار شده است. صنعت نفت و گاز در ایران از قدرت تولید برای نخستین بار برای بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌های استراتژیک استفاده کرده اکه تولید بی‌وقفه را تضمین می‌کند و رشد اقتصادی را پیش می‌برد. این موفقیت نه‌تنها توانایی‌های صنعت را تقویت می‌کند، بلکه به‌عنوان الگویی برای سایر بخش‌ها عمل می‌کند. با تقویت همکاری بین شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع بزرگ، کشورها می‌توانند به خودکفایی دست یابند، ذخایر ارزی را ذخیره کنند و به بازیگران مهمی در چشم‌انداز تولید جهانی تبدیل شوند. درباره اهمیت تولید بار اول، مزیت‌های زیادی برای تجارت خارجی و تراز تجاری کشور نیز خواهد داشت. یکی از مزیت‌های مهم بومی‌سازی تجهیزات استراتژیک صنایع کشور به کمک سازکار تولید بار اول، کاهش ارزبری صنایع است. از طرف دیگر علاوه بر رفع نیاز تولید داخل و کاهش وابستگی به خارجی و همچنین کاهش ارزبری صنایع و صرفه‌جویی ارزی، به‌دلیل دستیابی به تکنولوژی بومی‌سازی، امکان صادرات و بازارسازی جدید برای تجهیزات بومی‌سازی شده وجود دارد که از این طریق موجب افزایش درآمدهای ارزی نیز خواهد شد؛ به این ترتیب تولید بار اول تجهیزات راهبردی صنعتی به حل مشکل کسری تراز تجاری کشور کمک خواهد کرد.

رقابت‌پذیری و صرفه‌جویی ارزی صنایع با تولید بار اول

علیرضا پاک‌فطرت، عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس در گفت‌وگو با صمت درباره تولید بار اول تجهیزات توسط شرکت‌های دانش‌بنیان، گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان برای این تشکیل شدند که علم را تبدیل به ثروت کنند، چراکه دوران یاد گرفتن علم تئوری گذشته ا و امروز جامعه‌ای برنده است که علم را سریع‌تر به ثروت تبدیل کند، در غیر این صورت همه می‌توانند این کار را انجام دهند؛ بنابراین حفظ زمان اهمیت بسیاری دارد.

وی ادامه داد: به همین دلیل شرکت‌های دانش‌بنیان یکی پس از دیگری در کنار دانشگاه‌ها شکل می‌گیرند و قوانین خوبی برای آنها تدوین شده است. سال گذشته یک قانون ۲۰ ماده‌ای را برای شرکت‌های دانش‌بنیان تصویب کردیم که به آن ۲۰ ماده طلایی می‌گویند و مبنی بر این است که حتی اگر در گرفتار مسائل قضایی شوند چطور باید از آنها دفاع شود. اگر می‌خواهند وام بگیرند، وامهایشان کم‌بهره باشد و نیازی آنچنان به ضامن و... نداشته باشند. نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: دولت‌ها باید شرکت‌های دانش‌بنیانی که کالاهایی را که تا دیروز از خارج وارد می‌شد را تولید کردند، حمایت کنند تا آنها را به تولید انبوه برسانند. در مرحله بعدی وقتی این کالا به تولید انبوه رسید، در حقیقت فقط مقداری از آن نیاز داخل است و باید بتوانیم مازاد آن را صادر کنیم، چراکه شرکت دانش‌بنیان شاید نتوانند به بازار جهانی دست پیدا کنند؛ بنابراین در اینجا دولت باید با کمک افراد مبتکر این کالاها را به بازار جهانی معرفی و همچنین تضمین کند تا پول فروش این کالاها به‌حساب سرمایه‌گذار بازگردد.

وی ادامه داد: هر روز از اقصی نقاط کشور خبری می‌رسد که شرکت‌های دانش‌بنیان تولیدات بسیار ارزشمندی داشتند، اما تولید این کالاها، در واقع ابتدای راه است و شرکت‌های دانش‌بنیان برای اینکه تولیدات خود را صادر کنند، نیاز به حمایت دولت دارند و برای اینکه کار ما به نتیجه برسد باید صادرات داشته باشیم. صادرات یعنی ارز ما به کشور برگردد و قدرت پول ملی افزایش پیدا کند. زمانی هم که قدرت پول ملی افزایش یافت، یعنی اشتغال به‌وجود می‌آید. ایران قوی که ما شعار می‌دهیم، فقط به زبان نیست و در عمل هم خودش را نشان دهد، اما امروز وقتی می‌خواهیم وارد حوزه‌هایی مثل قطعه‌سازی شویم و به‌ویژه در صنایع بزرگ مانند صنعت‌های نفت و گاز یا صنایع برجسته و استراتژیکی همانند فولاد و فلزاتی که قابلیت رقابت جهانی دارند، امروز جوانان ایرانی می‌توانند همان قطعه‌سازی و سیستم‌های کارخانجات را از صفر تا صد انجام بدهند و بسیاری از این‌ها برای بار اول تولید می‌شود و می‌تواند قابل رقابت باشد.

وی در پایان گفت: تولید بار اول علاوه بر تحقق رقابت‌پذیری صنایع بزرگ کشور، موجب صرفه‌جویی ارزی در کشور شده و به این ترتیب تولید بار اول موجب تحول در تجارت خارجی و تراز ارزی کشور نیز خواهد شد.

> تولید بار اول علاوه بر تحقق رقابت‌پذیری صنایع بزرگ کشور، موجب صرفه‌جویی ارزی خواهد شد

ارزآوری و خودکفایی با تولید تجهیزات صنعتی

بهروز محبی‌نجم‌آبادی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به رفع مشکلات خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری با ایجاد کار گروه تولید بار اول در راستای ترک تشریفات مزاحم در این بخش، گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند در برخی از محصولات خاص قرارداد لازم را با شرکت‌های دولتی منعقد و مقداری از پول را به‌حساب شرکت‌های دانش‌بنیان واریز کنند؛ لذا این موارد در قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان تصریح شده است.

وی بیان کرد: نهادهای دولتی باید قوانین لازم در این بخش را اجرایی کنند و اجازه ندهند شرکت‌های دانش‌بنیان در مضیقه قرار بگیرند یا به نحوی از انحا با واردات صورت گرفته زحمات و اختراعات آنها نادیده گرفته شود.

محبی نجم‌آبادی در ادامه با اشاره به اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری پیرو ایجاد کارگروه «تولید بار اول» در راستای ترک تشریفات مزاحم، بیان کرد: این موارد هم مکمل اقدامات بوده و می‌تواند در حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان موثر و مفید باشد. این نماینده مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه ظرفیت‌های فوق‌العاده در حوزه دانش‌بنیان یک فرصت قلمداد می‌شود، تاکید کرد: در قانون جهش تولید دانش‌بنیان اشاره جدی به حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان شده است.

وی تاکید کرد: تمرکز بر موضوع راهکار «تولید بار اول» می‌تواند منجر به ترک تشریفات مزاحم و مناقصات بلندمدت در فروش محصولات دانش‌بنیان شود. البته ما باید در این بخش مراقبت کنیم تا انحرافاتی رخ ندهد، چراکه مخالفت با ترک تشریفات به این دلیل است که خدایی ناکرده رانتی رخ ندهد.

این نماینده مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: رویکرد تولید بار اول می‌تواند مزیت‌های اقتصادی خوبی برای شرکت‌های دانش‌بنیان نوپا داشته باشد. صرفه‌جویی ارزی و همچنین خودکفایی در تجهیزات صنایع بزرگ کشور را به همراه خواهد داشت.

> دستگاه‌های دولتی باید قوانین لازم را اجرایی کنند و اجازه ندهند شرکت‌های دانش‌بنیان در مضیقه قرار بگیرند

تولید بار اول، زمینه‌ساز حرکت به سمت تحول صنعتی

پرویز محمدنژاد، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت درباره حمایت از تولیدات بار اول شرکت‌های دانش‌بنیان، گفت: حمایت‌های خوبی از شرکت‌های دانش‌بنیان شکل گرفته، اما آنچه در اصل مطرح می‌شود، فروش محصولاتی است که توسط این شرکت‌ها تولید می‌شود که این روند مستلزم سرمایه اولیه است در حالی‌که قالب شرکت‌های دانش‌بنیان، از این مزیت‌ها برخوردار نیستند و دولت هم از این جهت نمی‌تواند کاری بکند.

وی افزود: ضمن اینکه هر شرکتی که می‌خواهد در قراردادی مناقصه‌ای شرکت کند، آیتم‌هایی را برایش مشخص کرده‌اند که می‌تواند بر آن اساس در مناقصه شرکت کند. مثلا یکی از این مسائل، داشتن ابزارآلات کافی برای تولید است. متاسفانه این شرکت‌ها، چون از میان نخبگان و دانشمندان جوان هستند و از سرمایه اولیه برخوردار نیستند، خودبه‌خود دچار محدودیت‌هایی هستند و از این‌رو نتوانسته‌اند موفق شوند.

نماینده مردم لنگرود در مجلس شورای اسلامی گفت: ظرفیت قانونی ایجادشده که در فرآیند تولید بتوانند از حیث منابع در گردش به آنها کمک شود و هم سازمان‌ها و تشکیلات بتوانند از محصولات آنها با اولویت خریداری کنند و به این صورت چرخه تولید را به گردش در بیاورند.

وی ادامه داد: جوانانی که در این شرکت‌ها فعالیت می‌کنند با نگاه بومی‌سازی و مقابله با تحریم وارد این حوزه شدند و از حیث اینکه فناوری جدیدی داشته باشند، موفق هستند، اما بحث اصلی پشتیبانی‌های مالی از آنها است. برخی از آنهایی که می‌خواهند به‌عنوان «سرمایه‌گذار» وارد کار شوند به جهت اینکه این اطمینان‌خاطر را ندارند که این محصول چگونه خواهد بود؛ بنابراین عملکرد متفاوتی دارند. در کشورهای پیشرفته سرمایه‌گذار ۴۰ درصد ریسک یک اختراع را می‌پذیرد و سرمایه‌گذاری کافی در این کشورها وجود دارد و می‌دانند که با کمترین اصطلاک به محصول خوب می‌رسند، اما در کشور ما وضعیت به این صورت نیست و سرمایه‌گذاران ریسک ۷۰ و ۸۰ درصدی را نمی‌پذیرد. تولید بار اول علاوه بر حل معضل بازار شرکت‌های دانش‌بنیان، موجب خواهد شد صنایع بزرگ کشور به سمت بومی‌سازی تجهیزات راهبردی بروند و نکته مهم‌تر اینکه مسیر تحقق دانش‌بنیان شدن صنایع بزرگ از این طریق خواهد بود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه در روند ساختاری دچار ایرادات و اشکالاتی هستیم، ادامه داد: روند اداری، فرآیندی بسیار سخت و سنگین دارد و یک کارگروه نمی‌تواند خارج از قانون تصمیم بگیرد فقط می‌تواند روند را تسهیل کند؛ بنابراین مشکل ما در فرآیند بروکراسی زیاد و پیچیده است.

در این شرایط آنچه می‌تواند راهگشا باشد اعتماد میان سرمایه‌گذاران و بخش خصوصی است؛ بخش خصوصی می‌تواند نسبت به سود، جذابیت ایجاد کند اما این اعتمادسازی کمی زمان بر است. شرکت‌های دانش‌بنیان همین اندازه که برای تولید و بومی‌سازی محصولات وارد عمل شدند، کار بسیار بزرگی است و زمان نیاز دارد تا بخش خصوصی بتواند اعتماد کند و بر تولید انبوه اثرگذار باشد.

> بخش خصوصی می‌تواند نسبت به سود، جذابیت ایجاد کند، اما این اعتمادسازی زمان‌بر است

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، اتخاذ رویکرد تولید بار اول در صنعت نفت و گاز مزایای متعددی را به همراه دارد. این رویکرد اولا، اتکا به تامین‌کنندگان خارجی را کاهش می‌دهد و در نتیجه از اختلالات احتمالی ناشی از تحریم‌ها یا عوامل ژئوپلتیک محافظت می‌کند. علاوه بر این، تولید داخلی به حفظ ذخایر ارزی کمک می‌کند، زیرا نیاز به واردات تجهیزات و فناوری کاهش می‌یابد. علاوه بر این، صادرات تجهیزات و فناوری‌های بومی‌سازی درآمد ارزی ایجاد می‌کند که باعث رشد اقتصادی و افزایش سهم صنعت در اقتصاد ملی می‌شود.

با تامین اعتبار از سوی دولت محقق می‌شود

تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام کهگیلویه و بویراحمد

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

سال‌ها بود که مردم این شهرستان در استان کهگیلویه و بویراحمد پنجه در پنجه محرومیت و توسعه‌نیافتگی روزگار می‌گذراندند، از این‌رو دولت‌های مختلف برای کاهش محرومیت‌ها پروژه‌هایی را شروع کردند. کهگیلویه شهرستانی زرخیز، سرشار از گنجینه‌های ارزشمند است اما از دردهای مزمن گذشته، چالش‌های نهفته و محرومیت‌های عمیق و تاریخی هم رنج می‌برد که با تکمیل برخی پروژه‌های شاخص همچون سد کوهبرد، سد سرپری، سد آبریز، پل رود و پمپاژ رود سمه در دیشموک و جاده تنگ‌چویل می‌توان امیدوار به خروج این منطقه از محرومیت و عبور از تنگناها بود. تلاش‌ها برای رفع مشکلات مردم، ایجاد اشتغال، رفع بیکاری، توسعه زیرساخت‌ها، احداث راه‌ها و جاده‌ها و اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام سرلوحه دولت سیزدهم بوده و امروز نتیجه این تلاش‌ها در شهرستان محروم کهگیلویه با فعال شدن و شتاب‌بخشی در اجرای طرح‌های عمرانی به‌خوبی خود را نشان داده و روند توسعه در این شهرستان را هموار کرده است.

اجرای پروژه‌های متوقف

جاده پاتاوه به دهدشت، سد کوهبرد، سد بندخاکی سرپری، پل رود سمه و سد آبریز از جمله طرح هایی بودند که تعدادی از آنها در دولت گذشته کلنگ زنی ولی با گذشت چند ماه به دلایل مختلف از جمله کمبود اعتبار روند اجرایی آنها متوقف شد یا به‌کندی پیش رفت.

به گفته علی محمد روستا، معاون عمرانی استاندار کهگیلویه وبویراحمد تعداد پروژه‌های بلاتکلیف، نیمه‌تمام و در دست اجرای استان بیش از هزار و ۱۰۰ پروژه است که تکمیل این پروژه‌ها در اولویت است و سعی کردیم از تعریف پروژه جدید جلوگیری کنیم مگر پروژه زیرساختی باشد. معاون عمرانی استاندار کهگیلویه و بویراحمد گفت: در سفر رئیس‌جمهوری به استان، ۲۰ هزار میلیارد ریال به شهرستان کهگیلویه اختصاص یافت. در سفر دوم رئیس‌جمهوری به استان هم اعتبارات بسیار خوبی اختصاص داده شد که منتظر تخصیص آنها هستیم که این اعتبارات می‌تواند بسیاری از گره‌ها و مشکلات مناطق محروم استان را برطرف کند.

روستا با بیان اینکه امسال اعتبارات کهگیلویه ۳هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال است، ادامه داد: در سفر دوم رئیس‌جمهوری بیش از ۲۰ هزار میلیارد ریال اعتبار به شهرستان کهگیلویه اختصاص یافت که از نظر ما کافی نیست.وی افزود: بیش از ۳هزار کیلومتر راه روستایی در استان داریم که باید روی آنها کار شود و برای هر کیلومتر بیش از ۳۵۰ میلیارد ریال در استان باید هزینه کرد.

اجرای سد، دوای درد توسعه‌نیافتگی

سد سرپری با هدف آبیاری ۴۵۰ هکتار از زمین‌های کشاورزی و رونق گردشگری در منطقه کهگیلویه محسوب می‌شود که پس از ۲۵ ماه تعطیلی و رکود، دوباره و از یک سال گذشته با همت دولت سیزدهم روند اجرایی آن شتاب گرفته است.

معاون عمرانی استاندار کهگیلویه و بویراحمد گفت: این سد سال ۱۳۹۰ کلنگ‌زنی شده و در یک سال اخیر به اندازه ۱۱ سال کار شد و پیشرفت فیزیکی پروژه از ۲۴ درصد به بالای ۵۰ درصد رسید.

علی‌محمد روستا با اشار به تاثیرگذاری سد سرپری در ۵ روستای پایین‌دست تصریح کرد: تامین آب کشاورزی ۴۵۰ تا ۵۰۰ هکتار از اراضی کشاورزی، تامین آب حوزه گردشگری و توسعه آبزی‌پروری و پرورش ماهی از مهم‌ترین اهداف این سد است.

وی با بیان اینکه این سد در صورت تامین اعتبار تا شهریور سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد، افزود: از سال ۹۰ تاکنون ۵۰۰ میلیارد ریال تامین اعتبار شده که برای تکمیل آن ۲ هزار میلیارد ریال دیگر اعتبار نیاز است. معاون طرح و توسعه شرکت آب منطقه‌ای کهگیلویه و بویراحمد گفت: سد«آبریز» نخستین اولویت توسعه کهگیلویه و دوای درد توسعه‌نیافتگی این خطه است چرا که همه کارشناسان آشنا به طرح‌های ملی و منطقه‌ای و مشکلات این شهرستان به اهمیت و ضرورت این سد اذعان می‌کنند. ابراهیم جعفری اظهار کرد: سد آبریز تاثیرگذار و موثرترین طرحی است که می‌تواند شهرستان کهگیلویه بزرگ را به همراه دیگر شهرستان‌های بهمئی و چرام از محرومیت خارج کند، زیرا در توسعه این سه شهرستان اثربخش است. جعفری تاکید کرد: خواسته مردم کهگیلویه اجرای سد آبریز است حتی زمانی که رئیس‌جمهوری در سفر دوم استان را ترک کرد، تاکید کردند در هر منطقه از استان سفر کردم یکی از دغدغه‌های همگانی پیگیری احداث سد آبریز بود؛ بنابراین این مطالبه بحقی است و امید تحقق داریم. وی با اشاره به نقش‌های موثر کاربردی این سد همانند؛ رونق گردشگری، توسعه اقتصادی، تامین آب شرب، توسعه کشاورزی، جلوگیری از مهاجرت‌ها و مهاجرت معکوس و جلوگیری از فرونشست ها، تقویت سفره‌های زیرزمینی و... تاکید کرد: شهرستان کهگیلویه مشکلات زیادی دارد که احداث این سد نقش اساسی در رفع کمبودها و دشواری‌های آن دارد. معاون طرح و توسعه شرکت آب منطقه‌ای تامین آب شرب با EC (شاخص آلودگی یا سلامت آب) کمتر از ۴۰۰ را یکی از اهداف احداث سد دانست، چرا که EC آب آشامیدنی اگر بین ۹۰ تا ۵۰۰ میکروزیمنس باشد، مزه آب مطلوب است اگرچه EC بالاتر باعث بیماری نمی‌شود اما از گوارایی آب آشامیدنی کم می‌کند.

جعفری احداث سد آبریز را علاوه بر تامین برق ۱۶ تا ۳۰ مگاوات به نقش موثر آن در رونق و توسعه گردشگری منطقه اشاره کرد و گفت: دریاچه سد در کنار جاده ملی پاتاوه- دهدشت و در منطقه کوهستانی قرار می‌گیرد و باتوجه به ظرفیت این منطقه به توسعه گردشگری، اشتغالزایی و مهاجرت معکوس به روستاهای اطراف سد منجر خواهد شد. وی بر رونق اقتصادی در پی احداث سد آبریز اشاره کرد و گفت: آب مورد نیاز بیش از ۲۰ هزار هکتار زمین‌های حاصلخیز کشاورزی شهرستان کهگیلویه برای توسعه کشاورزی‌های نوین تامین می‌شود. طبق اعلام حوزه معاونت عمرانی استاندار کهگیلویه و بویراحمد، سد آبریز پروژه زیرساختی است که به زودی عملیات ساخت این پروژه آغاز می‌شود.

طرح بزرگ پمپاژ رود سمه

رئیس سازمان برنامه و بودجه کهگیلویه و بویراحمد گفت: پمپاژ رود سمه به منظور تامین آب کشاورزی ۱۵۰۰ هکتار از زمین‌های حومه غربی پیش‌بینی شده است. شاهینی ابراز کرد: تمهیدات لازم برای تخصیص اعتبار برای تسریع در روند اجرایی در اولویت برنامه و بودجه است.

وی اضافه کرد: با اجرای این طرح علاوه بر اشتغالزایی، زمینه مهاجرت معکوس و روستانشینی پایدار مردم منطقه فراهم می‌شود. شاهینی اظهار کرد: تمهیدات لازم جهت فعالیت مجدد این طرح اندیشیده شده است و در آینده نزدیک عملیات اجرایی این پروژه بزرگ آغاز خواهد شد. وی تاکید کرد: با توجه به وجود رودخانه پرآب سمه و زمین‌های حاصلخیز پایین‌دست روستا، توسعه کشاورزی علاوه بر اشتغالزایی نقش مهمی در بهبود معیشت اهالی خواهد داشت. نصب پل‌های سیار و موقت روی رودخانه دائمی و پرآب سمه بخش محروم دیشموک در کهگیلویه و بویراحمد تهدیدی بود که هر روز جان اهالی را به خطر می‌انداخت. دولت سیزدهم با هدف محرومیت‌زدایی با احداث پل، این تهدید را برای مردم به فرصتی برای توسعه روستایی تبدیل کرد. پیمانکار پروژه احداث پل روی رودخانه سمه بیان کرد: دلیل اصلی تعطیلی طرح معارضات نهادهای دولتی در عدم جابه‌جایی چند اصله پایه برق، انشعاب آب و گاز در مسیر بوده است.

فرشید پاسیار تصریح کرد: در صورت پرداخت مطالبات و همکاری نهادهای خدمات‌رسان بخش مهمی از پروژه تکمیل خواهد شد.

خروج کهگیلویه‌و بویراحمد از بن بست

عملیات اجرایی جاده ملی پاتاوه به دهدشت در سال ۷۴ آغاز شد و برای سهولت کار به ۴ قطعه تقسیم شد که طول قطعه‌های اول و سوم آن به ترتیب ۲۸ و ۲۶ کیلومتر و قطعه‌های دوم و چهارم آن نیز به ترتیب ۱۸ و ۶۳ کیلومتر است. کمبود اعتبار و البته برخی کم‌کاری‌ها عامل مهمی در حرکت لاک‌پشتی این پروژه حیاتی به حساب می‌آمد و البته پس از حدود ۲۸ سال انتظار در تیرماه امسال در سفر دوم آیت‌الله ابراهیم رئیسی افتتاح و مورد بهره‌برداری قرار گرفت و زیر بار ترافیک رفت. اما با گذشت سال‌ها این جاده ارتباطی و ملی همچنان کمبودهایی دارد و بر اساس ارزیابی‌ها حدود ۲۰ نقطه حادثه‌خیز و پیچ‌های خطرناک در این محور وجود دارد که بروز تصادفات مرگباری را با افزایش بار ترافیکی به‌ویژه در بهار و تابستان فراهم می‌کند.

همچنین تونل‌های نیمه‌تاریک و با روشنایی کم این جاده مهم ترانزیتی خود عامل دیگری در افزایش میزان تصادفات خواهد بود. رئیس‌جمهوری در آیین بهره‌برداری این جاده ارتباطی گفت: طولانی شدن روند اجرایی این جاده بیش از این به صلاح نبود و مردم این منطقه باید پس از سال‌ها انتظار، طعم داشتن یک جاده مهم و با اهمیت را بچشند و دولت سیزدهم از همان ابتدا نیز این طرح را جزو برنامه‌های ویژه خود قرار داد و از جمله ۱۲ ابرپروژه مورد توجه دولت و وزارت راه و شهرسازی قرار گرفت. معاون عمرانی استاندار کهگیلویه و بویراحمد عنوان کرد: این محور جزء اساسی‌ترین پروژه‌های استان در حوزه راه است البته برخی از موارد این پروژه ملی نیاز به بررسی مجدد دارد.

معاون عمرانی استانداری کهگیلویه و بویراحمد با اشاره به برنامه‌های حمایتی دولت در تخصیص اعتبارات لازم، گفت: با آبگیری سد کوهبرد پس از ۱۱ سال بیش از ۳۵۰ هکتار اراضی دیم شهرستان کهگیلویه به آبیاری تبدیل خواهد شد.

عملیات اجرایی سد کوهبرد از سال ۱۳۹۰ با هدف کنترل سیلاب، توسعه گردشگری و آبیاری اراضی کشاورزی دیم حومه غربی دهدشت در شهرستان کهگیلویه آغاز و با تخصیص اعتبارات لازم در سفر رئیس‌جمهوری در سال گذشته و تکمیل آن، در نخستین بارندگی پاییز آبگیری شد.

سخن پایانی

یک دهم از ۷۰ هزار هکتار زمین زراعی شهرستان کهگیلویه آبی است و در سایر اراضی کشت دیم همراه با هزینه‌های گزاف و درآمد حداقلی انجام می‌شود. شهرستان‌های کهگیلویه اکنون با وجود دشت‌های وسیع و اراضی مستعد کشاورزی و ظرفیت‌های بالقوه در بخش‌های مختلف صنعتی و گردشگری به دلیل نبود برخی زیرساخت‌ها توسعه چندانی نیافته است. شغل اغلب ساکنان این شهرستان‌ها کشاورزی آن هم به‌صورت سنتی و فصلی است. آبیاری زمین‌های کشاورزی علاوه بر افزایش درآمد پایدار به شکوفایی بخش کشاورزی این مناطق نیز کمک می‌کند. سد کوهبرد در حومه غربی شهرستان کهگیلویه که از سال ۹۰ عملیات اجرایی آن آغاز شد بارقه‌های امید را در دل کشاورزان این منطقه روشن کرد. روند اجرایی این سد طی یک دهه به دلیل کمبود اعتبار به خوبی پیش نرفت و چند سال نیز تعطیل شد. هرچند دولت‌ها همیشه توسعه کشاورزی و استفاده بهینه از منابع آبی را در اولویت برنامه‌های خود داشتند اما به دلایل مختلف این برنامه‌ها در شهرستان کهگیلویه به خوبی اجرا نشد.

یک دهم از ۷۰ هزار هکتار زمین زراعی شهرستان کهگیلویه آبی است

دولت به دنبال کاهش تنش آبی در کشور است

معاون پارلمانی رئیس‌جمهوری گفت: دولت در ۵ جبهه به دنبال کاهش تنش آبی در کشور است و از ابتدای شروع فعالیتش به سمت انتقال آب دریا حرکت کرد.

محمدحسینی افزود: دولت سیزدهم در مبحث احیای مراکز تولیدی و کارخانه‌ها فعال عمل کرد و طبق آمار امروز حدود ۶ هزار و ۵۵۳ واحد تولیدی راکد احیا کرد که حدود ۴۳۲ واحد از این تعداد مربوط به استان اصفهان است و در این راستا حدود ۱۲۵ هزار شغل برای جوانان ایجاد شده که این آمار باعث کاهش آمار بیکاری در جامعه شده است.

وی درخصوص مسکن با اشاره به اینکه زمین برای ساخت حدود یک میلیون و ۹۰۰ هزار واحد مسکونی در نظر گرفته است، تصریح کرد: کمبود احداث مسکن در سال‌های گذشته از این طریق جبران می‌شود. حسینی با توجه به تاکید رهبر معظم انقلاب بر توسعه شرکت‌های دانش بنیان، گفت: دولت زمینه توسعه کیفی این مراکز فناوری را فراهم کرد، در این راستا شاهد رشد ۲۱ درصد ایجاد شرکت‌های دانش بنیان در استان اصفهان هستیم. وی خاطرنشان کرد: دولت از ابتدای شروع فعالیتش با معضل تنش آبی در تمام کشور مواجه شد، بر همین اساس دولت به سمت انتقال آب دریا حرکت کرد، در این راستا پروژه خط اول انتقال آب خلیج‌فارس به گل‌گهر سیرجان آغاز شد و تا به امروز حدود ۹۶ درصد پیشرفت داشته است. معاون پارلمانی رئیس‌جمهوری گفت: همزمان پروژه خط دوم انتقال آب به وسعت ۷۳۰ کیلومتر به استان‌های کرمان و یزد به موازات خط اول آغاز شد و تا امروز حدود ۸۷ درصد پیشرفت داشته است، خط سوم پروژه انتقال آب به استان اصفهان برای مصارف صنایع به موازات خطوط قبلی به وسعت هزار و ۱۰۰ کیلومتر آغاز شده است، خط چهارم آب رسانی مربوط به انتقال آب از دریای عمان به استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان‌جنوبی و خراسان‌رضوی بوده که امروز با پیشرفت ۱۳ درصدی در حال تکمیل است. وی ادامه داد: خط پنجم آبرسانی نیز مربوط به استان فارس و بخشی از استان هرمزگان است، دولت در پنج جبهه امروز به دنبال کاهش تنش آبی در کشور است.

حسینی تصریح کرد: در مبحث کاهش رشد نقدینگی دولت اقدامات موثری انجام داده و طبق آمار رشد نقدینگی از ۴۲.۸ درصد به ۲۶.۲ درصد کاهش یافته است که قطعا نتایج خوبی به دنبال خواهد داشت.

روی خط خبر

توسعه آموزش‌های مهارتی در واحدهای صنعتی فارس

قاسم توانایی: تفاهمنامه همکاری‌های آموزشی میان شرکت شهرک‌های صنعتی فارس واداره کل فنی وحرفه‌ای این استان برای آموزش مهارتی شاغلان و توسعه و ترویج آموزش‌های مهارتی در واحدهای صنعتی استان منعقد شد. به گزارش خبرنگار صمت از استان فارس، مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان فارس امروز، ۴ دی‌ماه در مراسم انعقاد تفاهمنامه همکاری این شرکت با اداره‌کل فنی و حرفه‌ای استان گفت: ارائه آموزش‌های مهارتی به واحدهای صنعتی از مهم‌ترین محورهای سیاست‌های رشد تولید در بخش صنعت محسوب می‌شود. سیدمصطفی هاشمی افزود: اجرای دوره‌های آموزشی مهارتی برای شاغلان واحدهای صنعتی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای استان و نیز حمایت‌های مالی شرکت شهرک‌های صنعتی از دوره‌های آموزشی مهارتی در دستور کار قرار گرفته است. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس با بیان اینکه امسال برگزاری دوره‌های آموزشی برای بیش از ۳۵۰۰ فعال و شاغل صنعتی در سطح شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان هدف‌گذاری شده است، گفت: با توجه به ظرفیت‌های موجود در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، از این مزیت‌ها استفاده خواهد شد. هاشمی، مهم‌ترین نیاز بخش صنعت را وجود نیروهای آموزش دیده مهارتی برشمرد و گفت: ارائه این آموزش‌ها که مبتنی بر نیاز صنایع است علاوه بر پایداری اشتغال، سبب ارتقای بهره‌وری می‌شود. وی با بیان اینکه تربیت نیروی انسانی متخصص و توانمند از مولفه‌های اثرگذار بر رشد تولید است، تاکید کرد: از تمام ظرفیت‌ها برای تسهیل آموزش به صنعتگران و تربیت نیروی ماهر استفاده می‌کنیم. هاشمی با اشاره به نیازسنجی آموزشی واحدهای صنعتی گفت: برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی کاربردی با استفاده از ظرفیت‌های اداره‌کل آموزش فنی و حرفه‌ای منجر به پویایی و رشد و توسعه صنعت می‌شود. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس در ادامه با اشاره به تفاهمنامه‌های این شرکت با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی گفت: در راستای تقویت ارتباط بین صنعت و دانشگاه، از ظرفیت‌های مراکز دانشگاهی و پژوهشی استان نیز برای ارائه آموزش‌های تخصصی در بخش صنعت استفاده می‌شود. هاشمی بر همکاری به منظور گسترش مراکز آموزشی جوار کارگاهی تاکید کرد و گفت: برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی در واحدهای صنعتی یکی از رویکردهایی است که توسعه و گسترش خواهد یافت. وی با اشاره به اینکه این شرکت در زمینه ارائه آموزش به شاغلان واحدهای صنعتی پیشتاز است، گفت: تاسیس و فعالیت نخستین مرکز ارتقای مهارت فنی و حرفه‌ای در سطح شهرک‌های صنعتی کشور، در شهرک صنعتی بزرگ شیراز بیانگر اهمیت و توجه ویژه به موضوع آموزش‌های مهارتی در بخش صنعت است. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس با بیان اینکه بر اساس این تفاهمنامه، برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی متناسب با نیازسنجی انجام شده برای شاغلان واحدهای صنعتی انجام می‌شود، افزود: بیش از ۸۰ درصد از هزینه‌های این دوره‌ها از محل اعتبارات این شرکت و به‌صورت یارانه پرداخت می‌شود. هاشمی با اشاره به وسعت استان فارس و وجود ۶۳ شهرک و ناحیه صنعتی در استان فارس با افزون بر ۳هزار و ۴۵۰ واحد تولیدی و اشتغال ۴۰ هزار نفر شاغل در واحدهای صنعتی، گفت: متناسب با ظرفیت‌های موجود برگزاری دوره‌های آموزشی و مهارتی برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری شده است. وی در پایان تصریح کرد: با اجرای این تفاهمنامه، بستر مناسب آموزش مهارتی کوتاه مدت برای کارگران و فعالان واحدهای تولیدی و صنعتی فراهم می‌شود.

مسیری جدید در توسعه یزد

مجید دهقانی‌زاده، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد در نشست بررسی گزارش اقدامات محورهای ۱۵ گانه برنامه تحولی یزد نوین، این سند را مسیری جدید و تازه در توسعه استان معرفی کرد. به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد به نقل از گزارش دریافتی از دبیرخانه مرکز راهبردی پیشرفت و عدالت استان رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی یزد با بیان اینکه روزمرگی یکی از مهم‌ترین چالش‌های توسعه استان یزد است، سند تحولی یزد نوین را مسیری تازه و جدید در فرآیندهای تحولی و توسعه‌ای استان دانست و گفت: مرکز راهبردی پیشرفت و عدالت استان امیدواری تازه‌ای را در استان در جهت برنامه‌های تحولی و توسعه ایجاد کرده است. دهقانی‌زاده افزود: در همین راستا مدیریت ارشد استان نیز تاکید دارد فرآیندهای تحولی و توسعه‌ای ذیل این مرکز تعریف شوند. وی با تاکید براینکه رضایت شهروندان از عملکرد ادارات و دستگاه‌های اجرایی امری مهم در ارزیابی فعالیت‌های آنان در جشنواره شهید رجایی است، ایجاد رضایتمندی را از اهداف تحولی سند یزد نوین عنوان کرد.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد بر نقش بخش خصوصی در کنار بخش دولتی برای پیشبرد اهداف توسعه‌ای استان اشاره کرد و گفت: اهمیت بخش خصوصی در این بوده که از روندهای عادی و روزمره به دور است و می‌تواند به بخش دولتی در این زمینه نیز کمک کند. در این نشست که با حضور تیم کنترل و پایش پروژه‌های تحولی یزد نوین برگزار شد، گزارش پیشرفت گزارش کار و اقدامات محورهای ۱۵ گانه این سند و نیز وضعیت پروژه‌های اولویت دار هر محور بررسی شد. لازم به ذکر است؛ وضعیت و پیشرفت کار پروژه‌های تحولی یزد نوین به صورت برخط توسط مسئولان ارشد استان قابل رصد است و نشست تحلیل و بررسی آنها به‌صورت هفتگی در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان برگزار می‌شود.

یکشنبه
۱۰ دی ۱۴۰۲- ۱۷ جمادی‌الثانی۱۴۴۵ - ۳۱ دسامبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۷۹-پیاپی ۳۷۹۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

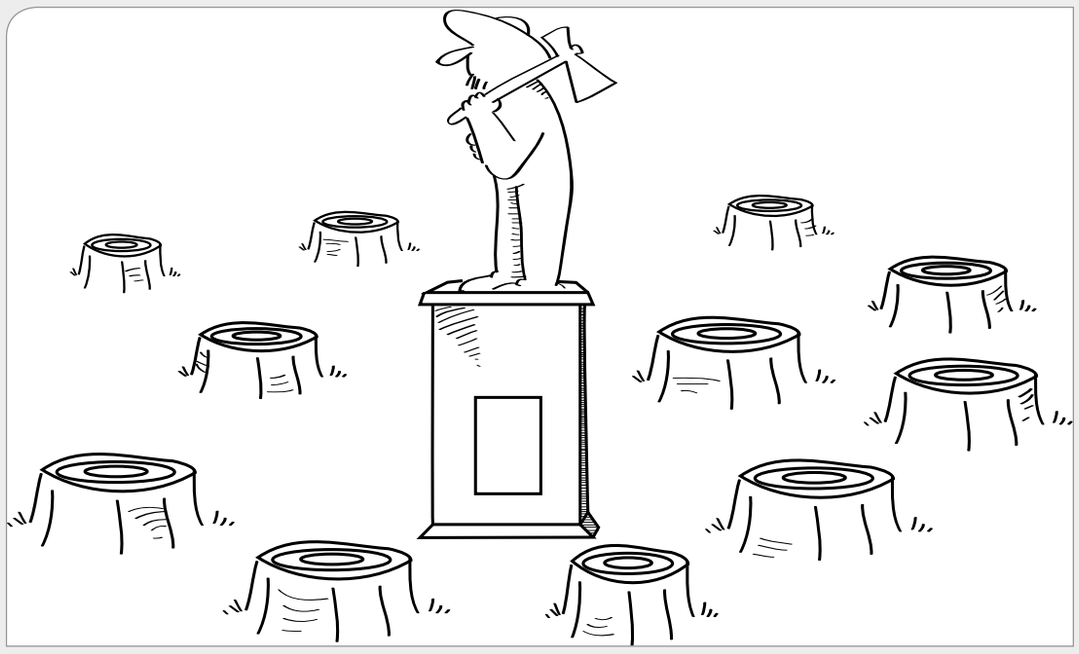
مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۰۳۵۱۰۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
http://eitaa.com/smtnews
https://ble.ir/smtnews

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نقاط قوت و ضعف بودجه ۱۴۰۳

اول آذر بخش اول لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور مشتمل بر ۷ فصل شامل احکام سقف منابع، سقف درآمد و تراز عملیاتی سقف واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، سقف واگذاری دارایی‌های مالی، منابع هدفمندسازی یارانه‌ها و مفروضات پیش‌بینی منابع و مصارف بودجه تقدیم مجلس شد. در لایحه بودجه ۱۴۰۳، منابع عمومی دولت در بودجه با رشد ۱۸.۲ درصدی، ۲.۴۶۲ هزار میلیارد تومان درآمدهای پایدار نیز با رشد ۴۱.۹ درصدی به ۱.۴۹۵ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. همچنین در بخش درآمدهای پایدار دولت، درآمدهایی مالیاتی بیشترین سهم را دارد که با رشد ۴۹.۸ درصدی نسبت به سال جاری، ۱.۱۲۲ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی‌شده است. درآمد حاصل از حقوق ورودی در ردیف بعدی قرار دارد که ۱۴۰ هزار میلیارد تومان بوده که ۳.۸ درصد منفی بوده است. اما این لایحه نتوانست موافقت مجلس را دریافت کند و نمایندگان در جلسه علنی با کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۳ مخالفت کردند.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به نقاط قوت و ضعف نسخه نهایی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پرداخته و در بخشی از آن به تخصیص ارز ترجیحی به ۲۸ قلم کالای اساسی، اشاره کرده است.

دیده نشدن برنامه هفتم به طور کامل در لایحه، افزایش نزدیک به ۵۰ درصدی مالیات و اثرات احتمالی آن بر تولید و معیشت مردم، افزایش حدود ۳۶ درصدی فروش اوراق به‌عنوان یک منابع ناپایدار، دیده نشدن منابع همسان‌سازی و متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان و کسری بودجه را از جمله ایرادات مجلس به لایحه بودجه سال آینده بود. به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، اما در نهایت اواخر هفته گذشته نمایندگان مجلس بعد از استماع نظرات موافقان و مخالفان کلیات لایحه بودجه با ۱۵۴ رأی موافق، ۶۰ رأی مخالف و ۵ رأی ممتنع از مجموع ۲۲۲ نماینده حاضر در مجلس با کلیات لایحه اصلاحیه بودجه ۱۴۰۳ موافقت کردند. بنابراین با توجه به تصویب کلیات، لایحه بودجه به کمیسیون تلفیق برای بررسی جزئیات آن ارجاع شد. حالا مرکز پژوهش‌های مجلس، در گزارشی تحت عنوان «بررسی کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور نسخه اصلاح شده توسط دولت»، نسخه آخر لایحه بودجه را بررسی کرده است.

۱۲ فرض مهم

بر این اساس مرکز پژوهش‌های مجلس معتقد است در لایحه اصلاحی بودجه سال ۱۴۰۳ نسبت به نسخه اولیه گام‌های مثبتی برداشته شده، چراکه دولت در نسخه اصلاحی از لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ جدولی از فروش مصارف به لایحه افزوده که ۱۲ فرض مهم هزینه‌ای لایحه بودجه در آن درج شده است. ارائه این جدول اگرچه هنوز با نسخه مطلوب فاصله دارد اما گامی مهم در راستای ارتقای شفافیت مصارف محسوب می‌شود.

علاوه بر این بازپرداخت حداقل ۲۰ هزار میلیارد تومان از بدهی دولت به پیمانکاران که از محورهای مهم مورد مطالبه مجلس در برنامه هفتم بود، در لایحه اصلاحی منظور شده است. همچنین با توجه به تاکید نمایندگان مجلس در جلسه بررسی کلیات لایحه بودجه بر لزوم لحاظ متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان با شاغلان همتراز و تامین منابع پایدار برای آن، در لایحه اصلاحی منابع حاصل از افزایش یک واحد درصد مالیات ارزش افزوده به این موضوع اختصاص یافته است. در نظر گرفتن یک درصد افزایش مالیات بر ارزش افزوده برای موضوع متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان به دلیل ماهیت پایدار آن، منجر به افزایش سقف استقراض دولت نمی‌شود و بر اساس نظر مرکز پژوهش‌های مجلس، نکته مثبت نسخه اصلاحی لایحه بودجه اصلاحی دولت است.

رویارویی وظایف با تنگناها

همچنین بر اساس این گزارش در زمینه وظایف اساسی دولت، از یک طرف چالش کنترل کسری بودجه و تورم، دولت را در مضیقه قرار می‌دهد و از طرف دیگر با توجه به شرایط اقتصاد کلان و نیازهای قابل توجه از حیث سرمایه‌گذاری و ارائه کالاها و خدمات عمومی در عرصه‌هایی مانند آموزش‌وپرورش و بهداشت و درمان، دولت وظایف مهمی را برعهده دارد که رسیدگی به آنها نیازمند صرف حجم قابل توجهی از منابع است. در این شرایط تنها مسیر مناسب برای تحقق تومان هر دو دغدغه، تلاش برای افزایش منابع مناسب و بهبود وضعیت کالاها و خدمات عمومی است.

به نظر می‌رسد با توجه تورم بالای چند سال اخیر و نتایج اقتصاد کلان مرتبط با آن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ دغدغه‌های مرتبط با کنترل کسری بودجه، پررنگ‌تر از دغدغه‌های مرتبط با پوشش وظایف دولت نظیر ارائه کالاها و خدمات عمومی و سرمایه‌گذاری بوده است.

راهکارهای کنترل کسری بودجه

مرکز پژوهش‌های یکی دیگر از نقاط قوت لایحه بودجه ۱۴۰۳ را تلاش در جهت کنترل کسری بودجه و همچنین رویکرد دولت در برآورد دقیق‌تر منابع و جلوگیری از بیش برآوردی منابع عنوان کرده است. در عین حال نقطه ضعف آن، عدم در نظر گرفتن تدابیر لازم برای بسط منابع است.

بر این اساس یکی از مهم‌ترین مواردی از منابع و مصارف که از شفافیت لازم برخوردار نیست و ابتکارات درآمدی و هزینه‌ای دولت در رابطه با آن نامشخص است، منابع و مصارف هدفمندسازی یارانه‌ها است. در لایحه صرفا سرجمع منابع و مصارف هدفمندی اعلام شده و جزئیات آن حداقل در مرحله اول ارائه لایحه بودجه مشخص نشده که در جزئیات می‌تواند موجب بروز مشکل شود. با توجه به احتمال عدم تحقق جدی منابع هدفمندی و کم برآوردی مصارف، ارائه فروض و جزئیات این بخش بیش از پیش ضرورت می‌یابد.

دریافت‌کنندگان ارز ترجیحی

از دیگر نقاط ضعف مهم لایحه بودجه که در نسخه اصلاحی نیز برطرف نشده، می‌توان به تداوم روند معیوب گذشته در رابطه با یارانه‌های انرژی باوجود تشدید ناترازی انرژی و تصویب احکام مهم اصلاحی در مصوبه برنامه هفتم توسعه اشاره کرد. همچنین تثبیت نرخ ارز کالاهای اساسی که زمینه‌ساز سیاست‌های شوک درمانی در سال‌های آینده است، از دیگر نقاط ضعف مهم لایحه بودجه در نسخه اولیه و اصلاحی است.

بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در شهریور امسال ۲۸ قلم کالا شامل دانه‌های روغنی، برنج، گندم، گوشت مرغ، کاغذ، کنجاله سویا و... ارز ترجیحی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی دریافت می‌کنند.

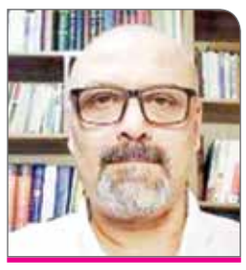
با این حال مرکز پژوهش‌های مجلس پیشنهاد کرده که با فرض اختصاص ارز ترج یحی، برای جلوگیری از شوک‌درمانی‌های آتی، نرخ ارز ترجیحی روی عدد ثابتی تثبیت نشود و به‌صورت تدریجی افزایش یابد تا از افزایش شکاف ارز ترجیحی با نرخ بازار مبادله جلوگیری شود.

ارتباط بودجه با برنامه هفتم

از طرف دیگر، ارتباط لایحه بودجه با مصوبه برنامه هفتم اگرچه در نسخه اصلاحی ارائه شده تقویت شده است (در حوزه‌هایی مانند متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان، تادیه بدهی‌های پیمانکاران طرح‌های عمرانی، در اولویت قرار گرفتن تکمیل و نهایی سازی طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام به‌عنوان تکلیف سیاست‌های کلی و...)، اما در رابطه با حوزه‌هایی مثل ناترازی بانک‌ها، سرمایه‌گذاری در پیشران‌ها و موضوع بهینه‌سازی مصرف انرژی همچنان این ارتباط شفاف نبوده که لازم است در مجلس تقویت شود.

نقد فیلم

خرده‌تبهکاری‌ها

جمال رهنمایی- روانشناس

تحلیلی: فیلم «جنگ جهانی سوم» آخرین ساخته هومن سیدی ما را به صحنه یک جنگ تمام عیار می‌برد. مثل نام جنگ جهانی سوم که حتی همه آسیب دیدگان جنگ جهانی دوم نیز با وحشت از آن می‌گریزند.

صحنه‌های آغازین فیلم مثل زندگی خود شکیب است. کشدار، غمگین و خسته‌کننده. زندگی شکیب هم مثل آدم‌های از جنگ برگشته است دار و ندار و عزیزانش را در زلزله از دست داده و تازه به اتهام بی‌مسئولیتی و ترسو بودن حق ندارد بر سر مزار عزیزانش حاضر شود. تمام ماجرای فیلم در صحنه بازسازی‌شده‌ای از جنگ جهانی دوم می‌گذرد که هیتلر مشغول پاک کردن صورت مسئله شکست آلمان‌ها در جنگ جهانی اول است.

مجموعه‌ای از اتفاقات شکیب را از یک کارگر فصلی به نقش اول فیلم تبدیل می‌کند اما او ضرورت و اهمیت این نقش را درک نمی‌کند و با برنامه‌های خام و کودکانه خود جان سارا و موقعیت خودش را نابود می‌کند و در نهایت نیز دست به کشتار می‌زند؛کشتار همه اعضای تیم ساخت فیلم.

جنگ اصلی که شکیب در آن مغلوب می‌شود و در تله ترس و انتقام‌جویی می‌افتد، جنگ درونی و ذهنی است. او نقش خودش را در پنهان کردن سارا در زیر ساختمان فراموش می‌کند. مناسبات پیچیده زندگی سارا را نادیده می‌گیرد و تصور می‌کند می‌تواند از تهیه‌کننده فیلم باج بگیرد و با سارا فرار کند. همه این برنامه‌ریزی‌های ناقص و هذیان‌گونه از دیدگاه خود شکیب اجرایی و موفق هستند اما در واقع این‌طور نیست.

این افکار معیوب در دنیای واقعی قابل اجرا نیستند و در نهایت منجر به تبهکاری و آدمکشی می‌شوند. ذهن شکیب از پیدا کردن قاتل واقعی سارا ناتوان است. بنابراین به سراغ تهیه‌کننده، فرشید و تیم ساخت فیلم می‌رود که آنها را به سزای اعمال خویش برساند. البته که عوامل اجرایی فیلم و شخصیت تبهکار فرشید و پنهان‌کاری تهیه‌کننده سهمی در این اتفاق دارند.

در سطح ظاهری داستان، جنگ‌های بازیگران بزرگ بین‌المللی نیز اغلب نتیجه همین فرآیندهای ذهنی معیوب شخصیت‌های طمعکار، جاه‌طلب، فریبکار و تبهکاری است که در قله‌های سیاست حضور دارند. هیتلر با سودای سروری نژاد آریایی و بازگشت عظمت آلمان، مردم و خودش را فریب داد و دنیا را اسیر جنگی خانمان‌سوز کرد که ده‌ها میلیون انسان در آن جان خود را از دست دادند و ملت آلمان یک‌بار دیگر تحقیر شد.

اما این فرآیند معیوب ذهنی چگونه کار می‌کند؟ اغلب برای بیان ویژگی شخصیت افراد تبهکار از واژه منحرف نیز استفاده می‌کنیم. این نام‌گذاری درست و بجاست. اگر تصمیم‌گیری را فرآیندی ذهنی توصیف کنیم که در آن بایستی با توجه به صورت‌مسئله امکانات موجود و توانایی‌های ممکن پاسخی تا حد امکان درست پیدا شود، به ساده‌ترین شکل ممکن می‌توان گفت فرآیندهای ذهنی معیوب در تشخیص و فهم ارتباط منطقی میان این عوامل و در نتیجه پیدا کردن پاسخ ناتوان هستند و دلیل این ناتوانی انحراف از مسیر صحیح فرآیندهای طبیعی و انسانی است که با اهداف پنهانی و اغلب ناخودآگاه انجام شده است.

این تبهکاری‌ها و انحراف‌ها همیشه آنقدر بزرگ و قابل مشاهده نیستند و خرده‌تبهکاری‌ها و خرده‌انحراف‌ها در جای‌جای زندگی همه ما حضور دارند. مانند وقتی که با سبقت گرفتن از شانه خاکی جاده خودمان را چند متر جلوتر می‌اندازیم و به جای آن ترافیک را برای بقیه سنگین کرده و خاک به خورد مردم می‌دهیم و احساس پیروزی و زرنگی می‌کنیم یا وقتی با پنهان کردن حقیقت یا تقلب، خودمان را به موقعیتی می‌رسانیم که شایستگی و حقانیت آن را نداریم یا وقتی که با دروغ و پنهانکاری دیگری را از دستیابی به حقوق خود محروم می‌کنیم یا وقتی که در سفته‌بازی‌های گوناگون، اقشار فرودست جامعه را فقیرتر کرده و در بدبختی مردم سهیم می‌شویم. این خرده‌تبهکاری‌ها وقتی به تعداد زیاد و در جمعیت بالا انجام می‌شوند، دست کمی از جنگ و ویرانی‌های ناشی از جنگ و نتیجه همه این خرده‌تبهکاری‌ها چیزی جز فلاکت نیست.

گاهی سراغ خودمان برویم آیا برای انجام این خرده‌تبهکاری‌ها خودمان را توجیه وقانع می‌کنیم؟اگر این‌طور است، تردید نداشته باشیم که فرآیندهای ذهنی ما هم کمی تا قسمتی معیوب است و احتمالا یک جای کار می‌لنگد.

اصناف

تعرفه قالیشویی

درج نرخ بر کالا و خدمات و نصب برچسب شناسه که حاوی نرخ‌های تعرفه‌گذاری شده خدمات است در واحدهای صنفی الزامی است. اجرای دقیق مصوبات موجب رضایتمندی مردم و اعتماد بیشتر جامعه به کسبه و بازاریان می‌شود. با اینهمه در بسیاری از موارد، کسبه از نصب این ابلاغیه به دیوار و در معرض دید مشتریان امتناع می‌کنند کنند.

برخورد با تخلف عدم درج نرخ و نصب نرخنامه در تمامی واحدهای صنفی در دستورکار همه بازرسان اداره کل صمت استان‌ها بوده و در صورت بازرسی با این تخلف برخورد خواهد شد.

صمت در راستای رعایت حقوق شهروندان از این پس در این ستون، نرخنامه‌های مصوب اصناف و مشاغل خدماتی را منتشر می‌کند.

نکته قابل توجه آنکه در سایت بسیاری از اتحادیه و انجمن‌ها این آیین‌نامه‌های نرخنامه بارگذاری نشده و در مورد برخی از مشاغل نیز تعرفه‌های قیمتی به روز رسانی نشده است. ما نیز به رسم امانت‌داری به انتشار آخرین نرخنامه‌های منتشر شده روی خروجی سایت اتحادیه‌ها و انجمن‌ها می‌پردازیم و دریافت خدمات می‌توانند در صورت مغایرت بین تعرفه‌های اعلامی با پرداختی مشتریان نسبت به شکایت در اتحادیه مربوطه اقدام کنند.

در این شماره نرخ خدمات قالیشویی واحد صنفی که از سوی اتحادیه صنف قالیشویان تهران منتشر شده منتشر می‌شود. این نرخنامه مصوف ۱۴ آذر ۱۴۰۱ است.

خدمات قالیشویی	نوع و شرح خدمات (ریال)	
	نرخ عادی (معمولی)	نرخ کامل (درجه یک
شستشوی انواع فرش ماشینی تراکم ۲۴۰۰ و به بالا مدرن (فانتزی) و گل ابریشم هر مترمربع		۳۰۰۰۰۰
شستشوی فرش ماشینی معمولی (هر متر مربع)	۱۴۳۰۰۰	۲۲۲۰۰۰
شستشوی فرش دستباف معمولی (هر متر مربع)	۲۰۵۰۰۰	۳۸۰۰۰۰
شستشوی فرش دستباف روشن اعلاء، کاشان، اردکان (هر متر مربع)	۲۵۷۰۰۰	۵۴۰۰۰۰
شستشوی فرش گل ابریشم هر متر مربع		۱۰۰۰۰۰۰
شستشوی انواع موکت معمولی (هر متر مربع)	۵۵۰۰۰	۸۴۰۰۰
شستشوی انوع موکت پرزدار و گل برجسته (هر متر مربع)	۸۹۰۰۰	۱۱۶۰۰۰
اجرت شستشوی فرش کهنه و عتیقه و تمام ابریشم تبریز و اصفهان (اکسترا) و صادراتی رنگبرداری و لکه‌برداری انواع فرش ماشینی و دستباف و موکت دارکشی پرداخت رفو و غیره		با توافق طرفین قرارداد فی مابین
کرایه رفت و برگشت در سراسر تهران بابت هر چند تخته فرش برای یک آدرس		۴۷۰۰۰۰
به ازاء هر یک مترمربع ۲۷۰۰۰ ریال به مبلغ ردیف ۹ اضافه می‌گردد. ضمنا بابت مازاد بر ۴۰ متر مربع مبلغ اضافه اخذ نمی‌گردد.		
هزینه بسته‌بندی و کاور در صورت درخواست مشتری در صورت درج در فاکتور		با توافق طرفین قراردادفی مابین
واحد قالیشویی موظف است طبق درخواست مشتری نسبت به شستشوی قالی با نرخ عادی (معمولی) یا (کامل درجه یک) اقدام نماید.		
شماره تماس اتحادیه صنف قالیشویان تهران: نشانی: خیابان رودکی جنوبی بالاتر از تقاطع مرتضوی پلاک ۱۸۷ طبقه اول		۶۶۸۸۱۲۴۳-۶۶۸۸۰۷۳۵